

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

CRUX

1 ■ 2002

Kirkon ja Akavan

EU-TOIMINTAA

TOIMITUS

Päätoimittaja

Hannu Ronimus
(09) 150 2466
hannu.ronimus@pappisliitto.fi

Toimitussihteeri

Tuula Anttonen
(09) 150 2453
tuula.anttonen@pappisliitto.fi

Osoite

Akavatalo
Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki,
(09) 150 2453
Fax (09) 148 5875

Sähköposti:

tuula.anttonen@pappisliitto.fi

Ulkoasu

Timo Saarinen
timo.saarinen@pelagus.fi

TOIMITUSKUNTA

Hannu Ronimus, past. (pj.)
Kati Helin, diakonissa
Leena Huovinen,
korkeakoulupastori
Sirpa Lampinen, kanttori
Reijo Liimatainen, seurakuntapastori
Heikki Mäntylä, kirkkoherra
Outi Niemi, diakoni
Sakari Vilpponen, kanttori
Seppo Wuolio, seurakuntapastori

OSOITTEENMUUTOKSET

Pappisliitto: Heli Meinola
(09) 150 2653

heli.meinola@pappisliitto.fi

Diakoniaityöntekijöiden Liitto:

Minna Lignell
(09) 150 2487
minna.lignell@dtl.inet.fi

Kanttori-urkuriliitto:

Hely Hietikko (09) 150 2446
hely.hietikko@
suomenkanttori-urkuriliitto.fi

ILMOITUSHINNAT

Sivu	2/1	1 670 €
	1/1	930 €
	1/2	490 €
	1/4	270 €
	1/8	150 €
	Neliväri	170 €

ISSN 0783-0122

PAINOPAikka

Auranen oy, Forssa

AKI-toiminta yhteyden rakentajana

Vuosi sitten perustettiin AKAVAn kirkolliset ammatti-liitot AKI ry. Sen perustajina ja nykyisinä jäsenjärjestöinä ovat SKPL, DTL ja SKUL. AKIn tarkoituksena on edistää jäsenjärjestöjensä jäsenten ammatillisia ja sosiaalisia etuja ja toimia jäsenjärjestöjen välisenä yhdyssiiteenä. Yhtä lailla keskeisenä tarkoituksena on, että AKI tukee jäsenjärjestöjen ammatillista ja edunvalvontatoimintaa sekä eri muodoin edistää niiden yhteistoimintaa. Jäsenmäärän on mahdollista myös kasvaa. Hallitus voi hyväksyä jäsenjärjestöksi sellaisia rekisteröityjä yhdistyksiä, jotka edustavat erityiskoulutettuja kirkon palveluksessa olevia henkilöitä.

Liittojen hallitukset ja työntekijät olivat tammikuun lopulla yhdessä koolla toteamassa, miten ensimmäinen toimintavuosi oli sujunut. Vaikka kävely vielä onkin ollut hieman horjuvaa, oltiin »AKI-pojan» ensiaskeleisiin varsin tyytyväisiä. Liittojen keskinäistä yhteistyötä on tehty mm. luottamusmies-, opiskelija- ja tiedotustoiminnassa. Erityisesti seminaarissa mietittiin sitä, miten AKIn toiminta voisi määrätietoisesti kehittyä ja täyttää siihen asetettuja odotuksia. Samalla kokoonnuttii myös AKIn hallituksen ja liittokokouksen merkeissä.

Yhteisen tarkastelun kohteina olivat mm. vaikuttamistoiminta, organisaatio ja päätöksenteko, jäsen- ja toimistopalvelut, alaosa- ja opiskelija- ja tiedotustoiminta. Oma tärkeä alueensa pohdinnassa on siinä, mikä voisi olla tulevaisuudessa AKIn ja sen jäsenjärjestöjen suhde AKAVAan, AKAVA-JSään ja Vakavaan. Erilaiset vaihtoehdot ovat mahdollisia ja arvioihin vaikuttavat tietenkin mahdolliset muutokset AKIn toimintaympäristössä. Nyt SKPL, DTL ja SKUL kuuluvat suoraan keskusjärjestö AKAVAan ja yhteisjärjestö Vakavan kautta Akavan julkisen sektorin neuvottelujärjestö AKAVA-JSään.

AKI-toiminnan toistaiseksi mittavin yhteistyöhanke, SVTL:n kanssa, oli helmikuun alussa järjestetty Kirkon työelämäfoorum,

kirkon työelämän ensimmäinen laaja katselmus. Kirkon henkilöstökysymysten käsittelyssä, myös palkkakehityksen suhteen, eletään nyt eräänlaisia etsikkoaikaa. Lähivuosien kuluessa on löydettävä toimivat ratkaisut siihen, miten kirkko voisi jatkossa olla riittävän varteenotettava ja kilpailukykyinen työnantaja työmarkkinoilla. Epäonnistumiseen ei olisi varaa. Muutoin edessä on

liian suuri määrällinen ja laadullinen henkilöstövajaus. Sitä kirkon toiminta ja uskottavuus eivät kestä. Tässä ratkaisujen etsinnässä ja rakentamisessa AKI jäsenjärjestöineen pyrkii osaltaan olemaan aktiivinen, innovatiivinen ja yhteistyöhakuinen osapuoli.

Hannu Ronimus
päätoimittaja

Toimitusten kirjan uudet tuulet

Kirkkomme jumalanpalvelusuudistuksen jälkeen käsikirjakomiteassa on ahkeroitu toimitusten parissa. Entistä suurempi joukko erilaisia kaavoja on saatettu valmiiksi. Kirkolliskokouksen ensimmäisen käsittelyn jälkeen mietintö kirkollisten toimitusten kirjasta on lähetetty lausuntokierrokselle. Mm. jokaisen seurakunnan odotetaan antavan siitä oman lausuntonsa tulevan maaliskuun loppuun mennessä. Ehdotetun toimitusten kirjan erilaiset kaavat tulevat vaikuttamaan merkittävällä tavalla seurakunnan henkilöstön toimintaan. Ennen muuta se koskettaa papistoa ja kanttoreita, mutta mielestäni yllättävän laajasti myös muita työntekijöitä. Siksi muutama papin (ja muidenkin) työn näkökulmasta nouseva huomio lienee paikallaan.

Toimitusten kirjan laajuus on hämmäntävän suuri. Varsinaisten kirkollisten toimitusten rinnalle on tullut merkittävä joukko erilaisia siunaamisia, vihkimyksiä ja muistamisia. Aivan ilmeisesti sellaisille on ajassamme tilaus ja tarve. Kaavoja läpikäydessä jään kuitenkin itse miettimään, mitä kirkkomme elämässä tapahtuisi, jos kaikki ehdotetut kaavat tulisivat yleiseen käyttöön. Ei vain pappien ja kanttorien vaan monien muidenkin työpäivät muodostuisivat lähinnä erilaisten toimitusten hoitamisesta ja valmistelusta. On ilmeistä, että siunaamisista ja muistamisista vain muutamat tulevat yleisempään käyttöön. Eivätkä mitkään niistä saane erityisen laaja-alaista suosiota. Silti on oletettavaa, että seurakunnissa aletaan uusia toimituksia markkinoida. Ennen sitä on syytä miettiä, millaisin työvoimaresurssein liikkeelle lähdetään.

Useiden uusien toimitusten hoitajana mainitaan papin ohella muu seurakunnan työntekijä tai maallikko. Tätä ohjeistusta olen pitkään mielessäni maistellut pääsemättä selvytyteen siitä, jääkö suuhun karvas vai makea maku. On selvää, että kaikkiin toimituksiin eivät pappien työajat riitä. Eikä pelkäksi »toimitusmestariksi» ryhtyminen liene edes tavoiteltavaa. Työntekijäkuunnassa papin vaihtoehdoksi nousevat lähinnä ns. diakonaat-

tiin liittyvät työtoverit. Mutta onko heidän työnsä uudelleen arviointi tähän suuntaan mielekäs? Onko sillä taholla edes halua kirkollisten toimitusten tekoon? Jos toimituksia osaltaankin ajatellaan tavallisten riviseurakuntalaisten hoidettavaksi, kuka heitä ohjaa, ja miten, tehtävissään. Edelleen kysyn, mitä seurakunnassa tapahtuu, kun yhden seurakuntalaisen pyytämään kirkolliseen toimitukseen »ehtii» pappi ja toisen pyyntöön vastataan lähettämällä maallikko.

Käytännöllisiä kysymyksiä tärkeämmäksi nousee periaatteellinen kysymys toimittajasta. Kirkolliset toimitukset on tähän asti Suomessa mielletty selkeästi papin työksi. Kanttori on elimellisellä tavalla liittynyt toimitusten musiikkiin. Voidaanko tästä järjestyksestä luopua? Onko hyvä ja/tai oikein, että olisi kahdenlaisia toimituksia; niitä, jotka liittyvät kirkon virkaan ja niitä, joita voisi toimittaa kuka tahansa kristitty.

Kirkollisten toimitusten kaavoja on tietoisesti ohjattu seurakunnan osallistumisen suuntaan. Tämä subjektiivinen toimimisen ajattelumalli tuli tutuksi jo jumalanpalvelusuudistuksessa. Osallistumismahdollisuuksia ja vaihtoehtoja on paljon. Niiden seurauksena toimituskeskustelut saavat entistä suuremman merkityksen. Samalla yleistyvät ne tilanteet, joissa yhtä kirkollista toimitusta valmistellaan useassa etukäteiskontaktissa. Tämä on, ainakin omasta mielestäni, pelkästään hyvä asia. Useampi kontakti sitoo yhteyttä seurakuntaan paremmin kuin yksi. Tutustuminen antaa mahdollisuuksia myös syvällisempään kanssakäymiseen. Mutta laajempi valmistautuminen merkitsee suurempaa työpanosta. Sitä ei pidä unohtaa.

Ilmeisesti kaikki toimitusten kaavat, joilla on nyt käytössä oleva vastine, ovat uudessa ehdotuksessa laajentuneet. Sisällöllisen rikastumisen hintana näyttää kirkossa olevan ajallinen pidentyminen. Messun kaavaa kirkolliskokouksessa käsiteltäessä kenttäpiispa Hannu Niskanen useaan kertaan kyseli, eikö koko messua voitaisi toimittaa myös puoleassa tunnissa kuten monessa muussa kirkossa tapahtuu. Se kysely näyttää jääneen vastausta vaille. Ongelma on edessä kirkollisissa toimituksissa, jos niitä tullaan ehdotetussa muodossa toteuttamaan.

Huomaan kirjoittaneeni kovin kriittisin sanakäärtein. Se ei merkitse kielteistä tai venkoilevaa asennetta uutta toimitusten kirjan ehdotusta kohtaan. Itselläniakin on monia hyvin myönteisiä kokemuksia ehdotettujen kaavojen käytöstä. Yleishymityksen sijaan nyt on aika keskustella tarpeellisista muutoksista. Ja perustella mietinnössä ehdotettujen muutosten tarpeellisuus. Kirkolliset toimitukset ovat niin keskeinen osa pappien ja kanttorien työtä, että kaavamutoksilla ei pidä huomaamatta sitä muuttaa. Ja jos muuta henkilöstöä ollaan ajamassa toimitusten pariin, sekin pitää avoimesti huomata ja hyväksyä.

Juha Kauppinen

Suomen kirkon pappisliiton puheenjohtaja

SKPL: Seisomassa vasemmalta Stefan Forsén, Arvi Tuomi, Anneli Vuento, Markku Tynkkynen, Risto Kormilainen, Matti Taatila, Tarja Korpela. Istumassa Riikka Turunen, Juha Kauppinen.

SKUL: Seisomassa vasemmalta Jaana Partanen, Jukka Kuninkaanniemi, Mikael Helenelund, Hannu Niemelä. Istumassa Marjukka Andersson.

Hallitus käyttää liiton toimeenpanovaltaa ja koostuu jäsenistön edustajista. Hallituksen jäsenet ovat tärkeitä yhteyshenkilöitä jäsenkunnan, toimiston ja liiton muun hallinnon välisessä vuorovaikutuksessa.

DTL: Vasemmalta Ulla-Maija Harju, Helvi Loijas, Sinikka Ilmonen, Kati Turtiainen, Lea Ranta, Mikaela Ingo, Leena Vanne, Kaisa Rauma

kuvat Jani Laukkanen

Liittojen hallitusten uudet jäsenet

Crux esittelee tämän vuoden numeroissaan Suomen Kanttori-urkuriiliton, Diakoniatyöntekijöiden Liiton ja Suomen kirkon pappisliiton hallitusten uudet jäsenet.

Jukka Kuninkaanniemi ja Jaana Partanen ovat aloittaneet vuoden 2002 alussa toiminnan SKUL:n hallituksessa, Jukka varsinaisena jäsenenä ja Jaana varajäsenenä. Suomen Kanttori-urkuriiliton hallituksessa on puheenjohtajan lisäksi kolme varsinaista jäsentä ja kaksi

varajäsentä, joista toinen on ruotsinkielisestä alaosastosta ja osallistuu hallituksen kokouksiin. Koska puheenjohtaja on hallituksen varsinainen jäsen, Jaana on kokouksissa läsnä puheenjohtajan hallituspaikalla.

Jukka ja Jaana vastasivat muutamii toimituksen esittämiin kysymyksiin:

1. Millainen on taustasi ja työhistoriasi?
2. Mitä muuta haluat paljastaa itsestäsi?
3. Mikä on parasta työssäsi/ammattissasi? Entä ikävintä?
4. Mitä kanttorin työssä tai työoloissa pitäisi mielestäsi parantaa?

5. Mihin ammattiyhdistysliikettä mielestäsi tarvitaan?
6. Mitä odostat hallitustyöskentelyltä?
7. Millaisia terveisiä lähetät Cruxin lukijoille, SKUL:n, DTL:n ja SKPL:n jäsenille?

Jukka Kuninkaanniemi, yli viisikymppinen, lähes koko työhistoriansi kirkon muusikkona toiminut guppe. Nykyisin toimin Turun Martinseurakunnan kirkkomuusikkona, eli siis samaan aikaan Turun saaristossa ja keskellä kaupunkia. Edellisiä virkapaikkoja ovat olleet Rovaniemen, Someron ja Keski-Lahden seurakunnat (Ristinkirkko).

Jaana Partanen, 28 v. Kanttorina Tampereella Aitolahden seurakunnassa. Olen syntyni savolainen, kotoisin Kuopiosta. Opiskelin Helsingissä Sibelius-Akatemiassa kirkkomusiikkiosastolla pääaineinani laulu ja kuoronjohto. Valmistuin v. 1998, mutta olen jatkanut ja jatkan edelleen opintojani edellä mainituissa aineissa. Ennen Aitolahtea olen ollut töissä mm. Nurmijärvellä, Kirkkonummella, Porvoossa ja sijaisena eripuolilla pääkaupunkiseutua.

Jukka. Asun maaseutumaisessa Paimion kaupungissa omakotitalossa Riitan (elämänkumppanini) ja kahden kissan kanssa. Kesäisin purjehdin maailman kauneimmassa saaristossa Leisure 23:lla.

Jaana. Pääharrastuksena on liikunta eri muodoissaan. Mukavinta on telemark-hiihto. Aiemmin matkustin paljon lomillani, mutta nykyisin tulee enemmän keskityttyä oman pihan hoitamiseen. Myös ruoka- ja viinikulttuurin vaaliminen on mieluista vapaa-ajan puuhaa.

Jukka. Parasta: kirkonmusiikki. Pahinta: tyhjät puheet.

Jaana. Parasta on monipuoliset työtehtävät. Ei pääse kyllästymään töihin, kun työtehtävät vaihtelevat koko ajan. Eri aikoina tulee erilaisia painotuksia. Mukavat kuorolaiset ja työntekijät pitävät myös huolta viihtymisestä. Ikävintä on jatkuva kiire sekä töiden painottuminen iltaan ja viikonloppuun.

Jukka Kuninkaanniemi

kuvat Jani Laukkanen

Jaana Partanen

Jukka. Ilta- ja viikonlopputyöt pois! Jos tämä ei ole täysin mahdollista, niin vähiin kuitenkin kuin mahdollista.

Jaana. Työaika pitäisi saada pysymään kohtuuden rajoissa ja kohtuullisina aikoina. Ratkaisu ei mielestäni löydy tuntirajoista tai työajan määrittelystä ja laskemisesta. Se vaatisi toimintojen kyseenalaistamista (onko oikeasti tarpeellista vai ei) ja keskustelua yli työalarajojen sekä ymmärtämystä muilta työntekijöiltä. Olisi myös hienoa, jos jatko-opinnot huomioitaisiin palkkauksessa.

Jukka. Edunvalvontaan.

Jaana. Klassinen vastaus: huolehdimme työntekijöiden eduista. Jotta kirkossa olisi tulevaisuudessaakin hyviä työntekijöitä, on palkkausten ym. asioiden oltava kunnossa. Kanttorinkin perheen täytyy syödä elääkseen. Lisää palkkaa pyytävä saa kirkossa helposti ahneen leiman. Ehkä ammattiyhdistysliikkeen olisi tehtävä ”likainen työ” jäsentensä puolesta aktiivisemmin kuin tähän mennessä.

Jukka. Näköalaa ja tarvittaessa nirhaamista.

Jaana. Toivon pystyväni vaikuttamaan asioihin siten, että siitä on hyötyä koko kanttorikunnalle. Toivon, että asioista ei vain puhuta, vaan että parannuksia myös tapahtuisi.

Jukka. Samassa päätissä ja säätä seuraten kuten kunnan purjehtija.

Jaana. Uusia tuulia ja työnäkyjä alkaneeseen toimikauteen! Pidetään huolta, että lepoakin piisaa!

Haettavana Pappisliiton apurahaa 10.000 euroa

Pappisliiton hallitus julistaa ■■■■■ mintaa, tuoden siihen uusia haettavaksi kaksi apurahaa liiton opinto- ja avustusrahosta, yhteismäärältään 10.000 euroa. Apurahat tullaan jakamaan joka toinen vuosi. Apurahan saajan tulee olla Pappisliiton työelämäjäsen.

Apurahojen myöntämisessä huomioidaan sekä tieteelliset että ammatilliset ulottuvuudet. Niillä voidaan tarvittaessa tukea myös sellaisia hankkeita, jotka liittyvät tai si-
vuavat liiton toimintaan.

Ensimmäinen apuraha myönnetään tieteellisen tutkimuksen (esim. liseniaattityö, väitöskirjatyö) tai ammatillisen jatkotutkimuksen (esim. ylempään pastoraalitutkimuksen tutki-
mus) suorittamiseen.

Toinen apuraha myönnetään sel-
laiseen hankkeeseen, joka edistää pa-
pin työtä ja seurakunnan/kirkon toi-

näkemyksiä ja työtapoja. Hankkeen ei siis lähtökohtaisesti tarvitse kuulua tieteellistä tai ammatillista tutkimusta. Painopiste on käytännön työn innovatiivisessa kehittämisessä.

Apurahoja haetaan myöntämisen vuoden toukokuun loppuun mennessä (31.5.2002) ja hallitus päättää apurahojen myöntämisestä syyskuussa 2002. Apurahojen käyttäminen tulee ajoittua enintään kolmen kalenterivuoden ajalle, myöntämisvuosi mukaan luettuna (v. 2002–2004). Apurahan saajan tulee tehdä Pappisliiton hallitukselle vuosittainen selvitys apurahan käytöstä.

Apurahan hakemuslomakkeita saa Pappisliiton toimistosta ja liiton kotisivuilta. Lisätietoja tarvittaessa antaa apulaistoiminnanjohtaja Han-
nu Ronimus, puh. 09-1502 466.

Suomen Kanttori-urkuriliitto myöntää vuosijuhlia viettävälle alaostoilleen avustuksia

■■■■■ SKUL:n hallitus päätti viime vuonna, että vuosijuhlia viet-
täville liiton alaostoille voi-
daan hakemuksesta myöntää toiminnallinen avustus. Avustuksen suuruus määräytyy alaoston jäsen-
määrän mukaan.

Viimeksi on juhlinut Etelä-Poh-
janmaan Kanttori-Urkuriyhdistys. Juhlaa vietettiin 7.10.2001 Vaasassa konsertin merkeissä. Piispa Jorma

Laulaja kunnioitti yhdistystä läsnä-
olollaan, ja kuulijoita oli Vaasan kaupunginkirkossa yli 200.

Konsertissa kuultiin urkusooloja (Maria Väinölä ja Arto Ristolainen), yksinlaulua (Anneli Urvanta ja Tuomas Laatu) sekä kanttorikuoron esi-
tyksiä (kuvassa). Eija Korpi johti kuoroa. Ohjelmassa oli muun muas-
sa Arto Turpelan sovituksia, psal-
meja, Hannikaista ja Mikkolaa.

Yhdistyksen puheenjohtaja Risto Lehtinen on laatinut historiikin. Kunniajäseniksi kutsuttiin eläkkeellä olevat Vaasan kanttorit Sep-
po Jussila ja Risto Ylimäki sekä Matti Katajamäki Seinäjoelta.

Etelä-Pohjanmaan Kanttori-Urkuriyhdistyksen kanttorikuoro.

Pappisliiton valtuuston jäsenten vaali ja jäsenkysely

■■■■■ Pappisliiton jäsenille on tammikuussa lähetetty valtuuston vaalin äänestysmateriaali ja jäsenkysely. Uusi valtuusto, 37 henkilöä, valitaan toimikau-
deksi 2002–2005. Valtuusto on liiton ylin päätävä elin. Allekirjoitetussa äänestyskuoressa olevan äänestyslipun tulee olla palautettu liiton toimis-
toon vaalilautakunnalle viimeistään 14.2.2002 klo 12.00 mennessä. Vaalilau-
takunnan osoite on: Suomen kirkon pappisliitto, Vaalilautakunta, Rautatie-
läisenkatu 6, 00520 Helsinki.

Palautuskuoressa voi lähettää myös jäsenkyselyn. Kyselyn tarkoituksena on kerätä tärkeää tietoa jäsenistön työ- ja elämäntilanteesta, tietyistä työhön ja virkaan liittyvistä kysymyksistä sekä niistä näkemyksistä, painotuksista ja odotuksista, jotka kohdistuvat liiton toimintaan. Jäsenkyselyn tuloksista tullaan tiedot-
tamaan mm. Crux-lehdessä ja liiton internetsivuil-
la. Kyselytulokset tulevat osaltaan vaikuttamaan niihin linjauksiin, joita liiton valtuusto ja hallitus lähivuosina tekevät. Tuloksia käytetään myös apuna liiton seuraavan vision 2003–2006 laadin-
nassa.

**OLE
VAIKUTTAJA!
ÄÄNESTÄ JA
VASTAA KYSE-
LYYN! KIITOS!**

Pekka Rinne

Yhteisjärjestö Vakavalle uusi puheenjohtaja

Vakava ry:n puheenjohtajana aloitti vuoden alussa Agronomiliiton toiminnanjohtaja, maanviljelysneuvos Pekka Rinne. Upseeriliiton puheenjohtaja, eversitluutnantti Pekka Kourin seitsemän vuotta kestänyt puheenjohtajuus päättyi. Hän jatkaa Vakavan hallituksen jäsenenä. Varapuheenjohtaja vuoden 2002 alusta lukien on Suomen Psykologiliiton puheenjohtaja Tuomo Tikkanen.

Pekka Rinne toimi yhtenä kättilöistä, kun Vakava ry syntyi yli kymmenen vuotta sitten, joten kokemusta ja näkemystä löytyy. Hän on ollut aktiivisesti mukana hallituksen työskentelyssä koko ajan. Pekka Rinne on edustanut vakavalaisia järjestöjä AKAVAn puheenjohtajistossa vuodesta 1988 lähtien ja toiminnut aikaisemmin mm. Valtion neuvottelukunnan puheenjohtajana.

Vakavan hallituksen ensimmäisen kokouksen avauspuheen vuorossaan Pekka Rinne korosti yhteistyön merkitystä niin Vakavan sisällä kuin eri yhteistyötahojen kanssa. Rinne on valittu edelleen vuosiksi 2002–2003 AKAVAn varapuheenjohtajaksi ja työvaliokunnan jäseneksi.

Vakava ry on 13 akavalaisen järjestön, muiden muassa SKPL, DTL ja SKUL, edunvalvonnan yhteistyöelin kaikilla työnantajasektoreilla.

Pappisliiton projektisihteeriksi Kaisa-Liisa Pehkonen-Suoranta, 33

Olen saanut kutsun vaativaan, innostavaan, huikeita haasteita sisältävään tehtävään: olen aloittanut helmikuun alussa 2002 Pappisliiton projektisihteerin kolmi-vuotisen työrupeaman. Viimeiset neljä vuotta olen työskennellyt Jyväskylän kaupunkiseurakunnan suunnittelupappina: toiminut suuren seurakunnan teologikunnan koordinaattorina, istunut kokouksissa ja osallistunut mahdollisuuksieni mukaan perusseurakuntatyöhön. Papiston jaksaminen, hyvinvointi ja motivoituneisuus ovat minulle sydämen asioita.

Olen nähnyt nuorten pappien tulemistä ja menemistä, virkamääräyspätkien alkamista, loppumista ja yhteen liittämistä. Olen myös itse kokenut kesäisten toimitusviikonloppujen raskautta ja rippileirien tuomia mustia silmänalusia. Olen pohtinut vanhempien kollegoitteni kanssa sitä, mihin perustuu työssä jaksaminen, motivoituneisuus ja työnilo. Kuten aiheesta tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet, vanhempi pappispolvi on kutsumustietoisempaa ja sitoutuneempaa työhönsä kuin me nuoret. Miten teologian ylioppilas löytäisi tien kirkkomme papiksi? Miten nuori pappi jaksaisi työssään? Mikä on sitoutumisen salaisuus? Mieleeni ovat painuneet Voitto-piispan sanat omassa pappisvihkimyksessäni: »Kasva virkasi mittaani.» Tuo sana ei ollut imperatiivi vaan siihen kätkeytyi evankeliumi: papin virkaan saa kasvaa, kukin originaalina instrumenttina.

Omasta pappisvihkimyksestäni on vierähtänyt reilut kuusi vuotta ja ensimmäiset jaakobin-painit ovat jo takanapäin. Aloittaessani projektia liiton opiskelijatyössä ja nuorten pappien tukemisessa minun on kuitenkin täytynyt palata ensimmäisten virka-

vuosieni tunteihin. Sain opetella työtäni hyvässä seurakunnassa, jossa ei tarvinnut olla kerralla valmis. Nostalgisten muistojen ohella muistan myös ensimmäisten virkavuosien yksinäisyyden: takana oli muutto uudelle paikkakunnalle, akateemisesta elämänmuodosta luopuminen ja edessä vaativa työ. Shokki oli minulle se, että teologisen reflektoinnin sijaan seisottiin nyt arkun äärellä. Kaikki olikin hyvin käytännöllistä. Se mitä oli opiskeltu, oli kaukana arkisesta papin työstä.

Jotta opiskelun ja seurakuntatyön välinen kiulu tasoittuisi, tarvitsemme jäntevää yhteistyötä Pappisliiton, tiedekuntien, seurakuntien ja hiippakuntien kanssa. Me voimme yhdessä vaikuttaa siihen, että nuori teologipolvi löytäisi paikkansa kirkon palveluksessa. Teologiharjoittelijan palkkaaminen seurakuntaan on vanhurskas teko.

Jotta kiulu tasoittuisi, tarvitaan kollegiaalisuutta, ei vain sanoissa vaan teoissa. Arvokas käytäntö on se, että liittomme alaosastovastaavat kutsuvat lähitiemoonsa uudet papit toimintaan mukaan henkilökohtaisesti! Itseläni tällainen kutsu olisi aikanaan ollut kullannarvoinen. Ta-soitetaan tietä nuorille ja kuljetaan rinnalla.

*Ystävällisesti palveluksessanne
Kaisa-Liisa Pehkonen-Suoranta*

Kaisa Rauma aloitti DTL:n varapuheenjohtajana

Kaisa Rauma on aloittanut Diakoniatyöntekijöiden Liiton varapuheenjohtajana 1.1.2002. Mutta kuka oikein on Kaisa Rauma?

Kuka olet?

Olen Kaisa Rauma, Pellossa syntynyt ja sieltä pitkin valtakunnan länsirajaa Turkuun päätyntyt diakonissa. Voin siis sanoa olevani länsisuomalainen. Olen yhden miehen vaimo ja neljän lapsen äiti, kotijoukoilleni tärkeä ihminen. He jos ketkä ovat avartaneet maailmaani monenlaisilla asioilla.

Intohimoni on sienestys, siis varsin kausiluontoinen intohimo. Vapaa-aikani osaan käyttää varsin sujuvasti monenlaisen elävän elämän parissa.

Millainen on työhistoriasi?

Työni olen aloittanut Oulussa vastasyntyneiden teho-osastolla ja sieltä lähes sattumalta Kaarinan seurakuntaan diakoniatyöntekijäksi ajautunut. Olen omannäköisessäni työpaikassa, yleisessä diakoniatyössä työalasta vastaavana diakoniatyöntekijänä, enkä voisi kuvitellakaan jättäväni näin luovaa, monipuolista ja haastavaa työtä.

Entä kokemuksesi liiton toiminnassa?

Seurakuntavirkaan tullessani olen liittynyt DTL:ön ja olen toiminut alaosastossa sihteerinä ja puheenjohtajana. AKAVA-JS:n pääluottamusmiehenä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymässä olen toista kautta. Diakoniatyöntekijöiden luottamusmiehenä olen kolmatta kautta.

Mitkä asiat diakoniatyöntekijöiden edunvalvonnassa ovat mielessäsi päällimmäisenä?

Diakoniatyöntekijöiden edunvalvonnassa on korjauksista huolimatta palkkatason kehittäminen

Kaisa Rauma

edelleen vakava haaste liitolle ja ennen kaikkea työnantajalle. Halvalla ei voi saada loputtomasti hyvää. Virkojen lisääminen tarvitsee myöskin kaikkien osapuolten ponnistuksia. Mielestäni työnantajan pitäisi miettiä, mikä on kohtuullinen kenttä yhden ihmisen hoidettavaksi. Virkojen määrä ja väestövastuu ovat myöskin henkisen työsuojelun kysymys. Työturvallisuuden jatkuva kehittäminen on tärkeää tapahtuupa se sitten tilojen, tekniikan tai henkilöstön kehittämisenä.

Mitä haluat sanoa jäsenistölle?

Toivon, että jaksamme yhdessä olla edelleen tekemässä liitosamme osaavien ammattilaisten joukkoa, jossa kukin voi vaikuttaa omalla paikallaan meidän kaikkien parhaaksi. Liitto on tehnyt paljon työtä etujemme hoitamiseksi. Suuressa kirkossa olemme kuitenkin yksi ammattiryhmä toisten joukossa. Asioiden hoitaminen vaatii paljon yhteistä hyvää tahtoa, kärsivällisyyttä ja malttia.

Mielelläni keskustelen kanssanne liiton toimintaan liittyvistä asioista ja ennen kaikkea haluan kuulla rakentavia ajatuksia toiminnan kehittämisestä. Minuun saa helpoimmin yhteyden sähköpostin välityksellä (kaisa.rauma@evl.fi), voitte toki soittaa kin tai tulla vaikka käymään Kaarinassa.

Papiston
päivät 2002

KES- KELLÄ KYLÄÄ?

Pappi palvelijana
ja vaikuttajana
Finlandia-talo,
Helsinki
15.-16.10.2002

Osallistumismaksu on
75 € (450 mk).
Hinta sisältää materiaalin ja
ruokailun.

TARU SORMUSTEN HERRASTA

parisuhdelaki
puntarissa

HUOMIO! Visioristeily muuttunut teemaillaksi Helsingissä eli risteillemme maakrapuina kuivalla maalla. Aihe sen sijaan on ennallaan ja entistä ajankoh-
taisempi uusi parisuhdelaki papin työs-
sä ja elämässä.

Aika: 8.4.2002 klo 18

Paikka: Bullankulma, Bulevardi 16

Aihe: Taru sormusten herrasta — parisuhdelaki puntarissa

Alustajat: Dosentti Martti Nissinen ja nuoria teologeja

Mahdollisuus keskusteluun.

Illasta vastaa Helsingin hiippakunnan apupapit

Lisätietoja antaa

tuula.paasivirta@pp.inet.fi

Pelimanneja, jazzia ja uutta kirkkomusiikkia

Kirkko soikoon 16.–25.3.2002

Helsingin keväinen kirkkomusiikin tapahtuma, Kirkko soikoon, esittelee tällä kertaa Juri Ljubimovin ohjaaman ja lavastaman näyttämöspektaakkelin sekä runsaasti uutta kirkkomusiikkia aina jazz-virsiin saakka.

Seitsemättä kertaa järjestettävä Kirkko soikoon -tapahtuman kokohohdanta on virolaisvenäläinen spektaakkelimainen näytelmäkuoroteos Apokalypsis, joka esitetään 24.3. klo 19 Tempelaukion kirkossa ja 25.3. klo 19 Uspenskin katedraalissa. Apokalypsin on ohjannut ja lavastanut Taganka-teatterin perustaja ja ohjaaja Juri Ljubimov ja sen on säveltänyt Vladimir Martinov. Sävellyksen juuret lepäävät syvällä keskiaikaisessa sakraalidraamassa ja mysteerinäytelmässä. Musiikissa on runsaasti vaikutteita ortodoksisesta liturgiasta. Teoksen teksti perustuu Johanneksen ilmestykseen. Eesti Meeste-

laulun Poikakuoro, Narvan kuorokoulun poikakuoro sekä Eesti Rahvus Meeskoor muodostavat suurkuoron. Lisäksi esityksessä on bassosolisti ja kuusi naislistia. Musiikin johtajana on Hortus Musicus -yhtyeen johtaja Andres Mustonen.

Viikon aikana tapahtumassa on orkesteriteoksia, muun muassa Mozartin Messu c-molli, jonka esittää Suomen Laulu ja Kymi Sinfonietta sekä helsinkiläisten seurakuntien kamarikuorojen yhteinen Mozartin Requiem, jonka johtaa Seppo Murto. Kirkko soikoon on myös jazz- ja kansanmusiikkivaikutteinen tapahtuma. Yhteistyökumppanina on Suomen Kansanmusiikkiliiton Samuelin Poloneesi, joka järjestetään Helsingissä 17.–24.3. Poloneesin teemana on tänä vuonna hengellinen kansanmusiikki. Ohjelmassa on muun muassa pelimanniseurat ja -jumalanpalvelus.

Sakari Kukon jazzvirret kuullaan

ensi kertaa Helsingissä, Tempelaukion kirkossa. Uusia psalmilauluja esittää Mia Simanainen Ahava-yhtyeineen. »We Come Before You» on jazz-messu, jonka on säveltänyt Jan Hellberg ja sen esittää EMO Ensemble, johtajana Pasi Hyökki. Seppo »Paroni» Paakkunaisen Arktisia psalmeja ja improvisaatioita selkäpiitä pitkin on kuultavana Oulunkylän kirkossa.

Helsingin seurakuntien kanttorit on vahvasti mukana Kirkko soikoon -tapahtumassa. Ohjelmassa on muun muassa urkukonsertteja sekä Kaj-Erik Gustafssonin, Peter Hillin, Osmo Honkasen, Ahti Kuorikosken, Osmo Tolosen ja Harri Viitasen uusia sävellyksiä Kallion kirkossa. Lasten virsi soikoon Tuomiokirkossa on tarkoitettu perheen yhteiseksi juhlaaksi, jossa esiintyy yli 250 lapsen suurkuoro.

Tarkemmat tiedot ohjelmasta www.kirkkosoikoon.net.

He saavat levätä

Punkaharjun seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Keijo T. Hulkkonen** s. 21.2.1919, k. 16.10.2001.

Vihannin seurakunnan kirkkoherra, rovasti **Esa Malkamäki** s. 9.1.1945, k. 11.11.2001.

Keravan seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Jorma Helasvuo** s. 25.5.1903, k. 12.11.2001.

Mikkelin seurakunnan piirin kuurojen matkapappi, rovasti **Veikko Väättäinen** s. 20.5.1917, k. 13.11.2001.

Kiskon seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Pauli Lumme** s. 16.12.1909, k. 10.12.2001.

Virolahden seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Lauri Leikkonen** s. 18.11.1908, k. 5.12.2001.

Oriveden seurakunnan eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti **Jalmari Aarnio** s. 4.8.1907, k. 20.12.2001.

KANTTOREIDEN VALTAKUNNALLINEN
NEUVOTTELUPÄIVÄ JÄRVENPÄÄSSÄ
5.–7.2.2002

Positiivisia muutoksia kanttoreiden virkatilanteessa

Eri puolella Suomea on silloin tällöin pysähtynyt pohtimaan kanttorin virkoja ja nimenomaan siltä kanttilta, että voitaisiinko seurakuntaan perustaa uusi A-virka tai kenties muuttaa nykyinen B-virka A-viraksi. Näin myös Helsingissä. Vuonna 1998 Helsingin seurakuntayhtymän yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi pöytäkirjan, jossa se edellytti, että »yhteinen kirkkovaltuusto valmistelee ajan tasalla olevan suunnitelman A-, B- ja C-kanttorin virkojen jakautumisesta ja siinä käytettävistä perusteista Helsingin seurakuntayhtymässä». Silloisena seurakuntayhtymän hallintojohtajana toiminut Leena Rantanen asetti 1999 työryhmän tekemään pyydettyä selvitystä.

Työryhmän jäsenet olivat kirkkoherrat Heikki Nurmi ja Anita Widell, kanttorit Heikki Poutanen ja Helge Degerman, puheenjohtajana hallintojohtaja Leena Rantanen ja sihteerinä henkilöstöpäällikkö Marina Tolonen. Helge Degerman joutui jäämään pois työryhmästä ja hänen tilalleen valittiin kanttori Marjukka Andersson.

Työryhmä mietti ensin perusteet A-viran perustamiselle. Todettiin, että Helsingissä keskitytään ensisijaisesti tarkastelemaan tilanteita, joissa B-viran tilalle perustetaan A-virka, sillä Helsingissä oli jo useita A-virkoja Tuomiokirkon virkojen lisäksi. Viran muuttamisen edellytyksinä pidettiin seuraavia kriteerejä: seurakunnan koko, kirkko, urut, kirkkomusiikkityön määrän laajuus ja laatu, seurakunnan kirkkomusiikkityön traditiot sekä viranhaltijoiden pysyvyys. Lisäksi katsottiin, että on tärkeää huomioida seurakunnan alueen muun musiikkielämän (musiikkiopistot, kuorot, orkesterit) laajuus ja mahdollisuudet yhteistyöhön niiden kanssa.

Vertailtaessa A-kanttoreiden virkatilannetta muutamiin muihin suuriin yhtymiin, voitiin todeta, että Helsingissä oli vuonna 1999 31% kanttoreista A-viroissa. Vastaava luku oli Vantaalla 15%, Tampereella 29%, Espoossa 40% ja Turussa 43%.

Entä kuinka sitten kävi elävässä elämässä?

Vuoden 2000–2001 aikana tapahtui seuraavaa työryhmän suosituksen pohjalta: Kallion seurakunnan B-virka muutettiin A-viraksi, joten siellä on nyt sekä kanttorin että urkurin A-virat. Malmin seurakunnan yksi B-virka muutettiin A-viraksi ja lisäksi perustettiin uusi B-virka. Mellunkylän seurakunnan B-virka muutettiin A-viraksi. Vartiokylän seurakuntaan ehdotettu A-virka jäi toistaiseksi odottamaan. Todettakoon, että Helsingin Tuomiokirkossa on ennestään kaksi A-virkaa.

Olen harvoin saanut olla mukana työryhmässä, jonka työn tulos konkretisoituu näin hyvin ja nopeasti ja olen ylpeä siitä, että Helsingissä ymmärrettiin kanttoritarve näin hyvin. Tulevaisuuden pohdittavaksi jäi esityksen osa, jossa piispainkokouksen suosituksen kanttoreiden lukumäärästä seurakunnissa perustuvan laskelman mukaan uusien virkojen tarve Helsingissä on ilmeinen.

Kirjoittaja on Suomen Kanttori-urkuriliiton puheenjohtaja.

Ovatko eettiset ohjeet tarpeen?

Diakoniatyöntekijöiden Liitto ja Pappisliitto julkisivat jäsenistöilleen ammattieettiset ohjeet viime syksynä. Kysimme muutamilta liittojemme jäseneltä ajatuksia aiheesta:

- 1. Joko olet tutustunut ammattikuntasi eettisiin ohjeisiin?**
- 2. Mikä kohta ohjeissa kiinnitti ensimmäisenä huomiosi?**
- 3. Miksi ammattikuntasi mielestäsi tarvitsee eettisiä ohjeita? Eikö Raamattu riitä?**
- 4. Missä kohdassa joudut itse kilvoittelemaan eniten ts. mikä tuntuu vaikeimmalta?**
- 5. Mitä eettiset ohjeet antavat sinulle käytännön työhön?**

DIAKONI KARI
MARTIKAINEN, LAHTI,
DTL:N HALLITUKSEN
VARAJÄSEN

Olen, luin ne kolmeen kertaan ja kokonaisuus vaikuttaa hyvältä. Niihin on saatu tiivistettyä kirkon diakoniatyöntekijälle keskeisiä asioita työalaan ja kirkon kielien merkityksisältöihin sopivaksi.

Rehellisyys työkaverille.

Auttaa visioimaan ja visualisoimaan omaa työtä ja työnäkyä ja vertaamaan sitä toisten työkalvereiden kanssa. Ehkä auttaa karsimaan turhia puuhasteluja.

Asiallinen huomautus itse kullekin: »Diakoniatyöntekijä ottaa hoitaakseen vain sellaisia työtehtäviä, joihin hän on ammatillisesti pätevä.» Ei taida seurakunnissa aivan toteutua, mutta ihanteet on ihanteita ja arki on arkea, josta lopussa annetaan synnin päästö — eettisissä ohjeissakin.

Antaa hyvän pohjan käydä keskustelua työn sisällöstä ja työn järjestämisestä seurakunnassa työolosuhteita myöten — ulkoisia, henkisiä, hengellisiä ja yhteisöllisiä. Yhteys jumalanpalvelukseen ja seurakuntalaisten diakoniakasvatus puuttuvat, tai en näin nopeasti löytänyt.

TARJA FRILANDER,
MUNKKINIEMEN
SEURAKUNTAPASTORI

Ensimmäisen kerran kuultuani, että papistolle ollaan laatimassa eettisiä ohjeita, oudoksuin. Mitä ohjeita ammattiliitto meille pappeille oikein haluaa antaa. Luetuani eettiset ohjeet ja selvityksen niiden taustasta liiton nettisivuilta ajattelin kuitenkin jo hie-
man toiseen sävyyn. Ohjeistuksen sijaan koin, että kyse onkin profiilin terävöittämisestä ja keskustelun avaamisesta. Olennaista on tartutaanko tämäntyyppisiin ohjeisiin, miten ne sisäistetään ja miten niitä tullaan käyttämään. Kokenut pappi varmaan lukee ohjeita hymähtäen, mutta nuorelle, virkaan vasta tulevalle papille ne voivat antaa tukea, jota moni kaipa-
aa. Ammattieettiset ohjeet voivat toimia myös ikään kuin peilinä, johon voi suhteuttaa omia kokemuksiaan ja ajatuksiaan.

Papin identiteetti muotoutuu vastapäätä seurakuntaa ja oikeastaan »lihaa luiden päälle» voi saada vasta henkilökohtaisen kokemuksen ja pohdinnan myötä. 'Olenko samaa mieltä? Toimiiko tuo käytännössä, vai onko kyseessä ihanne, johon ei kukaan oikeasti yllä.' Jos em. suuntaiseen lopputulokseen omalla kohdallaan joiltakin osin päätyykin, ei sen tarvitse tarkoittaa, että ihanne ja tavoite sinänsä olisi ollut huono.

Palaaminen pappislupauksen ääreen oli hätkähdyttävää. Pohdin sitä miten pappisvirkaan on sisäänrakennettu sekä lepo että

kipeä vastuu. Pappina en toimi vain omassa varassani vaan minua myös kannattaa juuri, Jumalan sana ja kirkon vuosisatainen perinne.

Eniten jäin miettimään kysymystä johtajuudesta. Viime aikoina paljonkin esillä ollut, tärkeä aihe. Pappisliitto haastaa rohkeasti papiston etsimään uudenlaista johtajuutta, ei vain kirkkoherran tehtävissä, vaan työssä yleensä. Johtajuus voisi kai viimekädessä olla selkeää vastuun ottamista ja ammatillisuutta. Vaikka sitten johtaisi vain omaa työtään.

Millaisen aseman nämä — sinänsä erinomaiset — ohjeet saavat papiston keskuudessa ja miten niitä pidetään esillä jää nähtäväksi. Käsitelläänkö niitä opiskelumailmassa, lähetetäänkö uusille liiton jäsenille tutustuttaviksi, muistutetaanko niistä vaikkapa pappisvihkimykseen valmistauduttaessa jne. Ammatillisuuden pohtiminen ja sen toteuttaminen työn ääressä ei ole ollenkaan pahasta, papinkaan työssä.

JUHANI KORTE, KARKKILAN
KIRKKOHERRA

Tuli tutustuttua heti Cruxin ilmestyttyä ja sitten tämän kyselyn myötä vielä toisen ja kolmannenkin kerran luin ohjeet lävit-

se. Kertaaminen oli muuten hyvä kokemus.

Muistelen ensimmäiseksi ajatuksiksi sen, että pitääkö tuo kirkkojärjestyksen kohta vielä selittää useampisivuisesti. Seuraavaksi tein »dispositioanalyysin»: yhteensä yhdeksän kohtaa. Niissä käydään lävitse papin suhdetta itseensä, virkaansa, kollegoihin, seurakuntalaisiin, johtajuuteen, läheisiin ja yhteiskuntaan. Minne unohtui suhde kirkkoon ja ennen kaikkea Jumalaan? Eiköhän sitä kuitenkin sille Suurimmalle Esimiehelle lopulta vastata. No, siksi tuo kirkkojärjestyksen sите-
raus alkuun onkin erinomaisen hyvä.

Eettisten ohjeiden määrittely näyttää olevan nyt muotia. Toisaalta kyllähän se kuvaa, että mitä erilaisemmat ammattikunnat aina papeista professoreihin ovat tämän päivän maailmassa ikään kuin »hukassa». Rakkauten kaksoiskäskey olisi riittänyt jo Jeesuksen aikaan. Me ihmiset olemme niin ihmeellisiä, että monimutkaistamme yksikertaisiakin asioita. Raamattu riittäisi, mutta se ei kuitenkaan riitä meille. Siitä tähän osaltaan Raamatun itsensä historia jo puhuu — eikö? Tässä mielessä olemme osa seurakuntaa potien aivan samanlaisia mietteitä, ahdistuksiakin.

Kaksi kohtaa aukeaa heti: I oman työnsä rajaaminen, II oikeastaan ykkösen seurauksena tuo toisen kotsumuksen toteuttaminen kotona. Sitten kolmosena tuo kirkkoherran kilvoittelu: siinä on aina parantamisen varaa.

Tuskin pystyn koskaan kaikkia eettisten ohjeiden tavoitteita täydellisesti täyttämään ainakaan »tämänpuoleisessa». Käytyäni ohjeet uudelleen lävitse aukeni hyvänä puolena se, että tulee mietittyä työtänsä ja sen perusteita. Toivottavasti myös kysyttyä, mikä on oleellista ja lopulta keskittyä siihen. Harjoitteluun taitaa mennä sitten loppuelämä.

Kirpas-selvitys on valmistunut

— keskustelu asiasta käynnistyy

Meneillään olevan sopimuskierroksen merkittävin asia on Kirkon palkkataso-selvitys (Kirpas), jonka tarkoituksena on tutkimuksellisesti selvittää kirkon ammattiryhmien ja kirkollisten koulutustasojen palkkaus suhteessa muihin palkanmaksajiin eli käytännössä valtioon, kuntiin ja yksityissektoriin. Tilastollisen selvityksen on tehnyt Tilastokeskus, joka on laatinut myös valtion ja kunnan vastaavat tutkimukset (Valpas ja Kunpas). Vertailu tehtiin kansainvälisesti käytössä olevalla ns. ISCO-luokituksella, joka periaatteessa kattaa kaikki ammatit ja työt.

Selvityksessä kirkolliset ammatit on jaettu kahteen ryhmään sen mukaan, löytyykö niille selkeä vertailukohta muilta työmarkkinoilta vai ei. Perinteisistä kirkollisista ammateista suoraan vertailtavaan ryhmään kuuluvat kanttorit, joita verrataan luokitukseen »Klassisen musiikin säveltäjät ja esittäjät». Samoin tietysti talous-, hallinto-, kiinteistö- ja toimistoalan tehtävät voidaan helposti verrata muiden alojen vastaaviin tehtäviin.

Kansainvälisessä luokituksessa papin ja diakoniatyöntekijän ammatit on muodostettu omaksi ryhmäkseen »Uskonnollisen alan asiantuntijat». Näitä ei luonnollisesti juuri esiinny muilla sektoreilla. Siksi pappien ja diakonien vertailua ei suoriteta ammatti-

nimikkeen, vaan koulutustason (esim. ylempi korkeakoulututkinto) ja lähi- tai vastaavan toimialan (humanistisen työn erityisasiantuntijat) mukaan. Vertailu ei tällöin voi olla yhtä tarkkaa kuin vastaavien ammattien ryhmässä. Tilastollisen selvityksen tulokset osoittavat, että osassa kirkon töistä palkat ovat vastaavat tai jopa hieman paremmat kuin muilla sektoreilla (esim. kiinteistötyö). Toisaalta monilla kohdin on noin 6–20 %:n jälkeenjääneisyys muuhun julkissektoriin ja yksityisiin työmarkkinoihin verrattuna. Lopullisessa raportissa vertailua on käsitelty enemmän koulutus- ja vaativuustasojen mukaisesti kuin yksittäisiin virkaniemikkeisiin takertuen.

Kirpas-selvityksen tarkoituksena on olla objektiivinen ja kiistan pohja tuleville palkkaratkaisuille, sikäli kuin niissä halutaan liittyä muiden sektoreiden palkkaukseen. Kokonaan toinen kysymys on, miten eri intressitahoja edustavat neuvotteluosapuolet kykenevät hyödyntämään selvityksen tuloksia omissa pyrkimyksissään ja yhteisissä hankkeissaan.

Työttömyyskassan etuudet euroiksi vuonna 2002

Työttömyyskassan maksamat kaikki työttömyyskassalainsäädännön mukaiset etuudet eli työttömyyspäiväraha, koulutustuki, koulutuspäiväraha ja vuorottelukorvaus maksetaan vuoden 2002 alusta euroina yhden sentin tarkkuudella. Markan virallinen muuntokerroin on (5,94573).

Kassan maksaman päivärahan suuruus sekä vakuutuspalkka, lapsikorotus, soviteltava työtulo ja sosiaalietuus ilmoitetaan euroina ja sentteinä kahden desimaalin tarkkuudella käyttäen normaalia 5-pyöristystä eli kun kolmas desimaali on 0–4 pyöristetään alaspäin ja 5–9 ylöspäin.

Etuudet maksetaan aina jälkikäteen. Maksettaessa vuonna 2002 euromääristä vuoteen 2001 kohdistuvaa etuutta voi maksuerää kohti tulla euromuunnoksesta muutaman sentin ero ylöspäin tai alaspäin vuoden 2001 markkamäärään verrattuna. Poikkeama syntyy euromuunnoksesta ja pyöristyssäännöistä, kun työttömyysetuuden suuruus määritellään alunperin markkamääräisestä vakuutuspalkasta, päivärahasta, lapsikorotuksesta ja siitä vähennetään esimerkiksi soviteltava työtulo, muu sosiaalietuus, ulosottomaksu tai takaisinperintäsuoritus sekä ennakonpidätys.

PÄIVÄRAHOIHIN TASOKOROTUS 1.3.2002 LUKIEN

Hallitus antaa eduskunnalle vuoden 2002 talousarviota täydentävän esityksen, jossa ehdotetaan työttömyysturvan peruspäivärahaan, työmarkkinatukeen, koulutustukiin ja koulutuspäivärahoihin sekä ansiosidonnaisen työttömyysturvan perusosaan 0,84 euron (5 markan) tasokorotusta 1.3.2002 lukien. Yhdessä 1.1.2002 voimaantulevan lakisäateisen

0,55 euron (3,27 markan) indeksitarkistuksen kanssa työttömyysturvan peruspäiväraha nousee noin 8 markalla. Samassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ansiopäivärahan ansio-osa nousee tulosopimuksen yhteydessä sovitun mukaisesti 42 prosentista 45 prosenttiin päiväpalkan ja perusosan erotuksesta 1.3.2002.

TYÖVOIMAKOULUTUKSEN YLLÄPITOKORVAUKSET MUUTTUVAT VUODEN 2002 ALUSSA

Työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa oleville henkilöille maksettavan verottoman ylläpitokorvauksen maksuperuste muuttuu vuoden 2002 alussa. Suomessa koulutuksessa oleville henkilöille maksetaan joko 7 euron suuruisia ylläpitokorvausta tai 14 euron suuruisia korotettua ylläpitokorvausta viideltä päivästä viikossa.

Kotikunnassaan omalla työssäkäyntialueellaan opiskelevat saavat 7 euron suuruisen ylläpitokorvauksen ja tämä vastaa nykyisen järjestelmän mukaista ylläpitokorvausta.

Nyt käytössä olevasta majoituskorvauksesta sen sijaan luovutaan. Työssäkäyntialueensa tai kotikuntansa ulkopuolella koulutukseen osallistuville opiskelijoille maksetaan ylläpitokorvausta 14 euron suuruisesti korotettuna.

Työssäkäyntialueen ulkopuolella koulutukseen osallistuvien osalta etuuden saamisedellytys väljenee. Korotetun ylläpitokorvauksen edellytyksenä ei näissä tilanteissa enää ole se, että opiskelijalle syntyy majoituskustannuksia. Opiskelija voi valita, majoittuuko tilapäisesti opiskelun johdosta vai matkustaako päivittäin vakituista asunnostaan koulutuspaikkaan.

Työssäkäyntialueellaan, mutta

kotikuntansa ulkopuolella järjestettävään koulutukseen osallistuvalla maksetaan korotettua ylläpitokorvausta entisen majoituskorvauksen ehdoin, eli opiskelijan on esitettävä todistus majoitumisesta aiheutuneista kustannuksista.

Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämään koulutukseen osallistuville opiskelijoille majoittuminen on maksutonta. Koulutukseen osallistuville maksetaan edellisestä säännöstä poiketen ylläpitokorvausta 16,82 euroa päiväältä.

Mikäli koulutus tapahtuu ulkomailta, maksetaan opiskelijalle ylläpitokorvauksen sijaan 50 % valtion virkamiesten kyseisessä maassa tehdyn virkamatkan perusteella maksettavasta päivärahasta. Päivärahojen määrät ensi vuodelle tarkistetaan tämän vuoden lopussa.

Lakimuutosta sovelletaan vuoden 2002 alusta maksettaviin ylläpitokorvauksiin. Jotkut opiskelijat, joilla ei nyt ole oikeutta majoituskorvaukseen, voivat ensi vuoden alusta saada korotettua ylläpitokorvausta. Työvoimatöimistöt tarkistavat tuen saajien tilanteen, mutta varmuuden vuoksi on hyvä tarkistaa myös itse, kuuluisiko mahdollisesti korotetun ylläpitokorvauksen piiriin.

LISÄTIEDOT PERUSALOJEN AKATEEMISTEN TYÖTTÖMYYSKASSASTA

Osoite: PL 44, 00131 Helsinki
(käyntiosoite: P. Makasiininkatu 6 A, 5.krs.)

Puhelin: (09) 2511 1611, faksi (09) 2511 1612.

Kassa palvelee ma–pe klo 9.00–11.00, lisäksi ma, ke, to klo 13.00–15.00.

Kassanhoitajat Marita Arjamo, Minna Reina ja Tarja Sanakseenaho. Kassanjohtajana toimii VT Eero T. Anttila.

NAISTEOLOGIEN NEUVOTTELUPÄIVÄT

Kemi 14.–15.3.2002

VALONA VÄYLÄLLÄ

Torstai 14.3.

- 9.30–10.30 Aamukahvi Seurakuntakeskuksessa,
Kirkkopuistonkatu 11
- 11.00 Messu Lumilinna
- 12.00 Siirtyminen Saarenottan kurssikes-
kukseen Majoittuminen
- 13.00 Lounas
- 14.00 Luovimista väylällä
Hengellinen johtajuus pohjoisessa
hiippakunnassa
piispa Samuel Salmi
pyydytetyt puheenvuorot
Päiväkahvi
Keskustelu aiheesta jatkuu
- 17.00 Salaattia, patonkia
Yllätyksellinen iltaohjelma ulkoil-
massa, syömistä tulilla, (lämmintä
vaatetta riittävästi mukaan)

Perjantai 15.3.

- 8.00–9.00 Aamupala
- 9.15 Aamun rukoushetki Rukoushelmi-
nauhaa käyttäen (jos Sinulla on oma
nauha, ota mukaan)
- 10.15 Naisteologiyhdistyksen vuosikokous
- 11.30 Lounas
- 13.00 Lähtö Kemiin
- 13.30 **Naisjohtajuus**, Väylän avaamista,
Murtajana kulkemista, paikka: Van-
ha pappila, Sankarikatu 18
Opetusministeri Maija Rask, johtaja
Maarit Herranen Metsä-Botnia,
kirkkoherra Marjatta Laitinen Kanta-

Espoon srk

Kahvia keskustelun lomassa

Mistä löydän omat voimavarat?

17.00 Kemin kaupungin vastaanotto, Jän-
kälä, Kauppakatu 30.

19.00 Iltakirkko Kemin kirkossa, Kemin
kirkko ja srk 100v.

Iltapala Vanhassa pappilassa

Neuvottelupäivät päättyvät

Neuvottelupäivien osallistumismaksu: 90 €,
yhdistyksen jäsenille 75 €, opiskelijat, eläkeläiset,
äitiys- ja hoitovapaalla olevat, työttömät 50 € (sis.
ohjelman, ruoan, majoituksen, liinavaatteet, kulje-
tukset Kemissä)

Ilmoittautuminen 28.2. mennessä Kemin srk Aino
Pieskä puh. 016-2261 105 tai 016-223 498, säh-
köposti: aino.pieska@evl.fi.

Voit varata paikan makuuvaunuun Hki – Kemi –
Hki (myös matkan varrelta, R:mäki, T:re)
Matkaan lähdetään etelän suunnasta keskiviikkoil-
tana 13.3. yöjunalla, johon on varattu yksi ma-
kuuvaunurunko neuvottelupäiville lähtijöille.
Oman makuupaikkasi voit varata Suomen matka-
toimiston/Seurakuntamatkat puh. 09 18262 310
kautta.
Makuuvaunupaikan hinta 120 mk/suunta (20,20
€) maksetaan neuvottelupäivien osallistumismak-
suun liitettynä, matkalippujen maksusta kukin
huolehtii itse.

Ke 13.3. P 69
Helsinki 22.28
Tampere 1.07
Kemi 9.15

Pe 15.3. P 64
Kemi 21.35
Tampere 5.27
Helsinki 8.10

Papiston päivät 2002

KESKELLÄ KYLÄÄ?

Pappi palvelijana ja vaikuttajana. Finlandia-talo, Helsinki 15.–16.10.2002

Osallistumismaksu on 75 € (450 mk). Hinta sisältää materiaalin ja ruokailut.

OPINTOMATKA ENGLANTIIN 17.–24.5.2002

Tutustuminen Lontoossa, Manchesterissä ja Liverpoolissa anglikaanisen kirkon toimintaan erityisesti yhteiskunnallisen työn näkökulmasta

Matka tehdään Pappisliiton ja Diakoniatyöntekijöiden Liiton yhteismatkana.

Matkanjohtajina toimivat KDYK:n yhteiskuntatyön sihteeri, pastori Ilkka Sipiläinen (asiantuntijajohtaja), järjestösihteeri Raija Pyykkö (DTL) ja apulaistoiminnanjohtaja Hannu Ronimus (SKPL).

Alustava lentoaikataulu

Helsinki–Manchester 17.5. klo 7.45–9.40 AY933
Lontoo/Heathrow–Helsinki 24.5. klo 18.15–23.05 AY926

Matkan hinta on 915 € (5.450 mk), hintaan sisältyy

- lennot Helsingistä Manchesteriin ja Lontoon Heathrowsta Helsinkiin Finnairin reittilennoilla turistiluokassa
- verot ja matkustajamaksut
- lentokenttäkuljetus Manchesterin lentokentältä hotelliin ja Lontoossa hotellista Heathrowiin
- kolmen tähden hotellimajoituksen kahden hengen huoneissa; Manchesterissä 17.–20.5. *Britannia Hotel****, Lontoossa 20.–24.5. *Paddington Court****
- hotelliaamiainen
- bussikuljetus Manchesteristä Lontooseen
- mielenkiintoinen ohjelmakokonaisuus

Tiedustelut ja ilmoittautumiset 15.3.2002 mennessä toimistos sihteeri Heli Meinolalle, puh. (09) 150 2653

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON OPINTOMATKA LONTOOSEEN 14.–21.9.2002

»Anglikaanisen kirkon jumalanpalvelus- ja musiikkielämä»

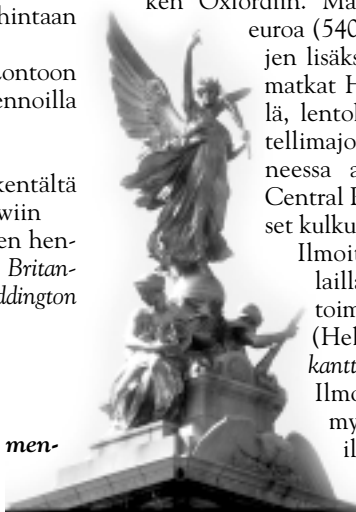
Suomen Kanttori-urkuriliitto järjestää opintomatkan Lontooseen syksyllä 2002. Matkan asian-
tuntijajohtajana on kanttori Jarmo Kainulainen Helsingistä. Toisena matkanjohtajana on liiton toiminnanjohtaja Annamari Jokinen. Matkan kesto on 8 päivää ja lähtöpäivä on lauantai 14.9.2002.

Matkaohjelmassa on mm. musiikkia, esitelmiä, vierailuja seurakuntiin ja oppilaitoksiin sekä tietysti messu St Paulin katedraalissa. Teemme myös ret-

ken Oxfordiin. Matkan hinta on noin 900 euroa (5400 mk). Oivallisten opintojen lisäksi hintaan sisältyvät lentomatkat Helsingin ja Lontoon välillä, lentokenttäkuljetukset sekä hotellimajoitus kahden hengen huoneessa aamiaisineen. Hotelli on Central Park***, josta on erinomaiset kulkuyhteydet.

Ilmoittautuneita on jo melko lailla, mutta vielä ehtii: liiton toimistoon, puh. (09) 1502 446 (Hely Hietikko) tai sähköposti kanttori.urkuriliitto@kolumbus.fi. Ilmoittautuneille lähetetään myöhemmin lomake sitovaa ilmoittautumista varten.

Liitolta voi anoa 170 euron suuruisia opintomatkastipendiiä.

Ajankohtaista verkossa

Vieraile liittojen kotisivuilla

PAPPISLIITTO
WWW.EVL.FI/JST/PAPPISLIITTO

Valtuuston vaalin tulokset. Vaalin tulokset tulevat sivuille viikolla 8.

Kirkon työelämäfoorum 2002. Aineistoa tulee sivuille vaihteittain helmikuun aikana.

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
WWW.DTL.FI

Väkivaltaisen asiakkaan kohtaaminen diakoniatyössä. Tutustu diakoniatyöntekijöiden työturvallisudesta kertovaan tietopakettiin. Löydät sen Ajankohtaista- ja Diakoniatyöntekijä-sivuilta.

Tilastoimisesta. Jäsenten juttunurkkauksessa käydään keskustelua tilastoimisesta ja sitä helpottavista ATK-ohjelmista.

KANTTORI-URKURILIITTO
WWW.KOLUMBUS.FI/SKUL

Opiskelijavaliokunta perustettu. Tammikuussa 2002 perustettiin liiton opiskelijajäsenten asiaa ajamaan opiskelijavaliokunta, jossa on edustaja jokaiselta kirkkomusiikin oppilaitospaikkakunnalta. Opiskelijavaliokunnan jäsenet on esitely Ajankohtaista-sivulla.

Virren juhluvuoden päätapahtuma kuvina. Etusivulta pääset katselemaan Vaasassa pidetyn virren juhluvuoden päätapahtuman kuvasatoa.

Kanttoreiden valtakunnalliset neuvottelupäivät. Liiton sivulta on linkki KJMK:n sivuille, joilta löytyy Järvenpäässä 4.–6.2.2002 pidettävien Kanttoreiden valtakunnallisten neuvottelupäivien ohjelma ja yhteystiedot.

Märkä hiki

Omassa seurakunnassani olemme matkineet naapuriseurakuntaa aloittamalla kuntokampanjan, jolle annoimme nimen Märkä hiki. Kampanja alkoi liikuntaan ja terveellisiin elämäntapoihin motivoivalla luennolla. Seuraavaksi tehtiin kysely, jossa selvitettiin tavallisen työpäivän sisältöä, omaa arviota fyysisestä ja psyykkisestä työkyvystä, liikuntaharrastuksia ja tuki- ja liikuntaelimistön oireita. Vastaukset toimitettiin työterveyshuoltoon. Sen jälkeen kaikki halukkaat saivat osallistua polkuergometritestiin, jonka yhteydessä tarkistettiin eri ruumiinosien liikkuvuudet ja mitattiin verenpaine. Kampanjan alkuun on kuulunut vielä painoindeksin laskeminen, lihaskuntotestit ja testitulosten yhteenvedon esittely sekä jokaiselle henkilökohtainen tulosten selvitys. Ilahduttavan suuri joukko työntekijöitä on vastannut kyselyyn ja lähtenyt mukaan kuntokampanjaan.

Oikeastaan olisi parempi puhua kuntokartoituksesta kuin testistä. Testistä voi tulla mieleen koe tai tentti, josta voi saada masentavan arvosanan. Vertailua työtovereitten kuntotuloksiin ei tule liikaa tehdä. Olemme erilaisia, myös lepo- ja maksimisykkeemme ovat yksilöllisiä. Tulevaisuudessa omaan kampanjaamme kuuluvat motivoivat luennot, väliarviointit ja vuoden kullutta loppukartoitus samoilla menetelmillä kuin alussa. Tällä välin aikomuksemme on liikkuu myös yhdessä. Meillä on koottuna pitkä lista kiinnostavia urheilulajeja, joita ei välttämättä yksin tule kokeiltua, mutta porukan mukana voi olla innostavaa lähteä uusiin elämyksiin. Meidät on jaettu kolmeen eri tasoryhmään kuntokartoitustulosten pohjalta.

Ihmislapsi kehittyvä kohdussa 9 kuukautta. Vierumäen urheilupuistossa opin hiljattain, että myös aikuisena voi 9 kuukaudessa kasvaa uudeksi ihmiseksi: rapakuntoisesta keskinkertaiseen kuntoon, keskinkertaisesta hyvään tai hyvästä erinomaiseen kuntoon. Joillekin työtovereille on ollut uusi tieto se, että

kunnon nostaminen vaatii sellaista liikuntaa, jossa hengästyy ja hikoilee aluspaidan märäksi. Rauhallinen iltalenkki koiran kanssa ei nosta fyysistä kuntoa, vaikka se muuten hyvä asia onkin. Märkähiki-porukassa palkitaan lopuksi ne, jotka kohottavat eniten kuntoaan omasta lähtötasostaan.

Olin aiemmin oman seurakuntani edustajana yhtymän työ-työryhmässä. Opin entistä enemmän arvostamaan työkykyä ylläpitävää toimintaa, joka on hyvin laaja-alaista. Se kohdistuu yksilön terveyden parantamiseen, mutta se on myös työympäristöön sekä työyhteisöön vaikuttamista: asenteiden, arvojen, tietojen ja taitojen uudistamista ja kehittämistä. Työkykyä ylläpitävä toiminta on jatkuva prosessi, joka liittyy työpaikan päivittäisiin toimiin: johdon toimintaan, työn suunnitteluun, työntekijöiden kouluttamiseen, uusien työntekijöiden perehdyttämiseen, materiaalien ja laitteiden hankintoihin jne. Johdon sitoutuminen työtoimintaan on välttämätöntä ja johdon näkyvä osallistuminen on suotavaa.

Toimintaa on monenlaista, esimerkiksi työpaikkaselvitykset, terveyden seurantatarkastukset ja sairaanhoito, kävelytestit, työnohjaus, työhygieniset mittaukset ja rentouttava kahvihetki työtovereitten kanssa. Vastuuhenkilöitä työtoiminnassa ovat erityisesti työterveyshoitaaja ja -lääkäri, työnohjaajat, esimiesvastuussa olevat, luottamushenkilöt ja työtyöryhmän sekä työympäristötoimikunnan jäsenet. Toiminnan tavoitteina on työntekijöiden henkisen, hengellisen ja fyysisen hyvinvoinnin lisääminen ja työyhteisön ja työympäristön kehittäminen. Ei siis mikään pikku juttu!

Omassa seurakuntayhtymässäni on tietoisesti lähdetty liikkeelle helpoimmasta päästä. Alkuun on painottunut liikunnan ja virkistystoiminnan tukeminen, esimerkiksi uimahalli- ja teatteriliput, liikuntatottumusten ja -toiveiden kartoitus, kävelytestit, sauvakävelyohjaus jne. Toki on päästy kuntoutus- ja stressinhallintakurssien ja retriittien myötä myös henkisen ja hengellisen puolen tukemiseen. Työyhteisön kehittämiseen liittyy mm. työpaikkakiusaamisen ja seksuaalisen häirinnän selvittäminen ja asian jatkokehittely.

Työnantajan kannattaa tukea työtoimintaa. Tutkimusten valossa jokainen tykyyn satsattu euro tulee työnantajalle korkoineen takaisin. Jo pelkästään liikunnallinen aktivoituminen vähentää sairauspoissaoloja, terveydenhuollon kustannuksia ja ennenaikaisia eläkkeitä. Kirkonkin piirissä on mietitty ja selvitetty näitä asioita. Tänä keväänä julkaistaan Kirkon työolobarometri ja Hyvinvointi seurakuntatyössä -opas.

Tyky on meidän kaikkien yhteinen asia — olemme jokainen päävastuussa omasta itsestämme ja jokainen meistä on vastuussa myös työyhteisönä hyvinvoinnista.

Kirjoittaja on Diakoniatyöntekijöiden Liiton puheenjohtaja.

TYÖSYRJINTÄÄ, PAKOLAISIA, KLOONAUSTA JA VEROTUSTA: EU:N ASETUKSET JA ARVOT KIRKON PUNTARISSA

Kolehtihaavissa eurojen kilinä ja kahina todistaa uudesta arjesta Euroopan unionissa. EU:n lainsäädäntö ja sen velvoitteet koskettavat myös kirkkoa työnantajana. Lisäksi kirkkojen äänen tulisi kuulua eettisessä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa Suomessa ja sen rajojen ulkopuolella — myös Euroopan unionissa. Kirkkohallitus perusti viime vuonna seurantaryhmän ja EU-neuvottelukunnan vakiinnuttaakseen EU-asioiden hoitoa.

Virallisesti kirkkojen ja valtion suhteet kuuluvat kansalliseen päätöksentekoon eikä unioni halua puuttua niihin. Käytännössä Suomen lainsäädännöstä jo yli puolet tulee Euroopan unionin asetuksista tai direktiiveistä. Ne vaikuttavat kirkkoja koskevaan lainsäädäntöön ja käytäntöihin, kun sovelletaan tasa-arvo- ja työsyryntädirektiivejä, pohditaan työntekijöiden informoimista yrityksissä tai eläkkeiden ja sosiaaliturvan muutoksia työnantajan näkökulmasta. Lisäksi kirkkojen omasta tehtävästä, missiosta nousee velvoite vaikuttaa eettiseen keskusteluun. Luterilainen opetus regimenteilä, hengellisen ja maallisen eroista ja kirkon lähinnä hengellisestä tehtävästä muuttuu, mitä kauemmas Suomesta mennään.

Kirkko ei ole lausuntoautomaatti, mutta siltä odotetaan kantaa, kun esimerkiksi listataan perusoikeuksia tai pohditaan, millaista bioeettistä tutkimusta sallitaan? Miksi unionin pitäisi sitoutua kehitävään kehitykseen ja ympäristönsuojeluun? Miten uskonnonopetuksen tai eri kirkkojen koulujen asema muuttuu tulevaisuudessa? Mitä asiantuntemusta kirkkoilla on tarjota nuorisotyöhön tai vanhusten hoitoon?

Lisäksi unioni laatii tilastoja ja vertailee esimerkiksi opetuksen tavoitteita, sosiaaliturvaa, köyhyyden määritelmiä ja verotusta. Vertailun tavoitteena on yhtenäistää hyviä käytäntöjä, vaikka niitä ei mennä suoraan harmonisoimaan. On luonnollista, että verovarosta nauttivat kirkot ovat huolissaan, jos yhtenäisyyden nimissä »hyvät» käytännöt pyyhkäisivät tulot olemattomiksi.

Kun Euroopan unioni laajentuu, kirkot ovat korostaneet solidaarisuutta uusille köyhemmille jäsenmaille. Toisaalta laajeneminen vaikuttaa rakennerahasto- ja maatalousuudistusten vyöryessä vanhoihin jäsenmaihiin. Jaettavat rahasummat pienevät ja haja-asutusalueiden väki ehkä kärsii siitä.

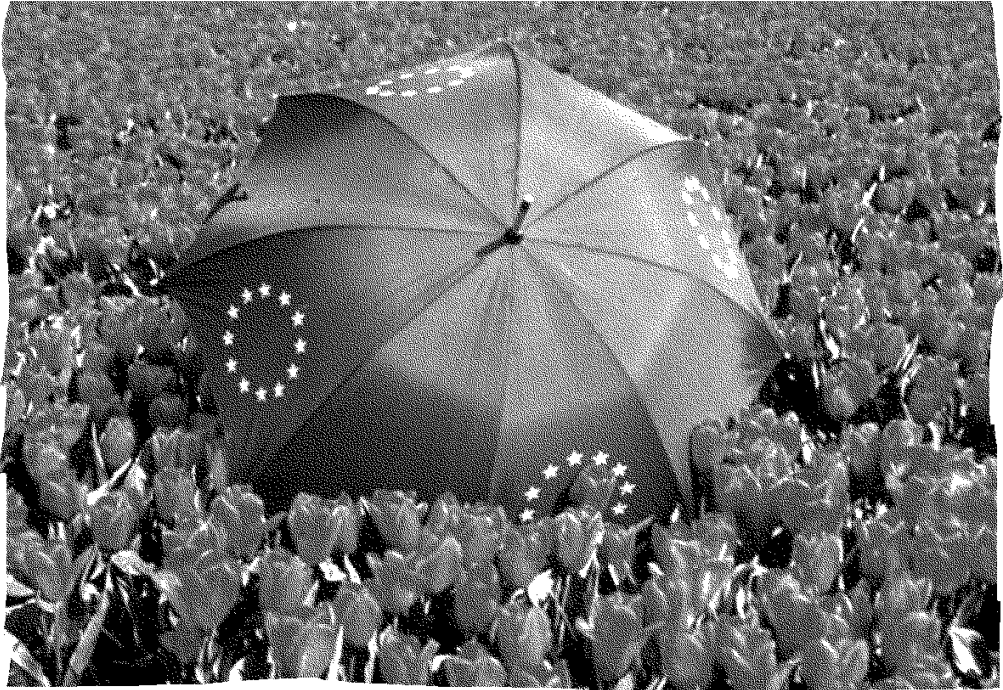
TULEVAISUUS SYTYKKEENÄ

Euroopan unioni heräsi itsetyytyväisyydestään viime kesänä. Irlannin kielteinen kansanäänestys Nizzan sopimukselle ja mielenosoitukset pitkin Euroopan huippukokouskaupunkeja saivat unionin peräänkuuluttamaan keskustelua Euroopan tulevaisuudesta. Ihmiset tuskin alkavat kauppareissuillaan puntaroida määräenemistöpäätöksiin tarvittavia äänimääriä tai toimielinten valtasuhteita. Silti kaikenlaiset internet-palstat, keskustelutilaisuudet ja tiedotusvälineet avaavat kanavia niille, jotka haluavat vaikuttaa ja saada tietoa — kirkkoille muiden mukana.

Onpa unioni tunnustanut kansalaisyhteiskunnan aseman ja tärkeän tehtävän kansalaisten äänitorvena ja ihmisten tarpeisiin vastaavien palvelujen antajana varsinkin syrjäytyneiden ja syrjittyjen osalta hiljattain ilmestyneessä Valkoisessa kirjassa hyvästä hallinnosta. Kirjassa todetaan, että kirkkokunnilla ja uskonnollisilla yhteisöillä on tässä suhteessa erityistä annettavaa. Toisaalta komissiossa myös sanotaan, että kirkkojen ääni on heikko. Niitä kehoitetaan työskentelemään yhdessä, jotta ääni kuuluisi paremmin.

KIRKKOJEN VÄHÄVÄKISET EU-TOIMISTOT

Brysselissä protestanteilla, ortodokseilla ja anglikaaneilla on useita ekumeenisia ja katolisilla omia

toimistojaan, jotka seuraavat unionin kehitystä ja lainsäädäntöä. Toimistot ovat pieniä, muutaman ihmisen yksiköitä. Aika kuluu sekä EU:n seuraamiseen että kansallisten kirkkojen kouluttamiseen.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko kuuluu jäsenenä Euroopan kirkkojen konferenssin Kirkko ja yhteiskunta -komissioon (CEC/CSC). Kirkkomme edustajina komissiossa ovat tiedotuspäällikkö Eeva Kemppi-Repo ja notaari Gunnar Grönblom, joka on myös sen hallituksen jäsen. Lisäksi kirkko on jäsenenä Euroopan kirkkojen siirtolaiskomissiossa (CCME), Kirkkojen maailmanneuvoston Euroopan kehitysyhteistyöjärjestöjen yhdistyksessä (APRODEV) ja se osallistuu Euroopan kristittyjen naisten ekumeeniseen foorumiin (EFECW) ja Eurodiakoniaan. Kirkon eri toimialojen edustajat osallistuvat näiden ekumeenisten toimistojen työryhmiin.

EU-SEURANTA ON OSA KIRKON ARKEA

Suomen evankelis-luterilainen kirkko on seurannut unionia jo ennen Suomen jäsenyyttä ja selvitti mm. kirkollisten ammattitutkintojen tunnustamista. Kirkkohallituksessa EU-asioista vastaa kansliapäällikkö Risto Junttila. Kirkkohallituksen hallinto-osastolla lakimies Ulla Suotunen huolehtii unionin lainsäädännön seurannasta, sen vaatimista toimenpiteistä ja EU-asioiden koordinoinnista. Brysselissä EU-yhdyshenkilö Iiris Kivimäki hankkii tietoa ajankohtaisista EU-asioista, luo yhteyksiä virkamiehiin eri toimielimissä, järjestää vierailuja sekä pitää yhteyttä sekä ekumeenisiin että katolisiin toimistoihin ja merimieskirkkoon. Kirkkohallitus osallistuu lisäksi Kirkkopalveluiden yhteydessä toimivaan EU-palveluysikön toimintaan.

EU-asioita seuraa kirkkohallituksessa ns. EU-seurantaryhmä, johon kuuluvat puheenjohtajana

Risto Junttila, ulkoasiain osaston johtaja Risto Cantell, hallinto-osaston johtaja Matti Halttunen sekä Ulla Suotunen ja Iiris Kivimäki. Lisäksi ryhmässä ovat mukana Gunnar Grönblom ja Kimmo Saares Kirkkopalveluista. Kirkkohallitus perusti myös EU-neuvottelukunnan, joka kokoontuu arkkipiispan johdolla pohtimaan EU:n ajankohtaisia kysymyksiä. Joukossa on kirkon ja yhteiskunnan EU-kysymysten asiantuntijoita ja vaikuttajia.

KIRKKO ON LÄSNÄ

Vaikuttamista on vaikeaa mitata. Jo pelkkä kirkkojen toimistojen olemassaolo Brysselissä, arkkipiispan tai Suomen kirkon työntekijöiden vierailut, Brysselin Pappilan ja EU-yhdyshenkilön työ muistuttavat kirkon kiinnostuksesta EU:n päätöksentekoon ja sen parissa työskenteleviin ihmisiin. Suomessa kirkon eri toimialojen työntekijöillä on omia yhteyksiä ministeriöihin, joissa EU-ulottuvuus on jo osa arkea. Laaditaan kannanottoja ja osallistutaan työryhmiin, jotta kirkon näkemykset saadaan mukaan päätöksentekoon.

Suomessa voi Euroopan muutosta katsella turhan helposti ulkopuolisena. Siirtolaiset ja pakolaiset eivät rynnistä rajojen yli. Pyhä erottuu yhä arjesta. Kauneimmat joululaulut kokoavat kansaa. Rippikoulut ovat suosittuja. Euroopan kirkot ovat tulleet hyvin herkeiksi, kun niiden asemaa pyritään kaventamaan. Ne haluaisivat virallisemmän aseman tulla kuulluksi unionin päätöksenteossa. Muutoin ne eivät voi täyttää tehtävänsä eli olla kirkko, ihmisten yhteisö jo tässä maailmassa tai antaa ääntä niille, joilla sitä ei ole.

Kirjoittaja toimii kirkon EU-yhdyshenkilönä Brysselissä.

»YHDENTYMISEN TIIVISTÄMISELLE TARVETTA»

Parin vuoden kuluttua, arvioiden mukaan jo vuonna 2004 — 2005, Euroopan Unioni on laajentunut käsittämään lähes 30 maata. Euroopan Unionin koneisto on kuitenkin luotu pienelle, runsaan kymmenen maan ydinryhmälle. Ongelmia onkin odotettavissa, ellei päätöksentekoon saada suurta muutosta, sanoo AKAVAn kansainvälisten asioiden päällikkö Markus Penttinen.

Edessä oleva laajentuminen on aivan eri tasoa kuin vuonna 1995, jolloin Euroopan Unioniin liittyivät väkimäärältään pienet ja taloudellisesti EU:n muiden maiden vertaiset Suomi, Ruotsi ja Itävalta.

Uusia hakijamaita on nyt toistakymmentä aina Virosta Turkkiin asti. Jäsenyysjonoon asettuvat ennemmin tai myöhemmin Sveitsi, Norja ja Islanti sekä entisen Jugoslavian maat, Ukraina ja Moldavia.

»Tulossa oleva uusien maiden joukko on taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti pitkän matkan päässä EU:n keskitasosta», Penttinen sanoo. »Aikaisemmasta pienestä päätöksenteon kerhosta on tulossa kymmenien maiden kongressisali, jossa järjestys alkaa olla yhä vaikeampaa. Edessä pitäisi olla suuri remontti EU:n päätöksentekoaikavälissä. Yhä edelleen lukuisissa kysymyksissä vaaditaan täydellistä yksimielisyyttä. Jos näin jatkuu, seuraa Euroopan Unionin halvaantuminen.»

»Remonttia aloiteltiin jo Ranskan puheenjohtajakaudella vuonna 2000. Sen päättäneen Nizzan huippukokouksen anti jäi kuitenkin keskinkertaiseksi. Tärkein kysymys eli siirtyminen yksimielisyydestä määränemistöpohjaiseen päätöksentekoon, jäi lähes saavuttamatta», Penttinen kiteyttää.

Nizzassa pystyttiin sopimaan vain palvelujen kauppaa ja rakennerahastoja koskevista kysymyksistä. Kymmeniä keskeisiä politiikan lohkoja jäi ilman yksimielisyyttä.

»Euron, emun ja sisämarkkinoiden toimiessa tulee entistä tärkeämmäksi, että unioni loisi yhteisiä kehyksiä esimerkiksi verotukseen, ettei syntyisi työpaikkoja syöviä ja kilpailua vääristäviä toimia.»

Työelämän kysymyksissä on Penttisen mukaan olemassa aivan sama vaara. Vähimmäistasojen vä-

lillä on suuria eroja. Vaarana on, että syntyy kilpailuvääristymiä, jotka heikentävät työntekijöiden asemaa, ellei EU-tasolla pystytä luomaan työelämän vähimmäissuojatasoja.

Joulukuun puolivälissä kokoontuneessa Laekenin huippukokouksessa perustettiin uusi valmistelukunta, jossa on jäseniä komissiosta, parlamentista, kansallisista eduskunnista ja jäsenmaiden hallituksista. Se kuulee kansalais- ja työmarkkinajärjestöjä.

Tämän valmistelukunnan tehtäväksi jää esittää, miten remontti hoidetaan. Esitetyistä vaihtoehtoista pitäisi hallitusten välisen konferenssin tehdä päätöksiä vuoden 2004 alkupuolella.

»Valmistelukuntaan on tärkeää myös ay-liikkeen vaikuttaa, jotta se tekisi järkeviä ehdotuksia, joiden pohjalta EU saadaan toimivaksi», Penttinen painottaa.

Euroopan Unionin yhdentymisen tiivistäminen on AKAVAn mukaan tulevaisuuskeskustelussa tarpeen.

»Vahva unioni on etu pienille maille kuten Suomelle. Se on myös tasapainottava tekijä sisämarkkinoille, emulle ja muille taloudellisille hankkeille, jotka ovat tähän asti olleet keskeisiä. EU on myös tärkeimpiä maapalloistumisen hallinnan välineitä, vaikutusvallaltaan USA:n ja Japanin luokkaa.»

Miten tiivistäminen tulisi sitten hoitaa? AKAVAn linjauksen mukaan päätöksenteon tulee perustua määränemistöpäätöksiin yksimielisyyden sijasta. EU-tason päätöksentekoa on lisättävä ja sosiaalista ulottuvuutta vahvennettava. Unionille tulee laatia perustuslaillinen sopimus ja oikeudellisesti sitova perusoikeuskirja.

Komission asemaa aloitteentekijänä ja toimeenpanijana tulee myös vahvistaa. Talouspoliittista yhteistyötä euroalueen maiden välillä tulee tiivistää

muun muassa työllisyyden edistämiseksi. Julkisten hyvinvointipalveluiden kehittäminen pitää myös turvata.

UUSIA TOIMINTATAPOJA

Perinteisesti EU:ssa on yhteisiä toimia hoidettu lainsäädännöllä. Direktiiveillä on yhtenäistetty ja luotu vähimmäistasoa.

»On kuitenkin joukko alueita, joissa EU:n lainsäädäntötoiminta voi olla vaikeaa», Penttinen sanoo. »Joko kansallisella tasolla asiat hoituvat paremmin tai sitten tulisi liian suuria ristiriitoja maiden välille, niin ettei päästä yksimielisyyteen.»

»Avoim koordinaatio on uusi asioiden hoitotapa, joka on tullut lainsäädännön ja 'tehdään ei mitään' väliin», Penttinen sanoo. »Se tarkoittaa järjestelmällistä tietojen ja kokemusten vaihtoa sekä yhteisiä polittisuonteisia tavoitteita. Tavoitteiden saavuttamista mitataan ja arvioidaan EU:n koneistossa jälkeempään.»

Parin viime vuoden aikana sitä on sovellettu työllisyyspolitiikkaan, sitten sosiaaliturvaan, eläkeisiin, koulutukseen ja maahanmuuttopolitiikkaan. Nyt ehkä yritysten sosiaalisen vastuun kysymys on uusi avoimen koordinaation kysymys.

»Avoimen koordinaation eittämätön etu on siinä, että näin saadaan valtavasti tietoa ja kokemuksia muiden maiden järjestelmistä. Toisaalta siitä voi tulla byrokraattinen mylly, jossa painottuvat prosessit sisällön sijasta.»

Mahdollinen vaara on myös se, että avoimella koordinaatiolla aletaan korvata EU:n lainsäädäntöä, silloin kun se olisi ehdottomasti tarpeen. Eli sitovan päätöksenteon sijasta läheteltäisiin vain raportteja. Työelämän lainsäädäntö on alue, jossa tällainen vaara muhii.

»Avoim koordinaatio ei saa tulla korvaamaan lainsäädäntöä, vaan on sen täydentäjä. Paras yhdistelmä mielestäni olisi avoimen koordinaation yhdistäminen lainsäädäntöön.»

Haastattelija Ilona Mäenpää on Insinöörilehden toimittaja.

Papiston päivät 2002
KESKELLÄ KYLÄÄ?
Pappi palvelijana ja vaikuttajana. Finlandia-talo, Helsinki 15.-16.10.2002
Osallistumismaksu on 75 € (450 mk). Hinta sisältää materiaalin ja ruokailun.

ROHKEUTTA RAHANHAKUUN

EU-rahoitus näyttäytyy helposti monimutkaisena viidakkona, josta on vaikea löytää olennaista tietoa. Olennaista ei kuitenkaan ole se, että tuntee viidakon yksityiskohdat, vaan että tietää minne haluaa mennä. Hyvä hankesuunnittelu onkin ennen kaikkea tavoitteiden selkeyttämistä: mikä on ongelma joka halutaan ratkaista ja mitkä ovat tarvittavat välineet. Vasta sen jälkeen alkaa sopivan rahoituslähteen etsiminen. Vaikka hanketta joudutaankin ehkä vähän sovittamaan rahoituskehykseen, on aina pyrittävä myymään idea — ei kerjäämään rahaa.

Yksi yleinen väärinkäsitys — niin seurakunnissa kuin viranomaisten parissakin — on se, että seurakunnat eivät olisi oikeutettuja hakemaan EU-rahoitusta. On totta, että ne eivät aina ole oikeutettuja rahoitusta saamaan, mutta pääsääntöisesti seurakunnat voivat hakea rahoitusta. Niissäkin tapauksissa, joissa seurakunnat eivät voi olla hakijoina, voivat ne toimia hankekumppanina. EU-rahoitusta ei kuitenkaan voi käyttää julistus- tai lähetystyön rahoittamiseen.

Työllistämisen edistäminen, syrjäytymisen ja syrjinnän ehkäisy ovat EU:n politiikan painopistealueita. Nämä teemat ovat luonnollisesti tärkeitä seurakunnille ja kristillisille järjestöille, erityisesti diakonia- ja nuorisotyön sekä maahanmuuttajien parissa tehtävän toiminnan näkökulmasta. Näitä päämääriä toteutetaan usein erilaisissa toiminnallisissa kehityshankkeissa, esimerkiksi Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) tuella.

PROJEKTIOSAAMINEN KULMAKIVENÄ

Vaikka nykyisin arvostellaankin projekteja, kysymys ei ole useinkaan väärästä välineestä vaan sen väärinkäytännöstä. Mikäli hanke suunnitellaan aidosti asiakaslähtöisesti ja ongelmakeskeisesti sekä otetaan realistisesti huomioon se tosiseikka, että ulkoinen rahoitus todella loppuu, voidaan projekteilla aikaansaada kestävä kehitys.

Projektiosaaminen, kyky kyseenalaistaa itsestään-

Useat seurakunnat ovat jo nyt mukana EU-rahoitteisissa hankkeissa, kristilliset järjestöt jopa etujoukkona.

Samalla kun saadaan projektien toteuttamiseen tarpeellista rahoitusta luodaan myös uudenlaista yhteistyökulttuuria. Toisaalta paljon on edelleen käyttämättömiä mahdollisuuksia ja vääriä ennakkoluuloja.

selvyydet ja rohkeus uudenlaiseen yhteistyöhön ovat menestyksen avaimet. Hyvä projekti edellyttää usean eri toimijan yhteistä suunnitteluprosessia, johon myös kohderyhmä — mikäli vain mahdollista — osallistuu. Onnistuneen hankkeen resepti sisältää lisäksi hyvää innovaatiota, sopivaa rahoituslähdettä ja innostunutta henkilöstöä — sekä elastisuutta hermoissa.

Rahoitusta kannattaa lähes aina hakea yhteistyössä muiden toimijoiden, esimerkiksi kunnan, opilaitosten tai vaikkapa järjestöjen kanssa. Rahoittajat suosivat laajempia, useamman toimijan hankkeita, mutta se on perusteltua myös hankkeiden tavoitteiden näkökulmasta. Lisäksi byrokratian opettelua helpottaa, jos hankekumppanilla on aikaisempaa kokemusta EU-rahoituksesta.

EU-rahoituksella ei voi myöskään kattaa kaikkia kuluja, vaan tuki vaihtelee rahoituslähteestä riippuen välillä 30–100 %. Pääsääntöisesti omarahoitusosuus edellytetään, mutta eräissä tapauksissa se voidaan osittain tai kokonaan kattaa luontaisuurituksilla, esimerkiksi talkootyöllä. Myös kunnilta, ministeriöiltä tai RAY:lta saadulla rahoituksella voidaan kattaa omarahoitusosuus.

KIRKONKORJAUS EU-RAHALLA EI YLEENSÄ ONNISTU

Usein seurakunnissa halutaan toteuttaa investointeja EU-tuella. Tässä voi olla taustalla taloushallinnon pelko siitä, että mikäli toiminnalliseen hankkeeseen haetaan rahoitusta, päättyy se projektirahoituskauden jälkeen verovarolla katettavaksi toi-

minnaksi. Mikäli näin todella tapahtuu, on kysymys väärin suunnitellusta projektista: seurakunnasakaan kaiken toiminnan ei tarvitse jatkua parusiin asti.

Joitain seurakuntien investointeja — esimerkiksi kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuskohteita — on saatu EU-rahoituksen piiriin. Kirkkojen korjauksia kuitenkin ole juuri saatu EU-rahoituksen piiriin, ellei oteta huomioon erityiskohteita kuten Kärsämäen puukirkkoprojektia tai Pyhämaan uhrikirkkoa. Lisäksi vuonna 1995 myönnettiin erityisrahoitusta eurooppalaisen rakennustaiteen perintöön kuuluvien uskonnollisten monumenttien suojeluun.

Investointien osalta tuki on myös suhteellisesti pienempi kuin toiminnallisten hankkeiden osalta — lisäksi viranomaiset suhtautuvat varsin varauksellisesti juuri kirkkojen korjaushankkeisiin, koska on valmis rahoitusjärjestelmä olemassa. Sen sijaan seurakuntien ja järjestöjen kannattaa esimerkiksi selvittää, onko mahdollista saada Ympäristökeskukset tukea leirikeskusten ympäristötekniisiin investointeihin. Investointeihin on myös helpompi saada rahoitusta, jos ne ovat osa toiminnallista hanketta ja sen näkökulmasta perusteltuja.

RAHAA HELPOMPI HAKEA LÄHELTÄ

Helpoimmin lähestyttävä EU-rahoitusväylä on alueellisten viranomaisten ja eri ministeriöiden kautta hallinnoidut tavoiteohjelmat. Suomessa on kaksi alueellista sekä yksi horisontaalinen tavoiteohjelma. Näiden kautta kanavoidaan rakennerahastojen ja kansallista rahoitusta. Rahoituksesta kiinnostuneen kannattaa tutustua maakuntaliiton kotisivuilta löytyviin alueellisiin ohjelma-asiakirjoihin, ohjeisiin ja lomakkeisiin.

Jotta hanke voi saada rahoitusta, on sen oltava sopusoinnussa tavoiteohjelmien tavoitteiden kanssa. Tavoiteohjelmien ohjelma-asiakirjoista selviää myös kuka viranomainen — maakuntaliitto, TE-keskus, ympäristökeskus tai lääninhallituksen sivistisosasto — vastaa mistäkin toimintalinjasta ja toimenpidekokonaisuudesta.

Periaatteessa anomuksen voi jättää aina maakuntaliittoon, josta se ohjataan oikealle viranomaiselle, mutta käytännössä on järkevää käydä alustavan hankesuunnitelman kanssa keskustelemassa vastuuviranomaisen kanssa. Näin voidaan selvittää sopii hanke rahoituskehykseen ja mihin suuntaan hanketta tulisi mahdollisesti tarkentaa ennen kun suunnittelu on edennyt liian pitkälle. Ensimmäisessä vaiheessa riittääkin hyvin tiivis, korkeintaan muutaman liuskan tiivistelmä josta käy ilmi »mitä», »kuka», »kenelle», »miksi» ja »miten paljon se maksaa».

Tavoiteohjelmien lisäksi maakuntaliittojen kautta haetaan rahoitusta yhteisöaloitteisiin. Nimensä mukaisesti yhteisöaloitteet kannustavat jäsenvaltioita, alueita sekä muita toimijoita sellaisten hankkeiden toteuttamiseksi, jotka koskevat EU:n yhteistä etua.

Keskeisiä tietolähteitä

- Eurooppa tiedotus (UM) www.eurooppa-tiedotus.fi
- EU:n on-line palvelu europa.eu.int
- EU:n virallinen lehti europa.eu.int/eur-lex/fin/oj
- Kirkkopalvelujen EU-palvelu www.kirkkopalvelut.fi/eupalvelu
- Maakuntien liitot www.reg.fi
- TE-keskukset www.te-keskus.fi
- Ympäristökeskukset www.vyh.fi
- EuropeAid europa.eu.int/comm/europeaid

Koska yhteisöaloitteet on tarkoitettu kansalaisyhteiskunnan toimijoille, soveltuvat ne hyvin sekä seurakunnille että järjestöille. Yhteisöaloitteista INTERREG III on alueidenväliselle ja maidenväliselle yhteistyölle, LEADER + maaseudun kehittämiselle ja EQUAL syrjinnän ja eriarvoisuuden torjumiseen.

BRYSSELISTÄ HAETTAESSA KANNATTAA OLLA ISOMPI KASSI

Mikäli rahoitusta haetaan suoraan Euroopan komissiolta, on varauduttava raskaampaan byrokraatiaan ja vieläkin huolellisempaan anomuksen valmisteluun. Hyväkin hankesuunnittelu voi kaatua turhiin tekniisiin virheisiin: jopa 40 % anomuksista hylätään teknisten virheiden tai puutteiden vuoksi. Raskaamman hakemusprosessin takia kovin pieniä rahoja ei kannata hakea, ehdottomana minimirajana on yleensä 50.000 €, käytännössä kannattava hankekoko on yli 80.000 €.

Pääsääntöisesti hankkeita toteutettaessa tarvi-

taan kumppanit vähintään kahdesta muusta EU-maasta, yhä useammin kumppani voi olla myös EU:n ehdokasmaasta tai muusta yhteistyömaasta (Norja, Islanti, Liechtenstein). Kirkon kansainvälisen luonteen takia luontevia partnereita löytyy muiden jäsenmaiden kirkoista sekä järjestöistä ja oppilaitoksista. Kuten yleensäkin, myös eurooppalaisten hankkeiden osalta on hyötyä jos kumppaneilla on jo aikaisempaa kokemusta EU-rahoitteisista hankkeista.

Tietoa eurooppalaisista rahoituslähteistä löytyy laajasti internetistä. Virallisessa lehdessä julkaistaan ns. ehdotuspyynnöt, lisäksi suurella osalla rahoitusohjelmia on omat sivut Europa-palvelimella. Suomenkielisistä tietolähteistä keskeisin on ulkoasiainministeriön Eurooppa-tiedotus, lisäksi Kirkkopalvelujen EU-palvelu poimii myös asiakkaitaan kiinnostavia rahoituspyyntöjä EU-etsijä uutiskirjeeseen sekä EU-pikaetsijä sähköpostikirjeeseen.

Hyvä esimerkki eurooppalaisesta rahoitusohjelmasta on Daphne-ohjelma jolla tuetaan naisiin, lapsiin, nuoriin kohdistuvan väkivallan torjuntaa.

EU-palvelu auttaa seurakuntaa ja kristillisiä järjestöjä

MIKÄLI EU-RAHOITUS tuntuu liian hankalalta viidakolta, on apua saatavissa helposti. Kirkkopalvelujen EU-palvelu on perustettu auttamaan erityisesti seurakuntia ja kristillisiä järjestöjä EU-rahoitukseen ja muuhun ulkoiseen rahoitukseen liittyvissä kysymyksissä.

EU-palvelu tarjoaa konsultaatiota ja neuvontaa sekä järjestää koulutusta EU-rahoituksesta. Koulutus ja konsultointi ovat maksullisia, mutta esimerkiksi lyhyet puhelinneuvonnat ilmaisia. Palvelujen tarvisija määrittelee aina itse missä laajuudessa ja syvyydessä se haluaa yksikköä hyödyntää: EU-palvelu voi haluttaessa olla mukana aina idean etsimisestä rahoitusanomuksen kirjoittamiseen, tai sitten antaa ohjeet lisätiedon lähteille.

Seurakuntiin ja kristillisiin järjestöihin lähetetään ilmaiseksi **EU-etsijä**-uutiskirje, jossa kerrotaan ajankohtaisista rahoitusasioista sekä julkaistaan kirkon EU-yhdyshenkilö *liris Kivimäen* ja lakimies *Ulla Suutusen* toimittama EU-uutisvuoto. Uutiskirjeitä voi lukea sähköisessä muodossa EU-palvelun kotisivuilla. Tämän lisäksi halukkaat voivat ilmoittautua

sähköpostilistalle, jonka kautta lähetetään **EU-pikaetsijä**, jossa on ajankohtaiset ehdotuspyynnöt sekä tiedot esimerkiksi rakennerahastoja ja yhteisöaloitteita koskevista muutoksista.

Vuonna 1999 EU-palvelu julkaisi **EU-etsijän rahoitusoppaan**, joka jaettiin myös ilmaiseksi kaikkiin suomenkielisiin seurakuntiin. Kirja myytiin loppuun muutamassa kuukaudessa, mutta siihen voi tutustua sähköisessä muodossa EU-palvelun kotisivuilla. Uusi **Euroilla hyvin hankkeisiin — EU-rahoituksen käsikirja** on valitettavasti viivästynyt alkuperäisestä aikatau-

lusta, mutta julkaistaan kevään aikana.

Viime vuosina eniten on lisääntynyt projektisuunnitteluun ja -hallintoon liittyvän koulutuksen kysyntä, jopa ohi EU-rahoituskurssien. Aina tavoitteena ei olekaan EU-rahoitteisen projektin synnyttäminen, vaan organisaation vahvistaminen projektitaitoja kehittämällä. Samalla lisätään valmiuksia verkostoitumiseen sekä ulkoisen rahoituksen hakemiseen. Erilaiset räätälöidyt koulutukset soveltuvat toteutettavaksi esimerkiksi rovasti- tai hiippakuntatasolla.

EU-palvelun perustivat vuonna 1998 yhteistyössä **Helsingin Diakonissalaitos, Diakonia-ammattikorkeakoulu DIAK, Kirkkopalvelut ja Kirkkohallitus**. EU-palvelun toiminnasta vastaa pastori **Kimmo Saares**, joka on aiemmin työskennellyt mm. Helsingin Diakonissalaitoksen sosiaalitoimen hallinnossa. Lisätietoja palveluista ja palveluhinnasto www.kirkkopalvelut.fi/eupalvelu, ilmoittautuminen postituslistalle ja tiedustelut kimmo.saares@kirkkopalvelut.fi tai puhelimitse (09) 431 51 207.

Sosiaali- ja terveysministeriö on tarjonnut tukea Suomalaisten hakijoiden ja kumppaneiden omahoitosuuden kattamiseen.

TUKEA EU:N ULKOPUOLELLE

Kirkon tehtävän kannalta monia kiinnostavat miten rahoittaa hankkeita kehitysmaissa sekä lähialueilla. EU:n tulevan laajentumisen ansiosta esimerkiksi Baltian maat ovat yhä useammin mahdollisia hankekumppaneita eurooppalaisissa rahoituslinjoissa. Lisäksi on mahdollisuuksia yhdistää esimerkiksi INTERREG III yhteisöaloitetta ja erilaisia muita rahoituslähteitä, kuten KIE-maiden Phare ja IVY-maiden Tacis.

EU:n tavoitteena on myös ulkoisen avun osalta toteuttaa läheisyys- eli subsidiariteetti-periaatetta. Yhä suurempi osa päätöksenteosta tapahtuu kohdemaassa, ei Brysselissä. Jos esimerkiksi virolaisen yhteistyökumppanin kanssa rakennetaan hanke, voidaan suomalaisten toimijoiden kustannukset kattaa INTERREG-yhteisöaloitteesta ja virolaisten Phare CBC-ohjelmasta. Phare-rahoitus haetaan Viron sisäministeriön kautta virolaisen kumppanin toimesta ja INTERREG maakuntaliiton kautta.

Samalla kun painopistettä on siirretty kauemmas Brysselistä, on komissiossa ulkoista apua »virtaviivaistettu» kokoamalla lähes kaikki muu kuin ehdokasmaita koskeva tuki EuropeAid yhteistyötoimistoon. Toimiston sivuilla julkaistaan esimerkiksi ajankohtaiset ehdotus- ja tarjouspyynnöt.

Tällä hetkellä ajankohtainen on esimerkiksi kansalaisjärjestöjen kehityshankkeille tarkoitettu tuki, jolla voidaan tukea sekä kehityshankkeita että kehityskasvatukseen liittyviä tiedotushankkeita. Myös seurakunnat voivat osallistua hankkeeseen, mikäli hakijana on Kirkon Ulkomaanapu tai joku muu alan järjestö. Lähialuehankkeiden näkökulmasta tärkeä on Tacis-ohjelman kansalaisyhteiskuntaa edistävä IBPP-ohjelma, jolla voidaan tukea sekä kansalaisjärjes-

töjen että alueellisten viranomaisten yhteistyöhankkeita Venäjällä.

TIETOA TOTEUTETUISTA HANKKEISTA PUUTTUU

Yhtenä ongelmana se, että koottua tietoa seurakuntien osallistumisesta EU-rahoitteisiin hankkeisiin ei ole saatavilla. Yhteisen tietopohjan kerääminen toteutetuista hankkeista olisi kuitenkin kaikkien etu, sillä olisi hyvä luoda kokoelma esimerkkihankkeista. Näin seurakunnat ja järjestöt voisivat auttaa toinen toisiaan sekä hyvien innovaatioiden että käytännön rahoitusvinkkien kautta.

On syytä myös muistaa, että on muutakin haettava ulkoista rahoitusta kuin ainoastaan EU-rahaa. Esimerkiksi Jyväskylän kaupunkiseurakunta on saanut opetusministeriöltä rahoitusta rasisminvastaiseen Exit-hankkeeseen. Lisäksi voidaan hakea TE-keskuksista työvoimapoliittista projektitukea, jolla voi kattaa yhden työntekijän palkkakustannukset jopa kolmen vuoden ajan. Useat järjestöt ovat myös käyttäneet tehokkaasti ulkoministeriön kehitysyhteistyöosaston tarjoamia tukimuotoja.

Kristillisillä toimijoilla, niin järjestöillä kuin seurakunnillakin, ideologinen sitoutuneisuus yhdistyy arjen asiantuntemukseen. Kirkon kansainvälinen

luonne merkitsee mahdollisuuksia laajoihinkin verkostoihin. Kirkolla onkin syytä vaikuttaa siihen, että EU on väline kansalaisten Euroopalle. EU:n rahoittamien hankkeiden kautta kirkollisilla toimijoilla on lisää välineitä rakennettaessa parempaa ja oikeudenmukaisempaa maailmaa.

Kirjoittaja toimii EU-päälikkönä Kirkkopalveluissa.

Lähtisitkö lähetystyöhön?

”Me tervitsemme tänne ehdottomasti uusia lähettejä”, kirjoittaa pastori Pentti Marttila Mongoliasta. Ev.lut. Lähetysyhdistys Kylväjä järjestää Suomen Raamattuopistolla 14.8.–14.12.2002 lähetyskurssin. Jos haluat viedä evankeliumia eteenpäin niille, jotka eivät vielä tunne Jeesusta, olet sopiva lähetystyöhön. Edellytämme että olet luterilainen uskova ja sinulla on työkokemusta. Hakuaika kurssille päättyy 2.4.2002. Ota rohkeasti yhteyttä Kylväjän toimistoon, Leena Luhtala (09) 253 254 32. leena.luhtala@flom.fi

BRYSSELIN PAPPILA ON SUOMALAISTEN OMA OLOHUONE

Brysselin suomalaisilla on oma kirkko ja Pappila keskellä eurokortteleita. Lisää työvoimaa tarvittaisiin, koska ulkomaila ongelmat kärjistyvät eikä muuta tukiverkkoa ole.

Lumihiutaaleet putoilevat hitaasti maahan. Brysselin suomalaisten kirkossa, ekumeenisessa Ylösnousemuksen kappelissa alkaa jouluaaton hartaus harvinaisen suomalaisessa säässä. Kirkossa on kaikenikäistä väkeä. Kynttilät luovat loistettaan ja ilmassa on odotuksen tuntua. Jouluseimi kappelin etuosassa muistuttaa meitä joulun sanomasta: »Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus Herra.»

Suomalaisella seurakuntaelämällä Belgiassa on pitkät perinteet. Antwerpenin suomalainen merimieskirkko on tarjonnut erilaista toimintaa jo lähes sata vuotta merimiehille ja myöhemmin rekkamiehille sekä suomalaiselle siirtokunnalle. Merimieskirkko on paikka, jossa voi pistäytyä tapaamassa tuttuja, lukemassa suomalaisia lehtiä, saunomassa ja myös osallistumassa hartauksiin.

Itse olen saanut olla mukana kirkon vapaaehtoistoiminnassa viimeiset kolmetoista vuotta, jotka olen asunut Belgiassa. Tänä aikana olen toiminut monissa tehtävissä »siivouksesta saarnaan».

Viime vuosina kirkon työn painopiste on siirtynyt meri- ja rekkamiestyöstä suomalaiseen seurakuntatyöhön Belgiassa. Erityisesti EU:n myötä on suomalaisten muuttovirta Brysseliin kasvanut. Brysselin alueella on jo noin neljä tuhatta suomalaista. Aikaisemmin kaikki toiminta järjestettiin Antwerpenista. Joillekin kuudenkymmenen kilometrin matka Antwerpeniin oli este aktiiviselle osallistumiselle toimintaan ja syntyi paineita saada Brysseliin omat tilat.

Vajaa kaksi vuotta sitten Brysselissä siunattiin käyttöön Brysselin Pappila. Saimme Pappilaan oman papin, Tarja Jallin, joka aloitti monipuolisen paikallisseurakuntatyön. Keskeisimpinä ovat jumalanpalvelus, pyhäkoulu ja sen lisäksi naistenpiiri »Eevan sauna», raamattupiiri, taidepiirit, au pair-kokootumiset, erilaiset viikonloppuleirit ja musiikkileikkikihetket. Brysselissä toimii myös suomalainen partio, jonka taustatukena on seurakunta. Diakonia-, jumalanpalvelus- ja pyhäkoulutoimikunnat koordinoivat kukin oman toimialansa työtä. Ne toimivat vapaaehtoisvoimin, joihin työntekijät osallistuvat mahdollisuuksien mukaan.

Belgian suomalainen siirtokunta on saanut avus-

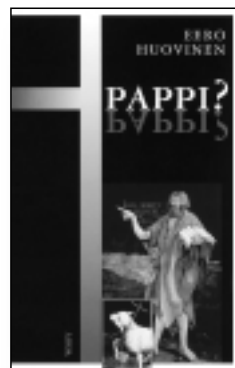
Brysselin pappila siunattiin käyttöön.

tusta kirkkohallitukselta papin palkkaukseen. Lisäksi se tuki 500 000 markalla Ylösnousemuksen kappelia, josta saatiin paikka suomalaisten jumalanpalveluselämän keskuksiksi. Muutoin merimieskirkko vastaa itse rahoituksesta ja tuottoa saadaan mm. järjestämällä myyjäiset.

VAPAAEHTOISTA LÄHIMMÄISVASTUUTA

Diakoniatyössä kohtaamme samoja ongelmia kuin mitä itse kohtasin työssäni diakonina Suomessa 1980-luvun puolivälissä: yksinäisyys, mielenterveys- ja alkoholiongelmat sekä erilaiset perheitä kohtaavat kriisit. Yksinäisyys korostuu, koska omaiset ja sukulaiset asuvat kaukana.

Ikääntyessä oma aktiivisuus vähenee. Monille ikääntyneille suomalaisille vapaaehtoistyöntekijä on ainoa kosketus suomalaisiin ja suomalaisuuteen. Tapaamiset ovat aina tärkeitä ja antoisia molemmille

EERO HUOVINEN Pappi?

”On tarpeen pyhiä myyttejä realistisia olemuksia joita pappi ei distuu”, sanoo Eero Huovinen. Hän on paitsi luovutunut myös paljon muita juttuja.

Suomalaisten avajaisjumalanpalvelus Ylösnousemuksen kappelissa oli myös partiolaisien lupauskirkko.

osapuolille. Yhteydenotot tuen tarpeesta tulevat suoraan asiakkailta, viranomaisilta, omaisten ja tuttavien kautta.

Osana diakoniatyötä on myös taloudellinen auttaminen. Lounaita ja kahvituksia järjestämällä olemme koonneet diakoniakassan, joka on ollut hätäapuna useissa tilanteissa. Diakoniatoimikuntana olemme osallistuneet jumalanpalveluksien suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä työntekijän kanssa. Olemme myös mukana kansainvälisen naistenpäivän rukousrenkaassa.

LISÄÄ TYÖVOIMAA TARVITAAN

Jotta kirkko pystyisi vastaamaan kasvaviin tulevaisuuden haasteisiin, tarvittaisiin Brysseliin toinen palkallinen hengellisen työn tekijä esimerkiksi diakoniatyöntekijä tai kuraattori ja lisää taloudellista tukea.

Vapaaehtoistyöntekijät ovat tärkeä tuki seurakunnan toiminnassa, mutta ne eivät voi korvata

kokopäivätoimista työntekijää. Tänä päivänä seurakuntalaiset ovat vaativia ja osallistuaakseen seurakunnan toimintaan, he toivovat seurakunnan vastaavan heidän odotuksiinsa.

Kynnys kirkon toimintaan osallistumiselle on matala. Pappilaan voi mennä lukemaan suomalaisia lehtiä, lainaamaan kirjoja tai videoita, nauttimaan pullakahveja, katsomaan Suomen televisiota, tapaamaan toisia suomalaisia tai kirkon työntekijöitä.

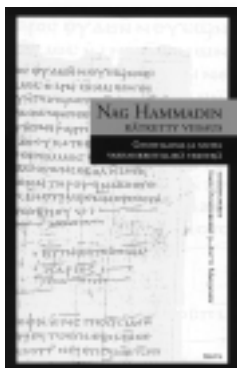
Kirkko on ollut meidän perheelle kuin toinen koti. Seurakuntayhteys, joka on syntynyt jumalanpalvelusten, pyhäkoulun ja muun toiminnan kautta on tullut vahvasti osaksi elämäämme. Yhteys seurakuntaan on tuonut meille paljon hyviä ystäviä. Minulle itselleni se on antanut mahdollisuuden pitää yllä ammattitaitoani toimiessani vapaaehtois-työssä.

*Hannele Koivisto
diakoni*

AJAN VIRRASSA

OVINEN

en purkaa
tejä ja epä-
dotuksia,
ihin koh-
noo piispa
inen. Per-
a kirjassa
jaa asiaa
n huovis-
ja.

ANTTI MARJANEN ISMO DUNDERBERG Nag Hammadin kätkeyty viisaus

Kokoelma muinaisia koptilaisia tekstejä, alkukristillisten uskomusten värikäs aarreaitta. Tutkijaryhmän kääntämä ja kommentaarilla varustama.

RENÉ GOTHÓNI Sanat kuin peili

Uskontotieteen professori käsittelee kirjoituksissaan oppineella ja kauniilla tavalla mm. kuolevaisuutta, kohtaloa, mielenrenteyttä ja lähimmäisen ymmärtämistä.

WSOY
www.wsoy.fi

AKAVALAISTA EDUN- VALVONTAA BRYSSELISSÄ

Euroopan Unionin päätöksenteon sydämessä Brysselissä on myös suomalaisilla palkansaajilla oma vahtikoiransa. **Lakimies Jorma Skippari** valvoo AKAVAn, STTKn ja SAKn yhteisessä KEY-Finland-toimistossa parlamentin, komission ja eurooppalaisten yhteisen keskusjärjestön EAY:n tapahtumia.

Tiedonvälitys sekä yhteyksien luonti Euroopan unionin ja suomalaisten palkansaajakeskusjärjestöjen välillä palkansaajia koskevista kysymyksistä on hänen päätehtävänsä. »Pääasiallinen tehtävä on kerätä ja jakaa tietoa keskusjärjestöille, liitoille ja luottamusmiehille», sanoo ensimmäistä vuottaan kolmen vuoden pestistä Brysselissä lopetteleva lakimies Jorma Skippari.

KEY:n toimisto on osa eurooppalaisen ay-liikkeen Brysselissä toimivaa yhteys- ja vaikuttamisverkostoa. »Kaikki, mitä tapahtuu eurooppalaisessa ay-liikkeessä, kiinnostaa. Päivittäiset lounastapaamiset samassa talossa työskentelevien EAY:n ihmisten kanssa ovat hyvä tiedonsaantikeino.» Skippari selvittää suomalaisten näkemyksiä heille ja saa samalla käsityksen muiden maiden näkemyksistä.

»Pekka Ahmavaaran ja Heikki Pohjan jalanjäljissä on hyvä jatkaa työtä.» Skippari kehuu edellisten toimiston johtajien panosta. Aila Seppälä on ansiokkaasti hoitanut assistentin tehtäviä myös heidän aikanaan.

Mutta Eurooppa muuttuu, uusia näkökulmia ja toimintatapoja syntyy jatkuvasti.

Skipparin mukaan Suomessa ay-liike on kyllä hyvin perillä EU-asioista. Kiitos eduskunnan työasiainvaliokunnan ja suuren valiokunnan, joissa näitä asioita käsitellään.

»Suurempi puute on vaikuttamisessa parlamentin työskentelyyn. Etenkin yhteispäätösmenettelyä ei tavoitteenasettelussa osata tarpeeksi ottaa huomioon.»

Parhaillaan on yt-lakia vastaava direktiiviluonnos työntekijöiden kuulemisesta menossa parlamentin ja neuvoston väliin sovittelemiin. Direktiivillä määriteltäisiin kaikille EU-maille yhteinen vähimmäistaso sekä työnantajan tiedottamisvelvollisuudelle että työntekijän oikeudelle tulla kuulluksi häntä koskevista asioista.

EU-parlamentti voi vaikuttaa myös direktiivien sisältöön. Vastikään se kiristi työntekijöiden suojelua ja katsoi, etteivät Englanti ja Irlanti tarvitse pitempiä siirtymäaikoja kuin muutkaan EU-maat.

Parlamentin vaatimat muutokset neu-

voston kesäkuiseen kompromissiin ovat Skipparin mukaan monessa kohdassa lähellä ay-liikkeen näkemyksiä.

Skipparin mielestä koko suomalainen ay-liike voisi vaikuttaa enemmän parlamentin työskentelyyn. Palkansaajien kannalta tärkein parlamentin valiokunta on työllisyys- ja sosiaaliasiain valiokunta. KEY:n toimistolla on jatkuvaa yhteistoimintaa sen jäseninä olevien suomalaisten europarlamentaarikkojen kanssa.

ALAKOHTAINEN EUROOPPALAINEN DIALOGI ON UUSI TYÖKENTÄ LIITTOJEN NEUVOTTELIJOILLE

Merkittävä uusi piirre edunvalvonnassa on parin viime vuoden aikana käynnistynyt alakohtainen sosiaalidialogi eli eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten yhteydenpito ja neuvottelutoiminta alakohtaisesti.

»Ammatti- ja alakohtaisten asioiden käsittely on käynnistynyt vilkkaana», Skippari toteaa. »Liitoissa tulisi suunnata voimavaroja oman sektorin kansainväliseen edunvalvontaan uudella tavalla.»

Toivottavasti osaaminen ja aika liittojen neuvotteluosastoilla riittää toimintaan myös kansainvälisellä kentällä.

»Niillä aloilla, joilla työnantajaa ei vielä ole saatu yhteiseen eurooppalaiseen neuvottelupöytään, on tietysti muita hankalampaa», Skippari huomauttaa. »Eri toimialat ja sektorit kun ovat Eurooppatasollakin vuorovaikutuksessa keskenään. Yhdellä alalla tehdyt päätökset ja sopimukset kun väkisin heijastuvat muihin.»

Haastatteli Ilona Mäenpää on Insinööri-lehden toimittaja

Jorma Skippari

KANSAINVÄLISIÄ EKUMEENISIA HAASTEITA

BIRGITTALAISSISARET HAASTAVAT KIRKKOJA JA
KAIKKIA KRISTITTYJÄ UUDENLAISEEN KOHTAAMISEEN

Birgittalaissisaret ovat avanneet kansainvälisen ekumeenisen keskuksen Farfaan (n. 60 km Roomasta). Heidän koko sääntökuntansa kantavana ajatuksena on ykseyden edistäminen erityisesti pohjoismaiden luterilaisten ja Etelä-Euroopan katolilaisten välillä. Ekumeeninen keskus onkin kutsunut jo kolme kansainvälistä ekumeenista symposiumia koolle. Ensimmäisessä pohdittiin ekumeenista ilmastoa otsikolla »kolme vuosikymmentä Vatikanin II konsiilin jälkeen» ja toisessa polttopisteessä oli kirkko ja eettiset kysymykset. Vuoden 2001 lopulla pidetyn kolmannen kokoontumisen aihe oli »ekumenia ja spiritualiteetti».

Erityistä kokouksessa oli se, että virallisiin kirkkojen välisiin keskusteluihin osallistuvien lisäksi osanottajat tulivat katolisista maallikkoliikkeistä. Roomalaiskatolisen kirkon sisällä lasketaankin olevan tällä hetkellä jo 120 miljoonaa jäsentä, jotka osallistuvat erilaisiin hengen uudistusliikkeisiin. Tavoitteena oli tuoda heidän kysymyksensä kohtaamaan oppikeskusteluiden hitaammin kulkeva taso ja siten estää uuden hajaannuksen syntyminen. Monesta suusta kuultiin kärsimätön kysymys koskien ehtoollisyhteyden toteutumista »kuinka kauan vielä?» Varsinkin katolisen kirkon virallisissa keskusteluissa mukanaolevat totesivat, ettei kysymyksessä voi painostaa ratkaisuja, eikä ehtoollisyhteyden toteuttaminen ole väline ykseyden syventämiselle. Profeettallisiin liikkeisiin kuuluneet katoliset maallikot pitivät asennetta vaarallisena koko kristinuskon tulevaisuudelle, koska monet muut maailman tilanteet vievät kristityt uudenlaisten haasteiden eteen — islamin, sekularisaation ja moniarvoistumisen kohtaamiseen. Luterilaiset puolestaan korostivat, että heidän ehtoollispöytänsä on avoin, mutta jokaisen toivotaan tekevän oman kirkkonsa toivomalla tavalla.

Ykseys ei siis vielä täytenä toteudu, mutta paljon voidaan tehdä jo nyt. Symposiumissa puhuttiin erityisesti spiritualiteetin yhteisistä muodoista, yhteisistä esikuvista ja yhteisestä virsiperinteestä ekumenian uusina mahdollisuuksina.

Spiritualiteetin kokemisessa koskettelemme uskonnon ydintä. Siinäkin emme voi vaatia toisiltamme yhdenmukaisuutta, vaan hyväksyä uskon

kokemuksesta kumpuavaa erilaisuutta. Kokous antoi esimerkkinä ja haasteena kirkkoille yhteisen *lectio divina* -käytännön luomisen, yhteiset raamatunlukuprosessit ja käytännössä kokoontuminen sisälsi luentoja tilalla Raamattu-hetkiä, joihin kaikki osanottajat kutsuttiin tuomaan näkemyksiään.

Toiseksi kokous painotti, että tarvitsemme yhteisiä kristillisiä esikuvia, tietoa vaeltajista ja uskon taistelijoista ennen meitä. (Muistopäiväkalenteri, joka poistettiin kirkkokäsikirjan yhteydestä voisi erinomaisella tavalla palvella miettiessämme kristittyjen vaiheita eri vuosisatoina ja etsiessämme omaa tietämme). Helluntailiikkeen edustaja Peter Halldorf Ruotsista toi esiin merkittävän yhteisen korostuksen, joka löytyy niin alkukirkon erämaaisista ja mystikoista kuin helluntaiherätyksen syntymävaiheista, jolloin hiljaisuudella ja meditaatiolla oli huomattava vaikutus. Ristin tien merkitys ja sen seuraaminen sekä helluntain Hengen korostus omaavat laajoja yhtymäkohtia, joita ei useinkaan olla tuotu esiin.

Kolmanneksi yhteinen uudistettu virsiperinne voisi olla myös ekumenian uusi ulottuvuus. Kun laulamme yhdessä toistemme perinteiden virsiä sekä kuuntelemme musiikkia ja tutustumme niiden kirjoittajiin sekä säveltäjiin pääsemme entistä syvemmin ymmärtämään toistemme traditiota. Samalla saatamme löytää ennen havaitsemattomia yhteisiä korostuksia ja piirteitä.

Esimerkkinä voidaan kokouksesta mainita kaniikki Donald Allchinin alustus (Wales). Hän puhui tanskalaisen Grundtvigin hymnologiasta otsikolla »luterilainen panos kirkon ykseyteen». Grundtvigin merkitystä ja hänen vaikutustaan ei Suomessa samassa mitassa tunneta kuin muissa pohjoismaissa. (Vrt. Suomen ev.lut. kirkon virsikirjasta löytyy viisi Grundtvigin sanoittamaa virttä: 73, 197, 229, 243 ja 446). Huomattavaa yhteisyyttä katolisuuteen löytyy hänen mariologisista virsistään. Maria on esikuvana niin miehelle kuin naisellekin kirkossa. Hän on ainutlaatuisella tavalla julistamassa, ei korokkeelta käsin, mutta äidin ja yleensä ihmisen sydämen syvyydessä Kristuksen ainutlaatuisuutta. Mariassa tulevat esille ykseys ja usko esikuvallisella tavalla. Reformaation kirkkoilla on Allchinin mukaan paljon opittavaa

ortodoksisilta ja katolisilta kirkoilta. Ekumenian hengessä eri korostukset voidaan nähdä rikkautena, ei kilpailmassa toistensa kanssa. Myös muiden uskontojen myyttien tunteminen voisi syventää Maria-ymmärrystämme. Valitettavaa yhdenmukaisuutta löytyy siitä, miten eri kulttuurit ovat torjuneet naisten lahjoja, niin Eevan kuin Mariankin. Nämä lahjat tulisi tuoda piilosta esiin. Mariologian uudelleen näkeminen voisi olla myös yhdistävä polku.

Myös Lutherin *Magnificat*-selitys on monille luterilaisille edelleen tuntematon. Katolilaiset puolestaan voivat kysyä itseltään, miten muuten niin ekumeenisen Vatikaanin toisen konsiilin asiakirjat sisältävät vain vähän mariologiaa.

Kaksi maamme ekumeenista merkkitapahtumaa — kristittyjen ykseyden rukousviikko ja syksyn vasuuviikko — voisivat löytää uusia syvyyksiä ja yhteisiä todistuksen muotoja haastamalla kirkkoja ja kristillisiä yhteisöjä kuuntelemaan uudella tavalla toisiaan.

Kirjoittaja on Lauttasaaren seurakunnan kappalainen, TT.

Sairaalasielunhoidon julkaisuja

SYVYYDESTÄ MINÄ HUUDAN
Masennus ja mielensterveys

Kirkkohallituksen mielensterveystyöryhmä toteutti maaliskuussa 2001 masennusta ja mielensterveyttä käsittelevän seminaarin. Siinä pidetyt alustukset on koottu julkaisuun, joka on tarkoitettu kirkon ja terveydenhuollon työntekijöille. Julkaisun hinta on 5 euroa + postituskulut.

Eeva Makweri: PAPPINA SAIRAALASSA
Kyselytutkimus sairaalapapeista ja heidän työstään

TM Eeva Makweri teki käytännöllisen teologian pro gradu –tutkimuksensa sairaalapappien työstä. Mitä pappi tekee sairaalassa? Onko hänellä paikka hoitotyön kokonaisuudessa? Minkälaisesta papista tulee sairaalasielunhoitaja? Tutkimuksessa etsitään vastauksia mm. näihin kysymyksiin.

Julkaisun hinta on 9 euroa + postituskulut. Julkaisu voi tilata Kirkkohallituksen julkaisumyynnistä, puh (09) 180 2315, sähköposti: julkaisumyynti@evl.fi

Sielunhoidon Aikakauskirja 13 ilmestynyt

Uusi Sielunhoidon Aikakauskirja on **työnohjauksen** teemanumero. Sen artikkelit kuvaavat työnohjauksessa käytettävien menetelmien moninaisuutta.

Julkaisussa käsitellään työnohjaajan myötätuntouupumusta sekä depressiivistä työuupumusta ja keinoja välttää siltä. Työnohjausprosessin aikana tapahtuu kasvua ja muutosta. Tähän auttavat erilaiset toiminnalliset menetelmät. Tavoitteena on mielen elävyys: kunnioittava asenne, avoimuus ja iloinen uteliaisuus.

Sielunhoidon Aikakauskirja on kirkon sairaalasielunhoidon, perheasioiden ja kirkon koulutuskeskuksen yhteinen julkaisu. Sen hinta on 10 euroa + postikulut ja sitä voi tilata Kirkkohallituksen julkaisumyynnistä, puh. (09) – 180 2315, sähköposti: julkaisumyynti@evl.fi

Yksin tekemisestä luovaan yhteistyöhön

Periaatteessa yhteistyön tekemiseen asennoidutaan seurakunnissa ja kirkon eri työaloilla myönteisesti. Käytännössä tilanne on usein toinen. Esimerkiksi yhteiset työkokoukset saatetaan kokea pikemminkin turhauttaviksi kuin tarpeellisiksi. Keskinäiseen yhteistyöhön liittyvät kysymykset on syytä ajoin ottaa pohdinnan kohteeksi. Yhteistyön sujuminen on yhteydessä moniin merkittäviin asioihin, mm. työmotivaation säilymiseen ja työntekijöiden työssä jaksamiseen.

KÄSITYKSET YHTEISTYÖSTÄ VAIHTELEVAT

Kunnallisia palvelujärjestelmiä tutkinut yhteiskuntatieteiden tohtori *Anneli Pohjola* on todennut, että kaikkea työntekijöiden välistä kanssakäymistä, keskinäistä vuorovaikutusta ja yhteydenpitoa ei voida vielä nimittää sanan varsinaisessa mielessä yhteistyöksi. Pohjolan mielestä monissa organisaatioissa tarvittaisiin aivan uudenlaista orientaatiota työnteon jäsentämiseen. Hän viittaa saksalaisen psykologin *Klaus Holzkamp*'in käyttämään termiin »kooperaatio». Kooperaatio edellyttää sekä yhdessä tapahtuvaa yhteisen työn tekemistä että myös yhteisten tavoitteiden jatkuvaa työstämistä. Yhteinen työ edellyttää sitä, että lukuisista eri tehtävistä koostuva työnteko mielletään ja hahmotetaan todella yhteistoiminnalliseksi kokonaisuudeksi.

Yhteistyön malleja eritellyt työterveyslaitoksen koulutussuunnittelijana toimiva *Kirsti Launis* on käyttänyt ilmaisua »yksilöllisen asiantuntijuuden yhteistyön malli». Tämä malli on mitä ilmeisimmin varsin tyyppillinen seurakuntien työssä. Kyse on siitä, että työntekijä lähtökohtaisesti tekee työtään hyvin itsenäisesti. Työntekijällä on suuri liikkumavara sekä oman työnsä suunnittelussa kuin myös sen toteuttamisessa. Yhteistyöksi mielletään sellaiset yksittäiset tilanteet, joista työntekijä ei selviä ilman muilta saatavaa apua ja tukea. Yhteistyötilanteiden, kuten vaikkapa yhteisten työneuvottelujen tarpeellisuutta arvioidaan niiden omalle työlle tuottaman hyödyn näkökulmasta.

Työnteon itsenäisyys merkitsee usein samalla sitä, että kukin työntekijä tekee työtään varsin yksin, saamatta juuri lainkaan palautetta omasta työstään. Koko työyhteisön kannalta arvioituna kyse voi tällöin olla tietynlaisesta työnteon pirstoutuneisuudesta. Launis on erottanut myös »tiimi- ja verkostoasiantuntijuuden mallin», jossa yhteistyö on yhteisten työtilanteiden sekä työryhmän toimintatapojen käsittelyä yhdessä. Tässä mallissa työntekijät kykenevät hahmottamaan koko työyksikölle määräytyviä yhteisiä työn kohteita ja tavoitteita.

UUDET VISIOT

Yhteistyön tekeminen on keskeinen osa työyhteisölle muotoutunutta organisaatiokulttuuria. Mikäli keskinäistä yhteistyötä halutaan kehittää, on varauduttava suunnitelmalliseen, hyvinkin pitkäjänteiseen ja kärsivällisyyttä vaativaan prosessiin. Esimies voi edellyttää työntekijöiden osallistumista tiettyihin yhteistyötapahtumiin. Samoin hän voi luoda ajallisia ja muitakin edellytyksiä yhteistyön harjoittamiselle. Kaikkein oleellisinta kuitenkin on se, onko esimies omaksunut ja sisäistänyt vision sellaisesta sisällöllisesti uudeltaisesta yhteistyöstä, jota työyhteisössä tarvittaisiin.

Yhteistyötä ei ole mahdollista liittää jonkinlaisena yksittäisenä, erillisenä lisätehtävänä entisiin, samoina säilyviin työkäytäntöihin. Mikäli yhteistyö muuttuu tuntuvammalla tavalla, silloin samalla on työyhteisössä muututtava monien muidenkin asioiden. Tiettyä mielessä koko työyhteisö muuttuu toiseksi. Kuten hyvin tiedetään, muutokset herättävät helposti vastarintaa. Tästä syystä yhteistyön kehittämisessä tarvitaan sitä, että yksikön esimies on riittävän vahvalla tavalla motivoitunut ja innostunut kehittämishankkeen tarpeellisuudesta. Hänen on oltava myös valmis siihen vaivannäköön, joka yhteistyön kehittämisestä väistämättä seuraa.

Yhteistyön laadullinen, sisällöllinen kehittäminen edellyttää sitä, että tähän kehittämistyöhön liittyvät myönteiset puolet, edut ja mahdollisuudet ymmärretään. Tutuista, totutuiksi tulleista, pitkälle

**»Yhteistoimin-
nallisuuden
omaksuneet hen-
kilöt tunnistavat
ja myöntävät
omien ajatusten-
sa, näkökulmien-
sa ja kokemus-
tensa rajoittuneis-
uuden.»**

menevään itsenäisyyteen perustuneis-
ta työkäytännöistä ei ole helppo luo-
pua, ellei nähdä ja ymmärretä vah-
vemman yhteistyön mukanaan tuo-
mia etuja. Uudenlaiseen yhteistyö-
hön on vähitellen harjaannuttava ja
opittava, on tultava vakuuttuneiksi
sen mielekkyydestä.

DEMOKRAATTINEN DIALOGI

Yhdysvaltalainen työyhteisöksymys-
ten asiantuntija *Robert Hargrove* on
tarkastellut työyksiköille tärkeää
»luovaa yhteistoiminnallisuutta» ja sen muodostu-
misen edellytyksiä. Luovan yhteistoiminnallisuus-
uuden kannalta on oleellista, että ihmiset voivat
työskennellä yhdessä arvokkaiksi ja tärkeiksi koet-
tujen päämäärien saavuttamiseksi. Yhteisten tavoit-
teiden tulisi rakentua osanottajien unelmien va-
raan. Jokaisen työntekijän tulisi voida osallistua
vain sellaisten ongelmien ratkaisemiseen, joiden
ratkaisemista hän pitää tärkeänä.

Työnteon päämääriä ei tule määritellä joissain
»johtoryhmissä», vaan kaikkien työntekijöiden on
voitava osallistua organisaatiolle asetettavien yhe-
teisten päämäärien suunnitteluun sekä työnteon
arvoperustan arvioimiseen ja tarkistamiseen. Avoi-
meen, demokraattiseen dialogiin kuuluu, että kulla-
kin yksittäisellä työntekijällä on mahdollisuus esit-
tää omat näkökantansa, vaikka ne poikkeaisivatkin
muiden näkemyksistä. Eri näkökulmia tulee punni-
ta niin kauan, kunnes riittävä yhteisymmärrys on
saavutettu. On pyrittävä ymmärtämään eri tavalla
ajattelevien näkökantoja aiempaa paremmin. On
tunnettava aitoa mielenkiintoa muiden esittämiä
mielipiteitä kohtaan. Yhteistoiminnallisuuden
omaksuneet henkilöt tunnistavat ja myöntävät omi-
en ajatustensa, näkökulmiensa ja kokemustensa ra-
joittuneisuuden. Tästä syystä he pyrkivät jatkuvasti
oppimaan uutta, heidän elämänasenteessaan on oi-
keaa nöyryyttä.

Hargroven mukaan luovan yhteistoiminnallisuus-
uuden aikaansaaminen vaatii myös kaoottisen kom-
munikaation sallimista. Tällaisessa keskustelussa ei
tarvitse olla samaa mieltä, mutta on arvostettava
muiden näkökulmia. Kaoottisessa vaiheessa voi-
daan löytää merkittäviä uusia näkökulmia. Kaaok-
sen tasaannuttua myös luova vaihe on ohitse. Tästä
syystä ajoittainen kaaoskin on työyhteisöissä juhli-
misen arvoista.

SOVELLUKSIA SEURAKUNNISSA

Keskinäisen yhteistyön vahvistami-
nen vaatii seurakunnissa valmiutta
suunnitelmalliseen ja pitkäjänteiseen
toimintaan. Seuraavassa tähän aihee-
seen liittyen joitain näkökohtia:

Perustehtävän pitäminen ajan tasalla

Aika ajoin on aiheellista käydä yhe-
teisistä keskusteluja yhteisestä perus-
tehtävästä. Näitä pohdiskeluja on
hyvä käydä sekä erikseen kullakin
työalalla kuin myös yhteisön kaikki-

en työntekijöiden kesken. Kullakin yksittäisellä
työntekijällä on mielikuva omasta perustehtävästä.
Poikkeavatko nämä kenties hyvinkin suuresti
toisistaan? Onko yhteinen perustehtävä kuinka vah-
valla tavalla yhdistämässä työntekijöitä toisiinsa?
Onko yhteinen perustehtävä kyetty pukemaan sel-
laiseen sanalliseen muotoon, että sen pohjalta voi-
daan käytännön toimintaa suunnitella, arvioida ja
kehittää?

Kirkkoherran roolin keskeinen merkitys

Kirkkoherran on mielletävä johtamiseen ja organi-
saatiokulttuurin vaalimiseen liittyvät velvoitteet
kaikkein keskeisimmiksi tehtävikseen. Työnteon
tarkoituksenmukaisella organisoinnilla on oma tär-
keä merkityksensä toimivan yhteistyön edellytysten
rakentamisessa.

Kirkkoherra ei voi omata erityistä asiantunte-
musta seurakunnan kaikilta toimialoilta. Hänellä
on kuitenkin oltava riittävä perehtyneisyys kunkin
työalan sisällöllisiin kysymyksiin ja tavoiteasettelui-
hin. Kirkkoherran on omalta osaltaan arvioitava
sitä, kuinka hyvin eri työaloilla on kyetty vastaa-
maan toimintaympäristöstä tuleviin haasteisiin.

Ulkopuolinen kehittämisnäkökulma

Keskinäisen yhteistyön vahvistaminen on usein vai-
kea ja vaativa, joskaan ei täysin mahdoton tehtävä.
Seurakunnan työntekijöiden omat resurssit eivät
välttämättä riitä tämän tehtävän toteuttamisessa.
Yhtenä vaihtoehtona on tällöin otettava huomioon
ulkopuolisen konsultin johdolla tapahtuva työsken-
tely työyhteisön kehittämiseksi.

*Kirjoittaja on Joensuun seurakuntien perheasiain
neuvottelukeskuksen johtaja.*

LIITTOJEN U U D E T J Ä S E N E T

PAPPISLIITTO

Varsinaiset jäsenet:

Auvinen, Juha, Kirkon lähetystöyön keskus
Blom, Risto, Kajaanin srk

Czaika, Lea, Helsingin srky/Malmi

Hallikainen, Katriina, Helsingin srky/
Tuomiokirkkosrk

Isokääntö, Teemu, Parkanon srk

Järvinen, Mari, Helsingin srky/Kannelmäki

Karkulehto, Liisa, Nurmeksens srk

Lagerroos, Tom, Ekenäsnejdens kyrkliga
samf./Ekenäs

Lukkarinen, Anni, Kuusankosken srk

Perämaa, Kirsi, Liperin ja Viinijärven srky/
Liperi

Valppu, Juha, Hailuodon srk

Maisterijäsenet:

Raittila, Minnamari, Alavieskan kunta

Lampinen, Marjut, Ventuskartano ry

Saba, Mark, Suomen Lähetysseura

Kandidaattijäsenet:

Vuorela, Anitta, Kotiryhmäverkosto ry

DIAKONIA TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

Hartikainen, Eija, Espoon srky/Espoonlahti

Hautanen, Mielikki, Espoo

Heikkilä, Riitta, Raisio

Heikkilä, Susanna, Vetelin srk

Hokkanen, Sari, Taipalsaaren srk

Hurskainen, Aino, Pieksämäen kaupungin srk

Karttunen, Tapio, Huittisten srk

Lahti, Katja, HML-Vanajan srky/Diakoniakeskus

Lahtinen, Kirsi, Karstulan srk

Laurila, Sinikka, Sannatin srk

Mattila, Johanna, Tampereen srky/Hervanta

Meskanen, Ayda-Asiye, **Espoo**

Mäkiäho, Heli, Hgin srky/Malmi

Määttänen, Ulla, Hgin srky/Kallio

Niinen, Seija, Keuruun srk

Pääkkö, Katja, Haapavesi

Salomaa, Tarja, Hgin srky/Vartiokylä

Siirto-Virtanen, Riikka, Kempeleen srk

Similä, Minna, Haukiputaan srk

Tikka, Lilja, **Nokia**

Tuikkanen, Timo, Parikkalan srk

Tuominen, Salla, **Pahkakoski**

Vuorinen, Päivi, Tampereen srky/Kaleva

Walkeajärvi, Hely, Ranuan srk

KORJAUS

Hirvonen Marja-Leena on Hirvonen **Mirja-**
Leena

KANTTORI-URKURILIITTO

Aaltola, Liisa, Pirkkalan srk

Hartikainen, Miika, Naantalin srk

Koskimaa, Vesa, Hollolan srk

Logren, Lea, Hgin srky

Stenman, Ari, Sumiaisten srk

Frisk-Eriksson, Dolores, Pargas förs.

Pellinen, Marianna, Valkealan srk

Tervo, Hannu, Laukaan srk

Opiskelijavinkkeli

Kelpaanko minä?

Nyt se tapahtuu. Kirkon virasta kiinnostuneiden teologian ylioppilaiden soveltuvuutta aletaan testata. Teologiien kaikki angstit kaivetaan esille. Ehkä nyt todetaan, että todellakin itse apua tarvitsevat hakeutuvat rooliin, jossa voi auttaa muita. Kuinkahan kävisi, jos kaikki psykologian opiskelijat testattaisiin? Todellisuudessa opiskelijat ovat itse pitäneet soveltuvuuden tutkimista esillä. Siitä on muistuteltu niin piispoille kuin Kirkon koulutuskeskukseenkin. Reilu vuosi sitten asia pyörähti lopulta käyntiin. Perustettiin suunnittelutyöryhmä, jossa olivat mukana myös opiskelijaedustajat Helsingistä ja Turusta. Käytiin tiukkaa vääntöä muun muassa arvioinnista, joka menee tuomiokapituleihin. Vanhat kouluajkojen muistot uhkasiivat nostaa päätään, kun arvioinnista oli tulossa numeraalinen yhdestä viiteen. Pelkona oli opiskelijoiden taantuminen kymmenenkin vuotta. Kysymystä »Mikä sä oot, mä oon nelonen» odotettiin kauhulla. Epäiltiin myös, että numerot kaventaisivat piispojen valintaa, ykköset pois ja kaikki viitokset etusijalle. Lopulta päätettiin lähettää kapituleihin graafi, johon rastilla merkitään opiskelijan tämän hetkinen soveltuvuus kirkon virkaan. Tässä ratkaisussa korostuu jokaisen jo saavutettu taso mutta myös puutteet. Täydellisiä emme me teologian opiskelijatkaan lie ole.

Enemmän kuin kirkon intressejä soveltuvien työntekijöiden löytämisessä testi palvelee itse opiskelijoita. Jokainen testattu saa kattavan arvioinnin itsestään. Siitä on hyvä tarkastella omia vahvuuksia ja heikkouksia ja lähteä kehittämään itseään yhä soveltuvammaksi työyhteisön jäseneksi ja paremmaksi ihmiseksi lähimmäisille. Taka-ajatuksena lienee myös siivota kirkon työyhteisöjen mainetta. Täysin yhteistyökyvyttömiä tai muuten soveltumattomia pappeja ei toivottavasti enää tulevaisuudessa kirkossakaan nähdä. Mutta toisaalta kukaan ei kai voi luvata, että nyt vielä ihan hyvässä kondiksessa oleva teologi ei koskaan rupea hankalaksi.

Testaus alkaa ensi syksynä. Se suoritetaan seurakuntaharjoittelun jälkeen, joten tänä vuonna harjoittelussa olevat voitte valmistautua. Sitä tullaan myös vaatimaan pappisvihkimyksen edellytyksenä vuonna 2002 tai sen jälkeen harjoittelun tehneiltä. Eli nyt se todellakin tulee.

Riikka Turunen
teol.yo

SKPL:n hallituksen opiskelijaedustaja

Uudistusta uudistuksen vuoksi?

Pastori Niilo Rauhala kirjoitti Cruxissa 7/2001 kiinnostavasti oman työnsä taustalla vaikuttaneista ajatuksista sekä nyt Ruotsin kirkon virsikirjan käännöstyössä että taannoin Suomen kirkon virsikirjan uudistustyössä.

Esimerkiksi oli nostettu ehkä eniten kiistaa herättänyt virsi »Ei valtaa, kultaa, loistoa» (Svk 31), joka yhä lähes jok’ikisen seurakuntalaisen mielestä kuuluisi olla »En etsi valtaa, loistoa», ja jota ei siksi juuri koskaan lauletaakaan virtenä vaan »Kauneimmissa joululauluissa», varhaisena suomennoksenaan. Mielestäni on oikeutettua kysyä, ketä palvelee uudistus, jota ei kukaan halua käyttää, vaikka se olisi miten fiksusti perusteltavissa?

Ymmärrän kyllä Rauhalan perusteet — haluttiin päästä lähemmäksi Topeliuksen alkuperäistä ajatusta. Ja toki on ymmärrettävää sekin, että käännös kehittyi, eli että Ruotsin kirkon suomennettuun virsikirjaan nyt tulee taas hieman erilainen teksti kuin Suomen virsikirjaan — väliäkö siis sillä, että tämä taas katkoo yhdessä laulamisen mahdollisuuksia eri maiden suomenkieliseltä kirkkokansalta.

Ruotsin kieli on hyvin rikas kieli, ja en kiellä ollenkaan sitä, etteivätkö Rauhalan kaikki käännökset, joita Cruxissa esiteltiin, olisi huomattavasti lähempänä Zacharias (Sakari) Topeliuksen alkupeleistä tekstiä kuin Korpilahden vanha käännös. Mutta silti: kukaan ei halunnut uutta käännöstä, sillä kaikkien laulua laulaneiden mieliin oli vuosikymmenten kuluessa jo ehtinyt assosioitua tietty kuva siitä, mistä tässä laulussa on kysymys. Miksi sillä pitäisi siis olla niin hirveästi väliä, onko se assosiaatio sama kuin Topeliuksella? Ehkä me lauloimmekin Mikael Korpilahden visiota, mutta entä sitten?

Kun nyt tähän vanhaan aiheeseen päästiin, niin lieenee sallittua vielä näin jälkijunassa lausua pari ikuisesti vastausta vaille jäänyttä kysymystä koko virsikirjauudistuksesta:

Miksi ketään ei kiinnosta se ristiriita, että sävelmissä yritettiin palata ns. alkuperäiseen asuun ja tekstiä taas nykykielistää? Tietysti musiikin elementtihan ovat paljon vaikeampia tehdä nykyihmisille ymmärrettäviksi kuin muutama vanha sana. Monen

virren rytmiikka on tuhottu täysin käsittämättömäksi ja laulukelvottomaksi tällä »alkuperäistämällä». Ja toisaalta, jos halutaan nykykieltä, niin missä esimerkiksi ovat sanat »mä» ja »sä»? Monesti niiden poistaminen on synnyttänyt epäaidon kuulosta kieltä virsien säkeistöihin. Mistä siis moinen »oivallus»?

Summa summarum: kokonaisen kansan käyttämä tärkeiden ja rakkaiden laulujen kokoelma, virsikirja, ei voi eikä saa olla koskaan vain minkään tieteellisen analyysin, kirkollisen pätemishalun tai älyllisen näsäviisastelun armoilla, vaan mielestäni siihen olisi pitänyt suhtautua niin suurella kunnioituksella, että mieluummin olisi sallittu puutteelliset käännökset ja muuttuneet melodiat kuin olisi ainakin muutamaksi vuosikymmeneksi tärvätty koko laulamisen perinne.

Virsikirjauudistus 1930-luvulla tehtiin mielestäni oikeammilla periaatteilla. Mitään ei poistettu, sävelmiä ei muuteltu, joitakin virsiä vain yhdistettiin, kieltä muutettiin enemmän sen päivän yleiskieleksi ja aivan uusia lauluja tuotiin tarjolle.

Tästä uusimmasta uudistuksesta kai taas kerran näkyy se, että kirkolla ei ole tulostavastuuta. Asiakkaiden, seurakunnan ja koko kansan, tarpeista ei piitattu vähääkään, kun pieni piiri sai päähänsä alkaa uudistaa oikein kunnolla. Yksikään yritys ei pysyisi pystyssä tällaisella toimintastrategialla. Onko olemassa mitään tutkimusta siitä, miten virsikirjauudistus vaikutti esimerkiksi kirkossa käymiseen? Luulen, että haitallisesti. Hieman kaukaa hakien tulee mieleen ajatus jalankulkijasta, joka auton alle suojatiellä jäädessään huutaa vielä auton alta olleensa oikeassa.

Ehkäpä virsikirjan uudistajat olivat kuin olivatkin oikeassa, mutta mitä hyötyä siitä siellä auton alla enää on?

Richard Järnefelt
pianisti, rehtori, teol.yo.

3.3.

Jeesus, Pahan vallan voittaja

3. paastonajan sunn.

Jh. 12:37–43

Virret:

Alkuvirsi 316: 1–2

Päivän virsi 310: 1, 8

Uhrivirsi 299

Ehtoollisvirsi 225

Kiitosrukousvirsi 79: 9–10

Ratkaisu näköpiirissä

Evangelistalla on ongelma, joka vaatii selvittelyä. Hän on lausunut sen jo evankeliuminsa alussa (1:11). Jeesusta ei otettu vastaan. Häntä ei uskottu. Tuon toteamuksen jälkeen Johannes on kertonut valtavista tapahtumista ja Jeesuksen puheista. Nyt on aika pysähtyä hetkeksi ja arvioida, miksi kävi niin kuin kävi. Niinpä tämä teksti on kokonaisuudessaan tällaista kirjoittajan pohdintaa. Tämän jälkeen hän jatkaa eteenpäin kertomalla siitä, miten Jeesus kärsi ja kuoli. Oikeastaan koko evankeliumi tähtää sen kertomiseen. Kertomuksessa on saavuttu merkittävälle rajalle. Jeesus on tullut Jerusalemiin. Tämän jälkeen hän ei puhu enää kansalle. Puheet on suunnattu opetuslapsille. Ne kuuluvat jo kärsimyshistoriaan. Poikkeuksen muodostavat seuraavat jakeet (44–50). Ne ovat eräänlainen epilogi suuressa kertomuksessa, joka nyt siirtyy uuteen vaiheeseen.

Näin kaikki on tapahtunut: Jeesus on tehnyt paljon hyvää ja suurta ihmisten nähdén. Ihmiset eivät ole uskoneet. Tosin muutamassa kohdassa evankelista oli kertonut ihmisten uskoneen (2:23, 4:45, 7:31 jne.). Mutta voi sanoa, että kansa koko-

naisuutena oli epäuskoinen. Tai sitten usko oli hetkellistä ihmettelyä ja ihastelua. Kuitenkin jotkut uskoivat. Niin evankelista toteaa tässä loppuarvioinnissakin. Se ei vain näkynyt missään, sillä he pelkäsivät tunnustaa sitä muille ihmisille. Loppuyhteen veto Jeesuksen elämän tuloksista on murheellista luettavaa. Tavallisen elämäntyön lopussa se merkitsi sitä, että kaikki on valunut hukkaan. Elämä painuu unohduksiin.

Tässä kävi toisin. Kirjoittaja lähtee tapahtumia selittäessään profeetan kirjoituksista. Jeesus itsekin oli evankeliumien mukaan vedonnut Vanhan Testamentin kirjoituksiin (Mt. 13:14–15) Alkuseurakunta katseli Jeesuksen elämän tapahtumia niistä käsin. Niin teki myös evankelista Johannes. Hän sanoo, että jo Vanhan Testamentin kirjoitukset kertoivat ihmisten epäuskosta ja siitä, että ihmiset eivät sitenkään ottaisi vastaan Jumalan lähettämää Messiasia. Hän vetoaa selityksessään Jesajan kirjan lukuihin 6 ja 53. Jesajan näky kuudennessa luvussa oli niin voimakas, että profeetta tajusi, miten kaukana ihmiset ovat Jumalan kirkkaudesta. Hän ymmärsi siitä ainakin jotakin. Ihmisellä ei ole mitään mahdollisuuksia kurottautua Jumalan pyhyyteen asti. Silmä ei yllä. Sydän on liian kova. Kun evankelista tulkitsee tätä näkyä, hän puhuu Kristuksen kirkkaudesta. Kristus samaistuu Jumalaan. Jesajan sanan tulkintaan liittyy ongelmia. Onko Jumala todellakin aiheuttanut epäuskon? Vai onko kysymyksessä ennalta tieto. Tätä kysymystä ja Johanneksen käyttämää lainauksen muotoa voisi pohtia pitkäänkin. Itse en selittelisi tai pysähtyisi sitä pohtimaan. Jäisin itsekin ihmettelemään Jumalan käsittämättömyyttä ja hänen pelastaustoaan. Sillä lopulta on kyse juuri siitä.

Jeesuksen elämä paljasti pahan vallan suuruuden. Eikä tänä päivänä ole vaikea nähdä, tajuta pahan valtaa ja sen todellisuutta. Esimerkkejä voi löytyä maaliskuun alun tilanteista ja uutisista. Joskin esimerkit pahuudesta ovat vähän vaarallisia, alttiita riskeille. Niissä kun ihmisinä olemme mukana tavalla tai toisella. Eikä se saisi unohtua. Epäusko on itse kunkin riesa. Epäusko ja pahuus jää toki selitysettä tässäkin tekstissä. Miksi ihmiset eivät usko? Miksi itsekin löydän epäuskoa itsessäni jatkuvasti? Tai löydäkö edes? Joka tapauksessa ovi pahan ongelman ratkaisulle jää auki. Mutta se jää auki. Valmistellaan käytännön ratkaisua, ei niinkään älyllistä. Sillä tässä

on ennen muuta kysymys Jumalan tahdosta pelastaa.

Evangelista lähestyy jo ydinkysymystä: Miksi Jeesuksen piti kuolla? Vastaus on avautumassa. Näennäisesti epäonnistunut elämä ei päättynyt unohduksiin. Pian kerrotaan loppuhuipennus, joka sekään ei ulkonaisesti ole menestystarina. Mutta kaikella on tarkoitus. Se nousee Jumalan pelastustahdosta. Ihmisen epäusko, synti aiheutti tämän kaiken, mutta takana on Jumalan suunnitelma. Valmistellaan lopullista kamppailua pitkäperjantaina. Epäuskon aiheuttaja voitetaan. Ratkaisu on jo näköpiirissä.

Paastonaika pysähdyttää meidät pelastuksen tarpeeseen, epäuskon aiheuttajaan, itseemme ja itsetutkisteluun. Epäusko, Lutherinkin mukaan suurin synti ja kaiken synnin alkujuuri, on ongelmamme. Teksti nostaa esille myös erityisesti ihmiskunnan tavoittelun. Kirjoittajan lyhyt kommentti ihmisten asenteesta jakeessa 43 on ajankohtainen kaikkina aikoina. Se liittyy selkeästi ihmisen langenneeseen tilaan. Aiheesta lieenee helppo löytää puhuttavaa. On totta, että yhteisöllisyys on tärkeää. Mutta nykypäivän ihmiselle sitoutuminen on usein vaikeaa. Kuitenkin se on välttämätöntä ja kuuluu osana ihmisenä elämisen mielekkyyteen. Mutta on hyvä miettiä, mihin sitoutuu. Olemme ehkä enemmän kuin luulemme kriitikkömästi riippuvia monista seikoista ajassa ja yhteiskunnassa. Meitä ohjaillaan eri tavoin. On kuitenkin ollut yksi, joka oli täysin vapaa ympäristön mielipiteistä ja vaatimuksista. Hän oli Vapahtajamme. Hän oli, merkittävää kyllä, samalla kaikkien palvelija. Siinä on mittava tehtävä meille. Olemme kaukana siitä. Kuitenkin Hänen askeliinsa on hyvä asetella omia jalkojaan tämän päivän maailmassa. Lieneekö niin, että vain toisten mielipiteistä oikealla tavalla vapaa voi olla kaikkien palvelija ja rinnalla kuljija?

Teksti on toteamus tapahtuneesta ja viittaa Jumalan valmistamaan ratkaisuun synnin ongelmalle. Kuitenkin ihmisen vastuullisuus säilyy. Se on ihmisen aateluus Jumalan luomana. Sunnuntain muissa teksteissä vastuullisuus tulee korostetusti esille. Samoin tulee esille sen vaikeus. Ilmestyskirja antaa tähän neuvon (3:18), jonka voi sanoa paastonajan hengessä: Tee siis parannus. Sunnuntain evankeliumiteksti voi johdatella varsin negatiivisiin ja synkkiin kuviin ihmisen epäuskosta ja pahuudesta. Ei silti ole syytä välttää katsomasta pahuutta ja epäuskoa kasvoista kasvoihin. Pahasta puhuminen ei ole kai kenenkään mielestä epäajankohtaista. Tilanne on ratkaisevasti erilainen kuin vuosi tai kaksi sitten. Tämän kaiken on kuitenkin tarkoitus avata ovet Hänelle, joka kuolemallaan voitti pahan vallan. Papin ei tarvitse maalata paholaista seinälle. Ei ainakaan jättää sitä viimeiseksi kuvaksi. Epäuskon vastakohta on usko ja se on lahjaa pahan voittajalta.

Seija Molina
Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan
kappalainen

10.3.

Elämän leipä

4. paastonajan sunn.

Jh. 6:24–35

Virret:

Alkuvirsi 224: 1–2, 5–6

Päivän virsi 473

Uhrivirsi 61

Ehtoollisvirsi 228

Päätösvisi 59

Sokean uskon varassa

Neljäs paastonajan sunnuntai osuu ajallisesti vuodenaikaan, jolloin valon määrä lisääntyy luonnossa dramaattisesti, mutta evankeliumien kertomuksissa mennään kohti tummia sävyjä. Tummaan kertomusten taustaan kätkeytyy kuitenkin valon kajastus.

Evankeliumissa Jeesus on juuri ruokkinut 5000 ihmistä ja siirtynyt järven toiselle puolelle, josta ihmiset hakevat häntä ja löytävät Kapernaumin synagogasta. Väkijoukon kulkemista Jeesuksen perässä selittää Messiaaksi tekemisen motiivi (jake 30). Toinen suuri teema, joka hallitsee tekstiä on Jeesus elämän leipä, viittaus eukaristiaan. Puhe elämän leivästä jatkuu tekstiperikoppin ulkopuolella jakeissa 48–59.

Saarnaajalle sunnuntai antaa monia mahdollisuuksia. Saarnaa voi rakentaa tekstin Messias-motiivin pohjalta ja laajentaa sitä koskemaan niitä odotuksia, joita meillä on oman elämämme suhteen tai mitä ihmiset elämässään odottavat. Tämän päivän messiailla on monta nimeä, mutta yhtä kaikki messias on jotakin käänteentekevää elämässä. Kun tavalinen arki on liian puisevaa eikä sen kanssa oikein tule toimeen on kiusaus hakea »pelastajaa» rikkomään yksitoikkoisen elämän rytmi ja kaavamaisuus. Miten tulla toimeen oman elämän arjen kanssa ja sietää sen yksitoikkoinen jyske?

Teksti antaa myös mahdollisuuden keskittyä käsittelemään eukaristian mysteeriä. Jeesus sanoo olevansa elämän leipä. Mitä nämä sanat kätkevät sisäänsä? Molemmat ovat vahvoja sanoja: elämä ja leipä. Leipä on elämän perusasioita ilman, että sitä edes kovin hyvin aina tiedostamme. Se on ainakin hyväosaisille jotenkin itsestään selvää, vaikka leipäjonot ovat tosiasia myös Suomessa. Leipäjonot sunnuntain messussa kertovat, että hengen pitimiksi kaivataan myös toisenlaista ravintoa. Kaivataan jo-

takin, mikä ruokkii sisimpää, antaa uskoa, toivoa ja rohkeutta. Kirkkoisä Ignatios kirjoittaa efesolaisille: »Näin tulen tekemään varsinkin jos Herra minulle ilmoittaa, että te kaikki yhdessä, mies mieheltä, joka ainoa armossa tulette koolle yhdessä uskossa ja Jeesuksessa Kristuksessa, joka lihan puolesta on Daavidin sukua, Ihmisen Pojassa ja Jumalan Pojassa, ollaksenne kuuliaisat piispalle ja presbyteereille jakamatomin sydämin ja murratte yhtä ainoaa leipää, joka on kuolemattomuuden lääke, vastamyrryky, jonka vaikutuksesta emme kuole, vaan elämme ikuisesti Jeesuksessa Kristuksessa.» Ignatioksen kuvat »kuolemattomuuden lääke», »vastamyrryky» ovat paljon puhuvia. Eukaristia on salaisuus, josta voimme ymmärtää vain hyvin vähän.

Teksti antaa mahdollisuuden pohtia myös uskon olemusta ja syntymistä. Aikamme väkijoukot eivät niin olennaisesti poikkea kahdentuhannen vuoden takaisista. Yhä kysytään merkkiä ja juostaan ihmeiden perässä. Merkin hakemista Jeesuksen aikalaisten keskuudessa selittää tosin edellä mainittu Messiaan odotus. Oman aikamme ihminen ei kysy ehkä enää Jeesuksen aikalaisten tavoin »Mitä meidän tulee tehdä, että tekomme olisivat Jumalan tekoja?» Sen sijaan kysytään »onko Jumala edes olemassa?» Onko Jumala vain ihmismielen taivaalle sinkoama projektio ja hurskas toive? Mihin Jumalaa enää tarvitaan tällä tieteellis-teknisellä aikakaudella? Mielenkiintoista on se, että samaan aikaan kun Jumalalle näyttää jäävän entistä pienempi tila maailman selityksissä, uskonnon merkitys ei ole vähentynyt ihmisen elämässä. Ihminen on »homo religiosus» ja ihmisen olemukseen näyttää kuuluvan tarve uskonnolliseen uskoon.

Jeesuksen vastaus aikalaistensa kysymykseen antaa ymmärtää, että kristillinen usko on Kristus-uskoa ja toivoa. Tämä usko on lahja ja Jumalan teko. Kristus merkitsee vapautta kaikesta lakiin sidotusta orjuudesta. Kristillinen usko on luonteeltaan sokeaa uskoa. Se ei voi perustua näkemiseen eikä »merkkiin» näkemisen vaatimukseen. Uskon vastakohta ei olekaan epäusko, vaan näkeminen, mikä onkin siten uuden elämän juttuja.

Mikäli saarnaaja päätyy puhumaan eukaristian ihmeestä tässä voisi olla mahdollista tehdä yhteistyötä kanttorin kanssa ja pyytää häntä laulamaan yksin tai kuoron kanssa Cesar Franckin Panis Angelicus »Leivästä enkelten» sopivassa välissä messua.

»Leivästä enkelten sai osan ihminen.
Taivainen voima sen halk’ auttaa aikojen.
Hartaana polvistun eessäsi, Herra, sun
Aina, aina, armohos luotan sun,
Aina, aina armohos luotan sun.»

Jouko Lankinen
hiippakuntasihteeri, Oulun tuomiokapituli

17.3.

Herran palvelijatar

Marian ilmestymispäivä

1 Ms. 3:8–15; Gal. 4:3–7;

Lk. 1:39–45

Virret:

Alkuvirsi 256

Kiitosvirsi 49: 4

Päivän virsi 50

Uhrivirsi 438

Ehtoollisvirsi 223

Päätösvirsi 51

Että Jumalan lapseksi pääsisimme

Pyhän tekstit avaavat eteemme katsauksen pelastushistorian keskeisistä tapahtumista. Vanhan testamentin teksti viittaa lankeemuskertomuksen siihen jaksoon, jossa Jumala kuulustelee tottelemattomuuteen syyllistyneitä Aadamia ja Eevaa ja lausuu käärmeelle kirouksen. Kiroussanan lopuksi julistetaan viha käärmeen ja naisen välille ja luvataan, että kerran ihminen on lyövä käärmeen pään murskaksi. Tässä lupauksessa kirkko on nähnyt esikuvan siitä, kuinka Kristus kerran voittaa synnin ja kuoleman vallan.

Tämä Kristus mainitaan, tosin ohimennen, evankeliumiteksteissä. Kun Jeesus-lasta odottava Maria tervehti Elisabetia, tämä täyttyi Pyhällä Hengellä ja ylisti Mariaa ja tämän lasta. Syytä iloon olikin, sillä Elisabetin sanojen mukaan »Herran sinulle (Marialle) antama lupaus on täyttyvä!» Lupauksen täyttymisessä voidaan nähdä syvempi merkitys kuin vain Marian raskautta ja synnyttämistä koskeva lupaus. Muinainen lupaus käärmeen pään murskaamisesta on toteutuva pian.

Paavaliin teksti esittää tämän pelastushistorian keskeisimmän teeman varsinaisen tarkoituksen ja päämäärän: miten pelastushistoria koskettaa yksittäistä ihmistä, miten hän pääsee Jumalan lapseksi ja Kristuksen yhteyteen.

Saarnaajan on välillä hyvä muistuttaa itseään siitä, että hänen asiansa tärkein kohta koskee ihmisen ja Jumalan kohtaamista. Ilmoituksen tarkoituksena ei ole vain se, että ihmisen jumalakysymyksiin

kohdistuva uteliaisuus tyydyttyy, vaan se, että syntyy pelastava yhteys Jumalaan. Teologia ihmisen aivotyöskentelyn merkityksessä voi kyllä pohtia kaikkea mahdollista omaan alaansa ja sen vierellekin kuuluvaa. Mutta tämä teologian laaja-alaisuus alkoon hämärtäkö saarnaajalta sitä tosiasiaa, että ilmoitus tähtää Paavalin sanojen mukaan siihen, »että me pääsimme lapsen asemaan» (Gal. 4:5). Vasta silloin Kristus on yksilön kohdalla voittanut synnin ja kuoleman vallan. Eettiset ja elämäntaidolliset kysymykset, miten tärkeitä ne ovatkin, tulevat vasta tämän soteriologisen lähtökohdan jälkeen ja sen seurauksena.

Paavalin sanat tarjoavat hyvän tilaisuuden pohtia ilmoituksen ja ihmisen kohtaamista. Kukin saarnaa ja tekee tämän tieteenkin oman teologisen kokonaisnäkemyksensä pohjalta. Paavalin teksti ohjaa häntä kuitenkin seuraavilla suuntaviitoilla:

Jumalan puolelta tapahtuu kaksi lähettämistä: Jumala lähetti tänne Poikansa (sana »tänne» on käännöksen selittävä lisä, joka tuo tekstiin vahvemman pre-eksistenssikristologian, kuin on välttämättöntä). Ja Jumala lähetti sydämiimme Poikansa Hengen.

Ilmaus Jumalan Pojan Henki voi tarkoittaa joko Pyhää Henkeä tai Kristusta itseään. Kristuksen Henki on oikeastaan Kristus itse, henkenä, hengen olemuodossa. Samalla tavalla Vanhassa testamentissa Isä Jumala toimi välillä Herran Henkenä. Joka tapauksessa Henki synnyttää ihmisessä uskonyhteyden Jumalaan.

Henki saa ihmisen sanomaan »Abba! Isä». Henki tekee orjasta lapsen ja siirtää ihmisen Jumalan perheväkeeseen. Paavalin mukaan tämä perustuu siihen, että hengen kautta — on se sitten Pyhä Henki tai Kristus henkenä — Jumalan itsensä läsnäolo tulee ihmisen osaksi. Kyse on siis todellisesta osallisuudesta Jumalaan itseensä. Tämä ei voi jättää ihmistä vaihti tai epä tietoisuuden valtaan. Hän tietää olevansa uskonyhteydessä Jumalaan ja hän tunnustaa sen Jumalalle kutsumalla tätä Isäksi.

Lopuksi Paavali tuo tähän mielenkiintoisen varauksen viittauksella »perilliseen». Kun olemme Jumalan lapsia, olemme hänen perillisiä. Perillinen ei vielä ole saanut perintöään vaan vasta odottaa sitä. Mekään emme vielä ole saaneet kaikkea lapseuteen kuuluvaa. Täyttymys on vasta edessäpäin.

Vielä alaviitteenä yksi näkökohta. Hengellisessä kirjallisuudessa sanassa »abba» on nähty erityisesti lapselle ominainen isäsuhteen ilmaus, jonka vuoksi sanan voisi kääntää lepertelytermillä »isi». Tässä on seurattu Joachim Jeremiaksen tulkintaa. Tulkinta on kaunis ja sielunhoidollinenkin ja siksi kristityt ovat mielellään painaneet sen mieleensä. Valitettavasti ajatus ei saa selvää tukea alkuperäislähteistä. Arameankielisissä teksteissä vuosilta 200 eKr.–200 jKr. lapsi käytti isästä ilmausta »abi» (i-pääte toi sanaan merkityksen isäni) ja aikuinenkin halutessaan ilmaista intiimiä suhdettaan Isään Jumalaan sanoi »abi», Isäni. Pelkkä »abba» ei siis sisällä erityistä karitatiivista isi-vivahdetta (ks. tästä Raymond Brown, An

Introduction to New Testament Christology, s. 86).

Tällä nyanssilla ei tietenkään ole suurempaa merkitystä saarnaajalle. Ehkä sen tiedostaminen kuitenkin estää tekemästä liian imeliä päätelmiä varhaisten kristittyjen Jumala-suhteesta. Jumala koettiin kyllä läheisenä perheväkensä Isänä. Mutta samalla hänet tunnettiin pelottavana Herrana ja kuninkaana, joka vaatii ehdotonta kuuliaisuutta omiltaan.

Kari Kuula, TT,
Kuopion Puijon seurakuntapastori

24.3.

Kunnian kuninkaan alennustie

Palmusunn.

Jh. 12:1–8

Messu Seinäjoella Lakeuden Ristissä

YLEISTÄ

Palmusunnuntain messu vietetään perhemessuna. Mukana toteutuksessa on varhaisnuorten kuoro Gloria. Seurakunnan lastenohjaajat avustavat ehtoollisen jaon yhteydessä lasten siunaamisessa ja rakentavat kirkon kuoriin asetelman, jossa Jeesus ratsastaa aasilla. Lapsityönohjaaja valmistaa messumonisteen, koska messu poikkeaa hieman tavallisesta sunnuntaista. Monisteeseen kirjoitetaan yhteislaulujen sanat. Lisäksi mukana on neljä pappia jakamassa ehtoollista. Samana viikonloppuna Seinäjoen Areenassa järjestetään Baby-Expo -messut, jossa seurakunnalla on oma osasto ja omaa ohjelmaa. Päiväkerhoissa jaetaan kutsut perheille Lakeuden Ristin messuun ennakoon ja lisäksi Baby-Expo -messuilla päiväkerhonohjaajat kutsuvat perheitä jumalanpalvelukseen.

MESSUN KULKU

Messu alkaa kulkueella, jossa Gloria-kuoro saapuu kirkkoon laulaen laulua *Pienen aasin askeleet*. Mukana kuorolaisilla on palmunoksia ja muutamalla rytmikapulat, joiden ääni muistuttaa aasin kavioiden kopsetta.

Synnintunnustuksena käytetään laulua *Jeesus meidän veljemme*. Kahden ensimmäisen säkeistön jälkeen pappi julistaa anteeksiannon, jonka jälkeen lauletaan kolmas säkeistö.

Päivän tekstin lukee Gloria-kuorolainen. Tämän jälkeen lauletaan päivän virsi 15 *Tiellä ken vaeltaa*. Saarnan yhteydessä kaikkia lapsia kutsutaan kirkon etuosaan laulamaan yhdessä kuoron kanssa laulua *Pääsiäinen tulla saa*. Laulua harjoitellaan helmikuusta alkaen päiväkerhoissa, mutta erikseen rohkaistaan niitäkin lapsia laulamaan, joille laulu on vieraampi. Saarnan jälkeen noudetaan laulamaan uskontunnustuksena lasten virsi 68 *Minä uskon Jumalaan*.

Esirukouksen sisällä kuolleitten nimien lukemisen yhteydessä jokaiselle vainajalle sytytetään alttarilla olevaan kynttelikköön oma kynttilä. Nimien lukemisen jälkeen kuoro laulaa laulun *Pieni kynttilä*. Laulun voi laulaa yksi- tai kaksikielisesti. Kolehdivirsi on 501 *Kuule Isä taivaan*. Kolehdiin kannossa avustaa lastenohjaajia ja lisäksi Seinäjoella luottamushenkilöt kantavat kukin vuorollaan kolehtia kirkossa.

Ehtoollinen jaetaan »leipä viinissä» -maljoista alttarin edestä. Jako tapahtuu neljästä pisteestä, joissa ehtoollista jakaa neljä pappia parinaan lastenohjaaja, joka siunaa lapsia. Näin messun kesto lyhenee oleellisesti. Kun kirkkovieras on käynyt ehtoollisella tai siunattavana on mahdollisuus käydä polvistumassa alttarikaiteella ja samalla reissulla ihmetellä lähempää Jeesus ja aasi -asetelmaa kirkon kuorissa. Ehtoollisen jaon aikana Gloria-kuoro laulaa laulut *Käy siunaamaan*, *Turvapaikka* (voi laulaa myös kaksikielisesti), *Ehtoollislaulu* ja *Palmusunnuntai*. Lisäksi lauletaan kaksi lasten virttä 69 *Jeesus kutsut minutkin* ja 71 *On paikka perheessä Jumalan*. Ehtoollisen jälkeen ylistysvirtenä lauletaan virsi 490: 1, 2 *Mä silmät luon ylös taivaaseen* ja saman virren kolme viimeistä säkeistöä ovat loppuvirtenä. Messu päättyy loppuvirteen ja lähettämiseen. Kuoro ei enää lopuksi poistu kulkueena.

KÄYTETYT LAULUT JA (TEOKSET)

Pääsiäinen tulla saa, Jukka Salminen (Tule ystäväksi)

Pienen aasin askeleet, Paula Sainio (Lasten virsi)
Pieni kynttilä, Pekka Simojoki (Tuoreet terveiset, Lasten Keskus)

Käy siunaamaan, Ensio Lehtonen (Lauluportti lapsille, RV-kirjat)

Turvapaikka, Jukka Salminen (Yhteiskustannus1999)

Ehtoollislaulu, Tapani Nuutinen (Yhteiskustannus 1994/nro23)

Palmusunnuntai, Reino Karppinen (Lapset laulavat, SLEY-kirjat)

SAARNAN JUURET

Tiellä ken vaeltaa?

Saarna voi hyvin perhemessussa olla tarina. Perinteisiä palmusunnuntain tarinoita voi hyödyntää

varsinkin jos kirkossa on kavionkapsetta sekä Jeesus ja aasi. Vähän tietysti aasi- ja ratsastustarinoiden toimivuutta vähentää toisen vuosikerran evankeliumi, jossa aasia ja ratsastavaa Jeesusta ei ole.

Tiellä ken vaeltaa -teemaa voi käyttää tietysti aasinsillan kautta. Tähänkin evankeliumissa kerrottuun kummalliseen tilanteeseen Jeesuksen tie toi. Teksti tuo eteemme Marian voitelemassa Jeesuksen jalkoja ja Juudaksen, jolle homma ei oikein tunnu sopivan. Tässä on tarjolla monta henkilöä, joiden saappaisiin voi astua. Mitä miettivät Jeesus, Maria, Juudas, Martta tai kuolleista herätetty Lasarus, joka hänkin istui paikalla.

Johanneksen katkelma ei ensituntumalta istu lapsille yhtä hyvin kuin perinteinen palmusunnuntain evankeliumi aaseineen. Yhtymäkohta on tietysti Jeesuksen kuolema ja kärsimys. Tämän evankeliumin loppu tuntuu lohduttomalta, kun se vie tylästi kuoleman todellisuuden keskelle: »Köyhät teillä on luonanne aina, mutta minua teillä ei aina ole.» Jääköhän lapsille samanlaisia kysymyksiä, kun aikuiselle: minne asti Jeesus lähtee, katkeaako yhteyksimme ihmisiin ja mitä tämä kaikki nyt sitten tarkoittaa?

Joka tapauksessa Palmusunnuntaina Jeesus kulkee kohti kuolemaansa. Kunnian kuninkaan alennustie alkaa. Vapahtajan on kuoltava. Tiellä ken vaeltaa?

Tien kulkemisesta voi rakentaa tarinan lapsille. Tien kulkemisessa väsy ja uupuu. Mutta väsyessään ja kulkiessaan voi myös nähdä paljon. Liittyisikö Jeesuksen kulkemiseen ja väsymiseen jotakin samaa? Täytyi ottaa kuraa ja kuoleman vastaan, että voisi kärsivää nyt lohduttaa.

Jalkojen voitelemisesta tulee mieleen jalkojen pesu. Antti Tuurin uudessa romaanissa Eerikinpojat, pestään jalkoja monta kertaa. Kirkon helmasta erilleen joutuneet ja kotimaastaan uskonsa tähden karkotetut veljet haluavat elää alkuseurakunnan kaltaista elämää. He etsivät uutta kotimaata ja purjehtivat Tanskan rannikolle. Aina kun vihamieliset Tanskan kuninkaan virkamiehet nousevat seurueen laivaan niin pojat haluavat sakramenttina viettää jalkojen pesua. Toiset antavat jalkansa pestä, toiset eivät. Kukaan ei poikia ja muuta seurakuntaa kuitenkaan luokseen halua. Mitä lie tien kulkeminen tai Kristuksen tien seuraaminen noille kristityille opetti?

Mieleen nousee myös kasku, joka saattaa olla merkitykseton saarnaa laadittaessa, mutta juureva se on. Pienelle tytölle kerrottiin päiväkerhossa, että seuraavaksi lauletaan laulu: **Ken on luonut sinitaivaan**. Tuo tyttö kuuli laulun nimen ensi kerran, mutta puki sanoiksi heti oleellisen: »Joo mä tiedän sen, se **Ken** on mun Barbin mies!» Onkohan *Tiellä ken vaeltaa* virren vaeltava **Ken** se sama heppu, joka on luonut taivaan?

Yksi pieni rukous

Jeesus, sinua elämän tie vei.

Välillä matka taittui aasin selässä, yleensä jalkaisin.

Tiesi vei katsomaan ihan läheltä meidän ihmisten

elämää ja touhuja.
Tiesi vei katsomaan iloa ja surua.
Viimein kuljit ristille.
Sen tien näytät kulkeneen yksin.
Kiitos, että jaksoit kulkea.
Auta meitä kulkeman lähelläsi kohti pääsiäisen riemun juhlaa.

Työryhmä: Maria Väinölä ja Markku Orsila

25.3.

Jeesus Getsemanessa

Hiljaisen viikon ma

Jh. 18:1–27

Virret:

56

77

315

Hartaus Ruokolahden kirkossa

HARTAUDEN RAKENNE

Hiljaisen viikon maanantain kirkkohartauden sävy on vähäeleinen, meditatiivinen, ja itsetutkisteluun suuntautuva. Tavoitteena on auttaa osallistujia tunnistamaan oma sisäinen kiireensä ja levottomuutensa, omat sielun vammat ja esteet, jotka peittävät ristin ja ylösnousemuksen sanoman. Hartaus on osa paastokilvoitusta. Hartauden rakenne on pelkistetty:

Alkuvirsi 56

Päivän rukous EK s. 245, 3. rukous

Evankeliumi Jh. 18:1–27

Virsi 77

Puhe

Yhteinen esirukous ja Isä meidän

Siunaus

Virsi 315

SAARNAN JUURIA

Jeesus hakeutui pois kaupungista *luonnon* keskelle Getsemaneen. Seuranneiden tapahtumien asetelma rakentuu *kontrasteista*. Yhtäällä oli oikeauskoisen ja

poliittisen *establishmentin* (sotilaat, ylipapit) valta, joka halusi palauttaa hallitun järjestyksen. Toisaalla oli *Jeesus*, joka profeettallisessa tehtävässään oli »provokatorinen kaikkiin suuntiin» (Küng). Totuus ja valo törmäsi imperiumin vastaiskuun. Yhtäällä olivat sidotut *sitojat* (jae 12), toisaalla *Vapauttaja*, Vapahtaja. Yhtäällä näkyy *miekan voima* (sotilaat, Pietari), toisaalla, jonka *valta kätkeytyi vastakohtansa alle*, avuttomuuteen, sub specie contraria. Valtakunnan salaisuus oli läsnä ilman vallan merkkejä.

Suuri kontrasti on myös *Jeesuksen hiljaisen voiman* ja oppilaitten äärimmäisen *raadollisuuden* välillä. Valittujen pienuus ja pelkuruus hätkähdyttää. Juudas ja Pietari muodostavat eräänlaisen vastakohtaparin. *Juudas* näyttää olleen vahva kieltäjä ja luopio. Hänen asenteensa oli älykäs, laskelmoitu ja määrätietoinen. *Pietari* oli heikko tunnustaja, jolla oli energiaa enemmän kuin lujutta. Pietarin uskonelämän vuoristorata on ollut monen kristityn samaistumiskohde. Apostoliruhtinaanakin kohdalla aarre oli saviastiassa. Rohkealta näyttävä miekanheiluttaja oli hetken päästä hiilivalkean pelkuri. Kieltäessäänkin Pietari tahtoi olla tunnustaja, mutta voima ei riittänyt.

Hiljainen viikko on *pyhiinvaellus* kohti pääsiäistä. Saarnaajan ei ole syytä selittää ja tulkita tapahtumia liian pitkälle. Olennaista olisi *tutkia itseään* tapahtumien ja siinä mukana olevien ihmisten kautta. Löydänpö itsestäni Juudaksen järkevää jumalattomuutta? Paljonko minussa on ristiriitaista Pietaria, jossa tunnustaminen ja kieltäminen, voima ja heikkous, itsetunto ja katkera katumus, usko ja epäusko asuivat yhtä aikaa? Entäpä Kaifaan ja Hannan laitostunut, keloutunut uskonto, joka oli lakannut kuuntelemasta. Vai löydänpö itseni sotilaisesta tai satunnaisissa ohikulkijoissa, jotka mitään kyselemättä tekivät vain mitä käskettiin ja seurasivat suurta harhauttajaa lauman mukana? Alkuvirren (56:6) on upea: Evankeliumi on kuvaus maailmasta, meistä.

YHTEINEN ESIRUKOUS

Rakas Vapahtajamme. Haluamme vielä olla edessäsi ja tuoda Sinulle elämämme asioita. Olemme uskossamme ja elämämme rakentamisessa vielä aivan alussa. Opettelemme ensimmäisiä askeleita. Anna meidän kulkea ne kanssasi.

Olemme monien kahleitten sitomia. Löydämme itsestämme pelkurin/kavaltajan/ kieltäjän/epäilijän/ ja välinpitämättömän. Mieleemme on levoton. Heikkoutemme on suuri. Yrityksemme ja aikeemme jäävät usein toteutumatta. Emme aina osaa tai edes tahdo uskoa ja rakastaa.

Ilman Sinua meillä ei ole mahdollisuuksia. Ilman Sinua mikään ei parane/mikään ei uudistu. Anna syntimme anteeksi. Tule voimaksemme, kun elämä väsyttää. Anna armosi kaiken armottomuuden keskelle. Anna meille ilosi ja rauhasi.

Jeesus, me haluamme seurata Sinua ristisi juurelle ja ylösnousemuksen iloon. Siunaa meitä ja seurakuntaamme. Avaa jokaiselle pitäjän ihmiselle sovitus-

sen ja voiton sanoma. Puolusta/pelasta/armahda/ja varjele meitä Sinun armollasi.

Isä meidän ...

Timo Paukkala
Ruokolahden kirkkoherra

26.3.

Jeesus tutkittavana

Hiljaisen viikon ti

Jh. 18:28–40

Virret:

Alkuvirsi 54

Päivän virsi 76

Uhrivirsi 361

Päätösvirsi 78

Mitä on totuus?

Iltapäivälehdessä jutuksessa joku alkoholitutkija kertoi kuinka voi pikkuhiljaa näppärästi laittaa omaa juomistaan kuriin. Viikossa voi pitää yhden pisarattona päivän, kuukaudessa yhden pisarattona viikon ja vuodessa yhden pisarattona kuukauden. Systeemi on kuin kertotaulu, josta huomaamatta kertyy monta viinatonta päivää vuodessa, puhumattakaan, jos sitä jatkaa eteenpäin vuositasaalla. Tuntee hyvin yksinkertaiselta ja tehokkaalta, mutta en tiedä käytännössä?

Mitähän tapahtuisi jos hiljaisuudesta tulisi samanlainen huume kuin viinasta. Sitä olisi pakko ottaa, kun siihen on tottunut ja se tuntuu niin hyvältä? Nykyajan ihmiselle tämä lienee aika mitätön huoli ja kiusaus. Pikemminkin kaivataan järeämpiä stimulantteja kuin hiljaisuus.

Toisaalta voisi ajatella, että onkohan kirkko oikein oivaltautunut mikä markkinarako ja mainosarvo hiljaiseen viikkoon voisi sisältyä. Sen sijaan, että hiljainen viikko olisi hiljainen viikko sananmukaisesti, kaikenlainen normaali hyörinä ja touhuaminen täyttää tämän viikon. Minkälainen voisi olla ihan oikea ja sananmukainen seurakunnan »hiljainen» viikko?

»Mitä on totuus?», kysyy Pilatus Jeesukselta. Vanha kirkkoraamattu käänsi tässä yhteydessä kysymyksen Ti estin alhqeia? kysymykseksi »Mikä on totuus?» Uuden Raamatun käännöksen kielipöllinen muoto on oikeampi. Ero on häviävän pieni ja ehkä merkityksellön käytännössä, mutta se ohjaa mielikuviani eri suuntiin. »Mitä on totuus?» on mielestäni laajempi ja filosofinen ongelma, josta voidaan keskustella ja vaih-

taa ajatuksia. »Mikä on totuus?» on jotenkin kohtisuorempi ja henkilökohtaisempi kysymys, jossa ei ole tilaa kaikenlaisille jaarituksille ja pohdinnoille. Jälkimmäinen kysymys on kipeämpi ja paljastaa samanaikaisesti tarpeemme etsiä jotakin kestäväää ja ajatonta ja samanaikaisen hapuilumme ja epätoivoisen etsimisen tarpeen. Voisiko ajatella, että totuuden etsiminen on kuin neulan hakemista heinäsuovasta? Se on yhtä hankalaa puuhaa, mutta kuitenkin välttämätöntä, mikäli haluamme säilyttää itsekkunioituksemme. Tärkeintä kai on löytää se minun »oma» totuuteni, vaikka muut eivät sitä jakaisikaan kanssani? Totuudenpuhujan osa ei Raamatussa ole koskaan ollut kaidehittava. Huonosti on käynyt kaikille profeetoille. Rehelliisyys on silti nostettava yhteiskunnalliseen arvoon. Järjestäytynyt yhteiskunta ja ihmisyyhteisö toimii paljolti luottamuksen varassa ja sen lähtöoletuksen varassa, että en tule petetyksi ja ihmiset ovat suhteellisen rehellisiä asioidessaan toistensa kanssa. Totuus tekee myös vapaaksi!

»Minun kuninkuuteni ei ole tästä maailmasta». Arkiiseen kielenkäyttöön on vakiintunut sanonta, että jos joku asia ei ole mielestäni realistinen, niin voin sanoa »että se ei ole tästä maailmasta». Tuonpuoleinen ja epärealistisuus kuuluvat arkikielessä yhteen. Realistista on ihmisille se, mitä voi nähdä, koskea ja tuntea. Oman kokemusmaailman ulkopuolista maailmaa ei ole ikään kuin olemassa. Juutalaisten kuningas on pilkanimi. Jeesus oli nöyrä ja siinä esikuvallinen kaikille kristityille, mutta tavasta, jolla Jeesus keskustelee Pilatuksen kanssa voi päätellä, että Jeesus ei ollut mikään »luuseri» eikä tahdoton »lammis». Olisikohan tässä puolessa Jeesuksen persoonaa mitään esikuvallista? Mielellään korostetaan puheissa Jeesuksen alistuvaa puolta, mutta oliko Jeesus itse asiassa persoonallisuudeltaan alistuva? On eri asia suostua mielivaltaan, jonka edessä on fyysisesti aseeton ja toisaalta ihmisen mieltä ei välttämättä kukaan voi alistaa eikä omistaa. Kaikesta muusta joutuu luopumaan, mutta ajatukset ja tunteet voi aina pitää mukanaan ja itsellään. Mielipiteenvapaus on kuulunut aina länsimäisen yhteiskunnan perusarvoihin. Kirkkokaan ei voi muuta kuin puolustaa mielipiteen vapautta silloinkin, kun se sattuu olemaan sille itselleen kiusallista tai kielteistä.

Hiljainen viikko ja Jeesuksen vienti Pilatuksen kuultavaksi haastaa meitä myös itsetutkisteluun ja pohtimaan vakavasti omia vaikuttimiamme ja motiivejamme elämässä. Juutalaisten puhe Pilatukselle »Jos hän ei olisi rikollinen, emme luovuttaisi häntä sinulle» on paljon puhuva. On vaikeaa olla itselleen rehellinen ja nähdä itsensä toisinaan, jos ei aina, ikään kuin oman itsensä ulkopuolelta.

Valintatilanne käydään hyvän ja pahan välillä, jossa paha näyttää vievän voiton. »Ei häntä! Päästä-kää Barabbas» kuvaa äärimmilleen kiihtyneistä tunteista ja mielialoista, jossa terveelle harkinnalle ei ole enää mitään tilaa.

Jouko Lankinen
hiippakuntasihtööri, Oulun tuomiokapituli

27.3.

Jeesus tuomitaan

Hiljaisen viikon ke

Rm. 5:6–11; Jh. 19:1–16

Virret:

Alkuvirsi 56: 1–3

Päivän virsi 56: 4–7

Uhrivirsi 56: 8–11

Päätösvirsi 55

Toisenlaisenakin tunnistettava

Jumala on niin kovin toisenlainen, kuin mitä ihminen odottaa. Joskus hän kätkeytyy suorastaan päinvastaisuuteen; pienuuteen, mitättömyyteen ja heikkouteen. Siksi Jumalan tekoja ja vaikutusta voi olla vaikea tunnistaa.

Hiljaisen viikon keskiviikon evankeliumiteksti voisi johdattaa saarnaajan pohtimaan tätä ristinteologista näkökulmaa. Kertomus Jeesuksen tuomiosta tuo esiin sen, että ihmisen on vaikea ymmärtää Jumalan toimintaa. Tämä tulee ilmi siinä, miten Pilatus, sotilaat ja juutalaisten kansanjoukko eivät tunnista Jeesuksessa kuningasta ja Jumalan Poikaa. Lukija puolestaan tajuaa hyvin Jeesuksen majesteettisuuden ja ajattelee — mikäli on evankeliuminsa hyvin lukenut ja oppinut — että juuri ristin kautta Jeesus korotetaan takaisin Isän luo, josta hän oli maailmaan tullutkin. Jeesuksen kuolema ei siis todellisuudessa merkitse hänen kuninkuutensa tyhjentymistä.

Evankelista käyttää taitavasti ironiaa hyväkseen. Hän kertoo lukijoille yhä uudestaan, kuinka ihmiset eivät ymmärtäneet Jeesuksen kuninkuuden luonnetta, mutta kuitenkin tahtomattaan tunnustivat hänet kuninkaaksi. Tuomitsemiskertomuksen tulkintavain on päivän tekstiä edeltävän perikoon jakso, jossa Jeesus myönsi olevansa kuningas, mutta hänen kuninkuutensa ei ole tästä maailmasta eikä se ole samanlaista, kuin tämän maailman kuninkaiden valta (Jh. 18:36–37). Tätä taustaa vasten lukija oivaltaa evankelistan ironian kertomuksessa Jeesuksen tuomitsemisesta.

Juutalaiset halusivat Jeesuksen ristiinnaulittavaksi, sillä hän korotti itsensä kuninkaaksi ja väitti olevansa Jumalan Poika (Jh. 19:7, 12). Tahtomattaan syyttäjät olivat oikeassa, vaikka eivät sitä ymmärtäneetkään. Jeesus tosiaan on kuningas ja Jumalan Poika ja hänet todella pitää ylentää Jumalan luo ristin kautta.

Pilatus puolestaan ei havainnut Jeesusta syyppäksi mihinkään rikokseen ja olisi halunnut päästää hänet vapaaksi (Jh. 19:4, 6, 12). Jälleen oikea ja väärä arvio. Jeesus ei ole syyppä rikokseen, mutta kuitenkin häntä ei tule vapauttaa vaan ylentää Isän luo. Loppujen lopuksi Pilatuksella ei ollut mitään valtaa Jeesukseen nähden, sillä Jeesuksen sanojen mukaan Pilatus käyttää valtaansa vain siinä määrin ja sillä tavalla, kun se on hänelle ylhäältä annettu (Jh. 19:11). Siksi Pilatuskin tahtomattaan toteutti Jumalan suunnitelmaa.

Sotilaat kruunasivat Jeesuksen orjantappuroilla, pukivat hänet kuninkaalliseen purppuraviittaansa ja tervehtivät häntä pilkkamielessä (Jh. 19:1–2). Sotilaatkin erehtyivät ja samalla olivat oikeassa tässä. He pukivat Jeesuksen kuninkaalliseen asuun. Orjantappurakuunu viittaa verhotuksi siihen, että Jeesuksen kuninkuus on toisenlaista kuin ihminen kuvittelisi.

Voimme tehdä kertomuksesta sen loppupäätelmän, että Jumalan läsnäolo maailmassa on kovin erilaista, kuin mitä ihminen odottaa. Mutta ei niin erilaista, että siitä puhuminen olisi mahdotonta. Pilatus, sotilaat ja juutalainen kansanjoukko ymmärsivät Jumalan sallimuksesta jotakin Jeesuksen kuninkuudesta. Kuinka paljon paremmin se avautuukaan niille, jotka pääsiäisen jälkeen saavat Pyhän Hengen, joka johdattaa heidät kaikkeen totuuteen, siihenkin, mikä Jeesukselta itseltään jäi sanomatta? (Jh. 16:12–14).

*Kari Kuula, TT,
Kuopion Puijon seurakuntapastori*

28.3.

Pyhä ehtoollinen

Kiirastorstai

Jh. 13:1–15

Messu Joensuun seurakunta-keskuksessa kiirastorstai-iltana

YLEISTÄ

Tutkija Erkki Kinnunen luonnehtii Joensuun seurakuntaa ehtoollisseurakunnaksi kuvaillessaan Joensuun seurakuntayhtymän kolmen seurakunnan erityispiirteitä vuosi sitten ilmestyneessä historiikissa. Ehtoolliselle osallistujien määrä suhteessa jäsenlukuun onkin yli kaksinkertainen kirkkomme kaupunkiseurakuntien keskitasoon verrattuna. Ehtoollinen on katettuna seurakunnan kummankin kirkon pääjumalanpalveluksessa vain muutamien poikkeuksin jokaisena pyhäpäivänä. Yömessut ovat muodostuneet joulun ja pääsiäisen pääjumalanpalveluksiksi. Viikko- ja tuomasmessuilla on vankka sijansa seurakunnan elämässä. Hiljaisen viikon kolmena alkupäivänä ahtisaarnat on pidetty kummankin kirkon viikkomessuissa. Silti kiirastorstai on säilyttänyt vankan asemansa suurena kirkkopyhänä. Silloin messuun osallistujissa on paljon eri herätysliikkeitten keskellä kasvaneita, mutta myös muita, joiden seurakuntayhteys liittyy keskeisesti juuri ehtoollisyhteyteen kasvamiseen.

Normaalin kolmen messun sijasta toimitamme kiirastorstaina tänä vuonna neljä messua, koska pääkirkkomme peruskorjauksen vuoksi kokoonnumme seurakuntakeskuksen salissa. Tämä suunnitelma koskee kello 20 alkavaa messua. Myöhäisen illan aikaan seurakunta on erityisen sekalainen, mukana paljon nuorta väkeä. Kiirastorstai-illan messun väkevyytenä on ollut levollinen konstailemattomuus, kirkon täyden seurakunnan vahva veisuus sekä alttarin riisuminen ja mustiin pukeminen ennen seurakunnan lähettämistä.

Seuraava suunnitelma on laadittu yhteistyössä kanttori Paavo Korhonen kanssa. Käytännössä messu toteutuu pian virkaansa astuvan kanttorin kanssa, joten musiikin osalta suunnitelma on vielä kesken-eräinen.

MESSUN RAKENNE

Alkuvirsi 300

Alkusiunaus ja johdantosanat

Rippi — synnintunnustusrukous 707

Kyrie-litania

Päivän rukous: kiirastorstain 3. rukous

1. lukukappale: 2. Ms. 24:4–11

Vastausmusiikki: Kuoro, Franckin Panem Angelicus (Leivästä Enkelten)

2. lukukappale: 1 Kor. 11:23–29

Päivän virsi: Vuorovirtenä 222, Kuoron osuus Juhani Haapasalon sovitus

Evankeliumi: Jh. 13:1–15

Saarna ja uskontunnustus

Ilmoituksia

— Ehtoollisen viettoon liittyvät ohjeet

— Kolehtikohteen ilmoittaminen

Uhrivirsi 452

Ehtoollisrukous

Ehtoollisen viettäminen

— Ehtoollisen jakajina kolme paria, joista yksi sivualtarilla

— Virret 221, 232 ja 451

Kiitos- ja esirukous

— Viikkomessun rukous Jumalanpalveluksen kirjan sivuilla 58–59

Virsi 231

Alttarin riisuminen ja pukeminen

— Suntuio ja messun avustajat vievät alttarilta ehtoollisvälineet, evankeliumikirjan, kynttilät ja kukat sekä riisuvat violetit alttarivaatteet. Sen jälkeen he pukevat alttarin mustaan asuun. Myös saarnatuolin ja lukupulpetin kirjaliinat vaihdetaan. Alttarille jää vain krusifiksi. Sen taakse asetetaan viisi kapeaa maljakkoa, joissa kussakin yksi punainen ruusu. Kaikki tämä tehdään hiljaisuudessa, levollisesti ja sovitussa järjestyksessä. Alttarin puettuaan avustajat polvistuvat ja poistuvat paikalleen.

Siunaus ja lähettäminen

Päätösvirsi 555

SAARNANJUURIA

Kiirastorstaina on luonteva tilaisuus ehtoollisopetukseen. Toisen vuosikerran teksteissä korostuu communion, yhteyden ja jakamisen motiivi. Ensi katso- malta evankeliumi ei tosin näytä puhuvan ehtoollisesta juuri lainkaan. Johanneksen ehtoollisteologia onkin nähtävissä evankeliumissa pitkin matkaa. Kuu- des luku, jossa Jeesus ruokkimisihmeen jälkeen pu- huu elämän leivästä, on keskeinen.

»Ihminen on, mitä hän syö», julisti materialismin isiin kuuluva Ludwig Feuerbach. Raamattu ei sen- tään ole antimaterialistinen kirja. Se ei erota henkeä ja materiaa eikä Jumalan ja ihmisten maailmaa. Sen tekee synti. Ihmisen Jumala-yhteydestä puhuessaan Raamattu puhuu hämmästyttävän paljon syömisestä ja juomisesta, luomiskertomuksesta hamaan taivaan hääateriaan asti. VT:n tekstin uhriateria Siinailla liittyy pitkään sarjaan.

Paratiisissa jumala-yhteys oli kaikesta siitä elämistä, mitä Jumala syötäväksi antoi ja näin saadun elämän antamista Jumalan palvelukseen. Ikuisuus ja yhteys kaiken hyvän antajaan oli leivässä läsnä. Syntiinlankeemuksessa ihminen söi, mitä Jumala ei ollut antanut. Jumala-yhteys särkyi. Ihminen otti elämän omiin käsiinsä ja heittäytyi kohtalonyhteyteen katoavaisuuden kanssa. Alkoi taistelu leivästä, otsa hiessä ja kädet veljien veressä. Ihminen taisteli päivän ja katoavaisuuden leivästä, mutta hänestä ei ollut sen jakajaksi.

Johanneksen evankeliumin 6. luvussa Jeesus kulluttaa uuden sivun kääntyneen ihmisen historiassa: »Minä olen elämän leipä, joka on tullut taivaasta, että maailma saisi elää. Sillä, joka syö minun lihani ja juo minun verenä, on ikuinen elämä, ja viimeisenä päivänä minä herätän hänet.»

Mutta entä Johanneksen kertomus viimeiseltä aterialta. »Hän osoitti täydellistä rakkautta loppuun asti.» Hetki on koittanut, jolloin taivaasta annettu leipä murretaan viimeiseen muruseen nälkäisten syödä. Kun Jeesus jakaa leipänsä kavaltaajansa kanssa, hän nousee pöydästä kesken aterian ja tekee jotakin, joka olisi kuulunut palvelijan tehtäviin jo vierastaloon tultaessa. Johannes kuvaa tarkkaan Jeesuksen asettumista palvelijan, orjan toimiin. Pöytään palatuaan Jeesus vielä kysyy, menikö viesti perille. Oli aika ilmaista viimeinen tahto niille, joille elämän leipä on tosi ruokaa. Joka pääsee osalliseksi lahjaksi annetusta leivästä, jakaa sitä eteenpäin eikä pihistele. Hänen osansa on asettua palvelemaan.

Teksti johtaa tutkimaan uskon ja rakkauden suhdetta. Tässä ovat elämän leivän jakamisen, Jumalan ruokatalouden kaksi toisistaan erottamatonta puolta. Molemmista Kristus on läsnä ja hänen elämänsä jaossa maailman elämän edestä. Kristitty on uskossa vapaa eikä kenenkään orja, rakkaudessa velvollinen palvelemaan ja kaikkien orja. Näinhän Luther opettaa.

Lukukappale Korinttilaiskirjeestä liittyy Jeesuksen evankeliumitekstissä antamaan viestiin. Miten on mahdollista, että Herran aterialle tullaan muista piittaamatta, elämän jakamisesta välittämättä, puuskahtaa Paavali. Yhdet röyhtäilevät kyllyyttään toisten jäädessä ulkopuoliseksi ja nälkänsä. Juuri se on kelvotonta, häpeämätöntä Herran aterian viettoa. Ehtoollisessa on kysymys elämän jakamisesta, yhteyteen hyväksymisestä, anteeksi antamisesta. Emme voi jakaa Kristuksen kanssa elämää, jota emme suositu jakamaan toistemme kanssa.

Jeesuksen ja Pietarin keskustelu antaisi aiheen puhua myös kasteen ja ehtoollisen suhteesta. Rikasta ja syvää tekstistä aion jättää tämän näkökulman tällä kertaa sivuun.

Petri Karttunen

29.3.

Jumalan Karitsa

Pitkäperjantai

Jh. 19:16–30

Virret:

Alkuvirsi 67

Päivän virsi 72: 3–6

Kolehtivirsi 63

Loppuvirsi 304 3–5

Suostu kipuun

Murhenäytelmän ja kivun katsominen ei ole helppoa. Kuitenkin liittymme muutaman opetuslapsen joukkoon katsomaan taas kerran, mitä tuona tuskien päivänä tapahtui. Pitkäperjantai vetoaa meihin merkittävällä tavalla. Aavistamme, että ristillä tapahtui enemmän kuin se, minkä siinä näemme. Evankelista Johanneksen kerronta onkin äärimmäisen niukkaa: »Jeesusta lähdettiin viemään.» »Sotilaat ristiinnaulitsivat Jeesuksen.» Joskus hiljaisuus puhuu enemmän kuin sanat. Tauot voivat olla täyttä asiaa. Muistan ulkomaisesta taidegalleriasta suurikokoisen maalauksen. Se oli täysin musta. Tutkin sitä pitkään löytääkseni jotakin. En löytänyt mitään. Tai ehkä löysinkin monia tunteita ja ajatuksia. Se on ainoa työ, jonka sieltä todella muistan edelleen. Sanat loppuvat helposti surun, niin myös ristiinnaulitsemiskertomuksen edessä. Tämän jälkeen voi olla vain syvä hiljaisuus. Päivän psalmi 22 ja Vanhan Testamentin teksti, Jesajan 53. luku, luovat vaikuttavat puitteet ajatuksille, sydämen puheelle. Mietiskelyyn sopiva musiikki voi niin ikään antaa ainesta karun aiheen käsittelylle. Silti sanajumalanpalveluksen saarna on tärkeä osa seurakunnan kokoontumista pitkäperjantainakin. Saarna saisi mielellään olla mietiskelevä ja rauhallinen. Tätä sanomaa jokainen työstää itse tykönään.

Vähäeleisyys ilman pitkiä selittelyjä kuuluu tämän juhlapäivän luonteeseen. Ainakaan ihmisen sanat eivät saisi viedä ajatuksia pois keskeisestä aiheesta. Nyt katsotaan ristiinnaulittua! Kun evankelista on maininnut Jeesuksen kulkemisesta Golgatalle ja hänen ristiinnaulitsemisestaan lyhyesti vain muutamalla sanalla, hän kertoo kirjoituksesta taulussa, Jeesuksen vaatteiden jaosta, Jeesuksen äidistä ja opetuslapsista, Jeesuksen janosta ja lopulta Jeesuksen kuolemasta. Miksi lieene Johannes valinnut juuri nämä tapahtumat kerrottavaksi? Ihmismieli kyselee kaikenlaista. Onko tuo lainkaan mielekäs kysymys? Joka tapauksessa vain Johanneksen evankeliumi on säilyttänyt Herran sanat »Se on täytetty». Siihen kaikki tähtää. Se on koko tapahtuman hui-

pennus. Johannes ei kerro ihmeellisistä tapahtumista ristiinnaulitsemisen aikana, eikä hän kerro paljon muustakaan, ei edes sotilaiden ja katselijoiden pilkasta. Kaikki oleellinen ja tärkeä on sanottu tuossa Herran sanassa ristillä. Tämä oli päämäärä ja Jumalan antama tehtävä. Meille se on salaisuus tutkittavaksi ja kiitettäväksi.

Joskus pilkka tai huomaamaton lipsahdus lausuu totuuden. Niin kävi nytkin. Pilatuksen kirjoitus ei ollut tarkoitettu uskontunnustukseksi. Vaikka hän ei tarkoittanut, se oli sitä. Se oli myös viesti, joka oli tarkoitettu luettavaksi monella kielellä. Sitä onkin sen jälkeen toistettu yhä uusilla kielillä. Ylipappeja se ärsytti, eikä se ole vielä kukaan lakannut ärsyttämästä monia. Pilatus, joka oli osoittanut pelkuruutta väkijoukkojen edessä, osoitti tässä varsin pienessä asiassa ilmeisesti korvaukseksi kolkuttavalle omalle tunnolleen suurta rohkeutta. Ihmisen rohkeus osuu valitettavan usein väärään hetkeen.

Evangeliumit ovat kertoneet osin eri tapahtumia Jeesuksen ristiinnaulitsemisesta. Kaikki kertovat vaatteiden jakamisesta ja kaikissa esiintyy arpominen. Vain Johannes viittaa tässä yhteydessä Vanhan Testamentin sanaan. Ja vain tässä evankeliumissa on säilynyt maininta saumattomasta paidasta. Tätä on joskus selitetty vertauskuvallisesti. Siinä on nähty kuva kirkon ykseydestä. Ehkä enemmän puhuttelee kuitenkin ajatus siitä, että kristillinen seurakunta on aina nähnyt tässä synkässä tapahtumassa ja sen pienimmissäkin yksityiskohdissa Jumalan suunnitelman toteutumisen. Jeesus pyysi janoonsa vettä, ja siinäkin toteutui kirjoitus. Jano oli selviö siinä tilanteessa. Kaikessa, tavanomaisissa ja luonnollisissakin seikoissa oli jumalallinen kosketus. Toimijoita eivät olleet Pilatus, ylipapit tai sotilaat. Jumala toteutti suunnitelmaansa. Pahan valta oli näennäistä. Emme katsele pahan riehuntaa. Katsomme ennen muuta Jumalan toimintaa. Kaikkivaltias toimii usein käsittämättömällä tavalla, mutta aina parhaaksemme.

Jeesuksen ristin juurella oli joukko naisia. Oli salaperäinen rakkain opetuslapsi, ja olivat tietysti välinpitämättömät sotilaat työvuorollaan. Jeesuksen äidin tuskaa ei mainita, mutta sen voi aavistaa. Jeesuksen äiti ja opetuslapsi saavat kehotuksen huolehtia toisistaan. Kun katsomme kärsivää Kristusta, Hän suuntaakin katseemme toiseen ihmiseen lähelämme ja kehottaa huolehtimaan hänestä. Tuskaa ja yksinäisyyttä on vaikea kantaa yksin. Toinen ihminen lähellä on lohdutus. Tahtoisiko Kristus nyt meidän lohduttavan toisia tuskissamme? Joka tapauksessa tämä huolenpito ja rakkaus kuoleman hetkellä on vahduttavan kaunis.

Rakkaus ja välittäminen ovat kauniita sanoja ja vaikeampia toteuttaa tässä kovassa maailmassa. Tässä tapahtumassa on kosketus todelliseen rakkauteen. Kuitenkaan Jumalan Poika ei ole vain aate tai ihanne rakkaudesta ja hyvyydestä. Hän on persoona. Tässä on todellinen draama, kertomus, ja ovat tapahtumat henkilöineen. On kipua, suurempi kuin meidän kipumme. Kuitenkin kamppailemme oman kipumme ja kuolemamme kanssa, kun katsomme

Herran kuolemaa. Hämmästyttävää tajuamme, että on kysymys minusta ja muista ihmisistä. Katso Kristukseen! Katso lähellesi toiseen ihmiseen. Hoida häntä niin kuin äitiäsi, lastasi. Sillä hän on läheisesi, Jumalan Sinulle antama.

Synti, syyllisyys, anteeksiantaminen ja -pyytäminen ovat keskeisiä asioita elämässämme, uskossamme. Pitkäperjantaina aiemmin, etteivät ne todellakaan ole kevyitä asioita. Eivät ole sitä Jumalallekaan. Miksi siis ihmetellä, jos anteeksipyyttäminen on vaikeaa. Miksi anteeksiantaminen tuottaa kipua. Sen kuuluukin koskea. Ihmisen syyllisyys koski Kristustakin. Golgata tuotti kipua Jumalan Pojalle. Mutta se tuotti myös elämän ja voiton.

Seuraamme kärsimyskertomuksia jatkuvasti mediassa. Joskus sanotaan, että Kristus kärsii siellä, missä ihminen kärsii. Niin voi varmasti ajatella. Joka tapauksessa Jeesuksen sana opetuslapselle ja äidille antoi kehotuksen huolehtia toisista ja olla tukena murheen hetkinä. Mutta kuitenkin tämä Golgatan kärsimys on erilainen. Sen tuska on niin syvä, ettemme voi sitä aavistaa. Siihen tyhjentyy oma ja maailman tuska. Samalla se ei ole toivotonta. Se päättyy voittoon ja täyttymykseen.

Seija Molina
Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan
kappalainen

30.3.

Jeesus haudassa

Hiljainen lauantai

Mt. 27:62–66

Virret:

Alkuvirsi 80: 1–2

Päivän virsi 348: 1–4

Uhrivirsi 79

Päätösvirsi 631: 1–4

Tyhjän haudan synnyttämä toivo

Hiljaisen lauantain evankeliumi on kuin poliittisen juonittelun oppikirjasta. Fariseukset osoittavat tarkkaa poliittista vainua ja ennakoivat kriisiä, mikäli

epäonnistuvat laskelmissaan. Totuus ei kiinnosta, tärkeämpää ovat omat poliittiset intohimot ja päämäärät. Jeesus ristiinnaulittiin perjantaina ja lauantai oli juutalaisten sapatti. Sapatti alkaa perjantaina klo 18 ja perjantai-ilta on jo siis sapattiin valmistautumisen aikaa. Mikäli Matteuksen tieto, että juutalaiset johtomiehet menivät Pilatuksen puheille *»seuraavana päivänä, sapatin valmistuspäivän mentyä»* pitää paikkansa, merkitsee se sitä, että Matteus haluaa lukijoilleen osoittaa kuinka juutalaiset johtohenkilöt ovat tarpeen niin vaatiessa ja uhkan ollessa tarpeeksi suuri, valmiit rikkomaan jopa pyhänä pitämänsä sapattilakia. Jeesuksesta oli tullut todellinen uhka jo elinaikanaan häneen kohdistuneiden Messias-odotusten vuoksi, ja vielä pahempaa mitä hän teki elinaikanaan olisi se, mitä saisi aikaan väite hänen ylösnousemuksesta. Siispä taas Pilatuksen palatsiin käymään sisäpoliittisia neuvotteluja! Pilatus vaikuttaa jo tympääntyneeltä, turhautuneelta ja väsyneeltä, jota ei paljon ylösnousemusvillitys jaksa kiinnostaa. Jonkun verran ironiaa on hänen sanoissaan *»Saatte vartioväkeä. Menkää ja järjestäkää haudan vartiointi niin hyvin kuin taidatte»*. Fariseukset ammentavat voimansa omista oikeina pitämistään päämääristä, mutta Pilatus on selvästi menettänyt otteen elämästä.

Sinetti on tärkeä yksityiskohta. Evankelistan tarkoitus on nimenomaan tällä yksityiskohdalla alleviivata ylösnousemuksen historiallisuutta. Kirkollisessa taiteessa Matteuksen kertomus on liitetty yhteen Daniel 6:17–18 kanssa. Teoria opetuslasten ruumiin varastamisesta on syntynyt jo varhain.

Viimeinen villitys on silti pahempi kuin ensimmäinen. Siinä fariseukset olivat oikeassa. Hiljaisen lauantain evankeliumi tuntuu tuskaisen vaikealta saarnatekstiltä. Se on sellaista tapahtumien kuvausta, joka ei jätä kovin paljon tilaa mielikuvitukselle ja sille, että ajatukset saavat lähteä lentoon. On ikään kuin jätävä kertomuksen painon varaan. Ydinasioita lienee se, mitä ajattelemme ylösnousemususkosta. Siinä joko seisoo tai kaatuu kristillinen usko. *»Mutta ellei Kristusta ole herätetty, silloin meidän julistuksemme on turhaa puhetta, turhaa myös teidän uskonne»*, sanoo Paavali (1. Kor. 15:14).

»Kertomus kohtaa suuria vaikeuksia, koska se yrittää tehdä sellaista, mikä itse asian johdosta on mahdotonta: todistaa objektiivisesti Jeesuksen ylösnousemuksen epäuskoisille...Tyhjä hauta ei kuitenkaan ole nykyään se tosiasia, joka olisi kaiken epäilyksen ulkopuolella. Kiistämätöntä sen sijaan on, että joukko ihmisiä oli vakuuttuneita siitä, että he olivat nähneet ylösnousseen Jeesuksen» (Eduard Schweizer: Das Neue Testament Deutsch).

Ylösnousemususko ei synny todisteluketjuin eikä logiikan sääntöjä seuraamalla. Sille ei taida olla mitään muuta katetta kuin perusteeton toivo ja odotus, jolle on vaikea löytää järjellisiä perusteita. Tämä ylösnousemustoivo on elänyt jo kahdentuhannen vuoden ajan eikä sen hiipumisesta näy merkkejä. Tämä toivo on kantanut vaikeiden aikojen yli ja antanut lohtua ihmisille silloin, kun mistään ei ole saanut enää otetta elämässä.

*»Kaiken armostasi sain,
myöskin taakat täällä.
Viimeiseksi sinä vain
seisot multain päällä.
Voiton seppeleeni saan
kerran lahjanasi,
luokses pääsen laulamaan,
Herra, kiitostasi.*

VK 380:5

Ehkä saarnaaja voisi löytää ammennettava *»toivon»* ajatuksesta. Kristillinen usko ei ole toiveajattelua siinä merkityksessä, että ihmisiä haluttaisiin hurauttaa johonkin arkselle elämälle vieraaseen. Kristillisen toivon kanssa ollaan käsikähmässä elämän syvien pohjavirtojen kanssa. Se on arjen kamppailua. Se on kamppailua toivon ja epätoivon, kuoleman ja elämän kanssa. Toivo syntyy kamppailussa ja tietynlainen taistelu on aina osa kristillistä elämäntapaa, vaikka siitä ei voikaan tehdä oikean uskon tunnuskuva.

Ehkä ei pitäisi yrittääkään sanoa niin paljon, kuin jäädä vain sen varaan, että selittely ei auta. Evankeliumi puhuu omalla painollaan. Kristus on todella kuollut eikä vain valekuollut. Eihän hautaisissa ja surussakaan ole oikeastaan sanoja. Miksi niitä pitäisi olla hiljaisena lauantaina!? Kristuksen kohtaloa voi myös aidosti surra. Kaikelle, mitä tunemme, ei ole elämässä sanoja.

Jouko Lankinen
hiippakuntasihteeri, Oulun tuomiokapituli

30.3.

Kristus on voittanut kuoleman

Pääsiäisyö

Rm. 6:3–11; Mk. 16:1–8

Virret:

Alkuvirsi 94

Kiitosvirsi 92: 1, 7

Päivän virsi 86: 4–7

Uhrivirsi 96

Ehtoollisvirsi 227

Päätösvirsi 404

Mitä tarkoitamme Jeesuksen ylösnouse- muksella?

Tuttu slogaani: Jeesuksen ylösnousemus on kristinuskon luovuttamaton ydin. Uskomme totuus seisoo tai kaatuu sen varassa. Pääsiäisyön tekstit antavat hyvän lähtökohdan pohtia, mitä tämä jo Paavalin opetukseen ankkuroitua ajatus oikein tarkoittaa.

OUTO LOPPU EVANKELIUMILLE

Markuksen evankeliumin loppu on tunnetusti hämentävä. Naiset saapuvat haudalle ja kohtaavat nuorukaisen, joka kertoo heille, että Jeesus on herätetty kuolleista. Naiset pakenevat haudalta järkyttyneinä eivätkä pelkonsa tähden kertoneet asiasta kenellekään. Kirja päättyy tähän. Missään ei suoraan kerrota ylösnousseen näyttäytymisestä.

Evangelistalle oli kuitenkin selvää, että Jeesus oli herätetty kuolleista. Hänen lukijansa olivat kohdanneet ylösnousseen ja heistä oli tullut kristittyjä. He seurasivat Kristuksen ristin tietä ja kokivat samankaltaisia vainoja kuin heidän Herransa.

Tässä voimme nähdä tärkeän opetuksen ylösnousemuksesta. Jeesuksen ylösnousemusta pohtivan ei kannata mennä ajassa taaksepäin ja etsiä muistitietoon perustuvia todisteita ihmeellisestä ylösnousemuspähtymästä kohtaa Jeesuksen hautaamisen jälkeen. Näin hän ei löydä riittävää selvyyttä asiaan.

Toinen tie on parempi. On tehtävä uskon hyppy: uskottava, että Jumala todella on herättänyt Jeesuksen. Minun on antauduttava tuolle ylösnousseelle Kristukselle, seurattava häntä ja kannettava samaa ristiä kuin hän. Silloin pääsen selvytyteen ylösnousseen todellisuudesta. Saan omakohtaisen kokemuksen siitä, mitä ylösnousseen läsnäolo merkitsee minun elämässäni.

Tästä seuraa mielenkiintoinen päätelmä: kristin-usko seisoo ja kaatuu ylösnousseen kohtaamisen varassa. Jos kukaan ei kohtaa ylösnoussutta eikä usko häneen, uskomme on sammunut ja kristinuskon näyttää lakaneen. Joka puolestaan seuraa ylösnoussutta, on omassa elämässään kokenut Jeesuksen ylösnousemuksen todeksi.

PAAVALIN TODISTUS

Voimme löytää samantyyppisen ajatusrakennelman Paavalin opetuksesta. Pääsiäisyön epistolateksti Roomalaiskirjeen kasteperikoopista tuo esiin sen, että uskonyhteys Kristukseen merkitsee osallisuutta Kristuksen ylösnousemukseen.

Apostoli lähtee liikkeelle siitä, että sekä Kristuksen kuolema että ylösnousemus tulevat kristityn osaksi. Kristityn osallisuus Kristuksen kuolemaan merkitsee sitä, että kristitty on kuollut pois synnistä, hänen syntinen ruumiinsa on ristiinnaulittu ja surmattu. Tässä apostoli puhuu siinä mielessä metaforisesti, että kukaan kristitty ei tietenkään ole osallistunut Kristuksen kärsimyksen ja kuolemaan, kun Herra ristiinnaulittiin. Mutta osallisuus Kristuksen ylösnousemuksesta on konkreettisempaa todellisuutta. Kristityt ovat yhteydessä Kristukseen, Kristus on ja vaikuttaa heissä. Tämä on Kristuksen puolelta mahdollista, koska Jumala on herättänyt hänet kuolleista ja antanut hänelle vallan väliä Jumalan itsensä pelastava läsnäolo.

YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN

Kristitty voi siis arvioida Jeesuksen ylösnousemusta oman uskonkokemuksensa perusteella. Koska hän elää yhteydessä Kristukseen, hän tietää Jumalan herättäneen Jeesuksen kuolleista. Hän ei etsi asialle näyttöä tyhjän haudan kertomuksista. Nehän ovat monitulkintaisia: naiset ovat voineet vaikka mennä väärälle haudalle, tai kertomukset ovat väärennöksiä. Historiallisten todistuskappaleiden sijaan hän lähestyy ylösnoussutta itseään. Jos ylösnoussut vastaa hänen rukouksiinsa, hän tietää Jumalan herättäneen Jeesuksen kuolleista.

Tietenkään ylösnousseen vastaus ei välttämättä kuulu kovin helposti ja se voi olla kovin erilainen, kuin etsijä odottaa. Useimmiten hän vastannee niin, että etsijässä herää heikko usko ja toivo Jumalan todellisuuteen. Tämä ylösnousseen puhuttelu on vastaanotettava uskolla. On vain uskottava, että Jumala on todellinen ja hän on tullut minun luokseni ja herättänyt minussa kaipuun päästä hänen yhteyteensä. Uskossa sanon silloin, että ylösnoussut on

tullut luokseni ja puhutellut minua eläväksi tekeillä sanoillaan.

Näin tulemme jälleen siihen päätelmään, että kristinuskon seisoa ja kaatua sen varassa, onnistuuko se välittämään kokemuksen elävästä Jumalasta. Yksittäinen ihminen ratkaisee uskon totuuskysymyksen omakohtaisella tasolla: voiko ja haluaako hän uskoa kristinuskon sanomaan? Objektiivisten arviointikriteerien perusteella kristinuskoa ei voi osoittaa todeksi, eikä kyllä falsifioidakaan.

Kari Kuula

Kuopion Puijon seurakunnan pastori, TT

1.4.

Ylösnousseen kohtaaminen

2. pääsiäispäivä

Jh. 20:11–18

Virret:

Alkuvirsi 99:1–3

Kiitosvirsi 133

Päivän virsi 93: 6–8

Uhrivirsi 451

Ehtoollisvirsi 230

Ylistysvirsi 92: 5–7

Uskomaton päivä

Ylösnousemuspäivä on uskomaton. Se oli sitä Mariealle. Tietysti itse ylösnousemustapahtuma on enemmän kuin voimme ajatella. Kukaan ei pysty kuvaamaan sitä. Evankeliumit eivät edes yritä. Evankelista Johannes jatkaa samaa niukkaa kerrontaa kuin ennenkin. Sekä ensimmäisen että toisen pääsiäispäivän tekstit ovat äärimmäisen lyhytsanaisia. Johannes mainitsee kyllä tarkoin enkelien lukumäärän, heidän sijaintinsa haudassa ja heidän puheensa. Tähän »kuivaan» kerrontaan tulee persoonallinen ja koskettava kuvaus Marian kohtaamisesta ylösnousseen kanssa. Marian uskomattomia tapahtumia täynnä olevaan päivään sisältyi se, että hän meni haudalle katsomaan kuollutta opettajaansa. Ennen kuin hän lähti pois haudalta, hän oli nähnyt niin enkelit kuin itse ylösnousseen Herran.

Toisena pääsiäispäivänä kirkoissa saattaa olla ha-

vaittavissa pääsiäisväsymystä. Koolla on pieni uskolisten joukko. Kuitenkin aihetta kokoontumiseen on. Marian uskomattoman kokemuksen tutkistelu on mielenkiintoista ja yllättävääkin. Aina uudelleen ihmettyttää se, miten hapuillen ja pienestä kaikki alkoi. Todistajaksi kelpaamaton itkevä nainen oli haudalla, kun muut olivat palanneet kotiin. Hän, Magdalan Maria, kertoi sitten muille omista kokemuksistaan. Hän kertoi ilmeisesti juuri noin pikkutarkasti kuin Johannes on ne tallentanut. Oli tärkeää, että kysymyksessä ei ollut vain tunnekuuhu. Oli tosiasioita! Niihin kuuluu keskustelu Herran kanssa. Evankelistalle oli tärkeää mainita sekin, ettei Maria tunnistanut Häntä heti. Kaikki tapahtui todentuntuaisesti. Herra on aivan vierelläsi ja etsijä, epätoivoinen kyselee, missä Hän on! Tunnistaako etsijä hänet? Se on ihmisen kohtalonkysymys. On hyvä, että voi sanoa: Herra on lähellä ja kutsuu sinua. Joka tapauksessa Maria oli pysytellyt surun puutarhassa. Hän ei poistunut sieltä, vaan antoi surulle vallan. Juuri siellä Herra oli aivan vieressä ja kohtasi hänet.

Kuvaus kohtaamisesta Jeesuksen ja Marian välillä on vaikuttava. Kun Jeesus puhutteli nimeltä, ääni oli tuttu (10:3). Marian käyttämä puhuttelunimi rabbuuni, opettajani, on säilynyt alkuperäisessä muodossa meille asti. Niin täynnä uskomatonta hämmästyä ja tunnetta tuo hetki ja tuo sana oli. Ajattelen kastejuhlan liikuttavia hetkiä tai ehtoollispöydän kyyneleisiä silmiä. Usko ei tietenkään ole yksinomaan tai edes ensisijaisesti tunnetta. Mutta jotakin ylösnousseen kohtaamisen tuomasta liikutuksesta noissakin hetkissä usein on. Vapahtaja puhuttelee henkilökohtaisesti ja kutsuu nimeltä seurakunnan keskellä. Siihen ei ole lupa mennä väliin. On Vapahtaja ja on ihminen, joka on kuullut Herran kutsuvan henkilökohtaisesti ja nimeltä.

Maria ei Johanneksen kertomuksen mukaan kuitenkaan kosketa Jeesusta. Herra oli erilainen kuin ennen. Hänellä oli kuitenkin ruumis. Hän söi ja joi. Evankelistat pitävät tärkeänä tämän osoittamista muissa yhteyksissä. Voi syystä ajatella, että Maria olisi halunnut palvoa Jeesusta ja osoittaa kunnioitusta. Niinhän evankelista Matteus kertoo naisten tehneen (Mt. 28:9). Jeesus kielsi Mariaa koskemasta itseään. Myöhemmin samassa evankeliumissa Jeesus kehottaa Tuomasta koskemaan kättään ja kylkeään (20:27). Tuomaan piti vakuuttua siitä, että Jeesus todella oli siinä. Maria ei sitä vakuutusta tarvinnut. Eikä nyt ollut palvonnan hetki. Suuret kokemukset ovat vain lyhyitä pysähdyshetkiä. Matka jatkuu. Marian on kiirehdyttävä eteenpäin. Hän on apostoli apostoleille. Hänen elämänsä ei olisi läpäissyt sopivuestestiä tällaiseen tehtävään. Hän oli kuitenkin kohdannut ylösnousseen ja valinta on Hänen. Marian piti jättää hyvä hetki puutarhassa ja lähteä ko-vaan maailmaan. Sanomalla oli kiire.

Kaikki evankeliumissa on tähdännyt siihen, että Jeesus palaa Isänsä luo. Hän on nyt aivan uudella tavalla myös meidän Isämme. Menostaan Isän luo Jeesus oli puhunut jo jäähyväispuheessaan (14:2). Nyt se hetki oli lähellä, mutta se ei ollut vielä

toteutunut. Tätä viestiä Magdalan Maria lähti viemään. Aikamoinen tehtävä hänelle! Marian selkeä uutinen siis oli, että hän oli nähnyt Herran. Toiseksi hän toisti Jeesuksen sanat. Tätä kertomusta jatketaan yhä. Nytkin kirkoissamme kerrotaan samaa sanomaa: ihminen ei ole isätön, ihmisen elämällä on tarkoitus ja päämäärä. Herra elää! Hän on tosin poissa koskettelu- tai näköetäisyydeltä, koska olemme vasta matkalla Hänen luokseen. Ja kuitenkin Hän on lähellämme. Voi sanoa, niin kuin joku sen ilmaisi kauan sitten: »Ristiinnaulittu on elossa levottomuutta herättävällä tavalla» tai sitten: »Hän elää ja se antaa ilon ja luottamuksen tulevaisuuteen».

Tässä kaikessa on paljon uskomatonta. Ihmettä on se, että Marian kertoma uutinen on levinnyt ja kulkenut vuosisadasta toiseen. Edelleen monet surun puutarhoissa kuulevat Herran puhuttelun ja jaksavat eteenpäin. Uskomatonta, että meillä on tällainen Sana vietävänä eteenpäin. Ja rohkaisevaa yli kaiken on se, että tällä mielettömällä maailmalla on Jumala, joka sittenkin huolehtii meistä kuin hyvä Isä.

Seija Molina
Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan
kappalainen

Papiston päivät 2002

KESKELLÄ

KYLÄÄ?

Pappi palvelijana ja vaikuttajana
Finlandia-talo, Helsinki
15.–16.10.2002

Osallistumismaksu on 75 € (450 mk).
Hinta sisältää materiaalin ja ruokailut.

A-lomat

Kuntoremontit kevät 2002

A-lomien tuettu Kuntoremontti ja siihen kuuluva Terveystreffit ovat aktiivilomia, joilla yritetään jo ennalta ehkäistä iän tuomia vaivoja ja auttaa työssä jaksamista.

Kuntoremontti testaa fyysisen kunnon, kartoittaa liikunta- ja ravintotottumukset.

Terveystreffillä tarkistetaan onnistuiko kuntoremontti. Terveystreffille hakeudutaan itse puolen vuoden kuluttua.

Kuntoremontti 5 vrk puoli- tai täysihoidolla

Kokonaishinta vaihtelee 362–454 euron välillä. Tuki on aikuiselle 270 euroa. Tuen jälkeen maksettavaksi jää 92–184 euroa.

Terveystreffit kestää 2 vrk. Tuki on aikuisille 105 euroa ja se myönnetään Kuntoremonttituen kanssa.

Kuntoremonttikohteet ja hakuajat

Vko 10 Pajulahti, Peurunka. Haku päättyy 4.2.

Vko 11 Päiväkumpu. Haku päättyy 11.2.

Vko 12 Haikon Kylpylä, Kuusamon Tropiikki, Ikaalisten kylpylä. Haku päättyy 11.2.

Vko 13 Siuntion kuntoutumiskeskus. Haku päättyy 18.2.

Vko 14 Kylpylahotelli Caribia (Turku), Kuusamon Tropiikki. Haku päättyy 25.2.

Vko 15 Haikon Kylpylä, Vuokatint urheilupuisto. Haku päättyy 4.3.

Vko 16 Vierumäki. Haku päättyy 11.3.

Vko 19 Oulun Eden. Haku päättyy 28.3.

Vko 20 Aktiivi (Kirkkonummi). Haku päättyy 8.4.

Vko 21 Ikaalisten Kylpylä. Haku päättyy 15.4.

Vko 22 Kylpylahotelli Caribia (Turku). Haku päättyy 22.4.

A-lomat saa Ray-avustusta Kuntoremonttitoimintaan. Kuntoremonttituen myöntämisessä sovellamme valtioneuvoston sosiaalisen lomatuen ohjeita. Saantiin vaikuttavat perheen taloudelliset, sosiaaliset ja terveydelliset asiat. Lomatukea ei myönnetä perättäisinä vuosina.

Yhteistyössä Lomalaiton kanssa järjestetään

Kuntoremontti Hotelli Keurusselässä, Keuruu 22.4.2002–27.4.2002
Haku päättyy: 18.2.2002.

Tilaa lomatuen hakulomake ja -ohje

(09) 1502 484 klo 9–12

(09) 1502 351 (nauhoite)

fax (09) 145 706

luostarinen@a-lomat.fi

A-lomat ry, Kelloilta 7, 00520 Helsinki

www.a-lomat.fi

Akava-tarjous 1/2002

Etumatkat

Niinliin risteily, su-ma 9 pv/8 yötä, lähtö 24.2.

lähtö 31.3. -252 EUR
Prahla 16.-19.2., la-ti, hotelli Ariston -33 EUR
Prahla 15.-18.2. ja 22.-25.2. pe-ma, hotelli Ibis
Prahla City -42 EUR
Vilna, pe - ma kaikki helmi-maaliskuun lähdöt
-33 EUR

Aurinkomatkat

alennus 5 %
Lanzarote / Playa Blanca 2.2. ja 9.2.
Lanzarote / Puerto del Carmen 2.2., 9.2., 4.3.,
11.3., 18.3.

Finnmatkat

alennus 5 %
Lanzarote & Madeira kaikki maaliskuun 1 ja 2
vk lähdöt

Hertz-Autovuokraamo myöntää akavalaisille 5-
20% alennuksen normaalihinnoista kohteesta riip-
puen. Varauksen yhteydessä ilmoitettava Hertz/
Akava CDP-numero 832070.

SMT:n akavalaisille myöntämät alennukset laske-
taan aina matkanjärjestäjän esitteessä mainitusta
aikuisen perushinnasta ellei muuta mainita ja niin
kauan kuin paikkoja riittää. Akava-jäsenetuhin-
taan ei voi kytkeä muita alennuksia (esim. lapsia-
lennus tai ennakkovaraajan etu). Alennus ei kos-
ke pelkkiä lentopaikkoja. Luottokorttiasiakkailta
veloitamme toimituskulut. Jäsenetumatkat vara-
taan Suomen Matkatoimisto Oy:stä tai Kuopion
Matkatoimisto Oy:stä. Jäsenedusta tulee mainita
jo matkan tilausvaiheessa. Tämä tiedote kumoaa
aikaisemmat ja on voimassa 01.01.-15.03.2002.

SUOMEN MATKATOIMISTO

Puhelinmyynti 010 826 8000 (auki ma-pe 8-19, la
10-15), World Trade Center Aleksanterinkatu
17 (09) 18262065, Seurakuntamatkat (09)
18262310, SLU-matkapalvelu (09) 34812480, Pi-
täjänmäen Liikematkakeskus (09) 613355, Tapiola
(09) 5259650, Tikkurila (09) 8578710, Joensuu
(013) 254110, Jyväskylä (014) 3340911, Kerava
(09) 2748510, Kokkola (06) 8312766, Kouvola
(05) 7449411, Lahti (03) 882380, Lappeenranta
(05) 5448100, Oulu (08) 5338810, Pietarsaari
(06) 7235277, Pori (02) 6221311, Rauma
(02) 83874510, Rovaniemi (016) 3210700, Salo
(02) 7758600, Tampere (03) 3660100, Turku
(02) 2730950, Vaasa (06) 3178300, Kuopion Mat-
katoimisto Oy: Kuopio (017) 5505500, Iisalmen
(017) 8216011, Varkaus (017) 5510511.

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.

Perustettu 14.1.1918

PUHEENJOHTAJA

Khra Juha Kauppinen
Helakallionkatu 6 F
33580 Tampere
(03) 219 0203 (työ)
050 554 2427 (GSM)
s-posti:
juha.kauppinen@evl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Teol. tri Esko Jossas
(09) 150 2467 (työ)
050 511 6683 (GSM)
(019) 387 014 (koti)
s-posti:
esko.jossas@pappisliitto.fi

APULAIS- TOIMINNANJOHTAJA

Pastori Hannu Ronimus
(09) 150 2466 (työ)
050 542 3664 (GSM)
(09) 855 2166 (koti)
s-posti:
hannu.ronimus@pappisliitto.fi

JOHTAJIEN SIHTEERI

HSO-siht. Tuula Anttonen
(09) 150 2453
s-posti:
tuula.anttonen@pappisliitto.fi

TOIMISTOSIHTEERIT

Jäsenasiat
Heli Meinola
(09) 150 2653
s-posti:
heli.meinola@pappisliitto.fi
Liiton talous
Anne Taanila
(09) 150 2657
s-posti:
anne.taanila@pappisliitto.fi

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin
klo 9.00-15.00
fax (09) 148 5875
kotisivu: www.evl.fi/jst/
pappisliitto/
s-posti: suomen.kirkon@
pappisliitto.fi

DIAKONIA- TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

DIAKONIARBETARNAS FÖRBUND R.Y.

Perustettu 15.6.1958

PUHEENJOHTAJA

Diakonissa
Leena Vanne
Vanhan-Mankkaant. 14 E 13
02180 Espoo
(09) 8625 0431 (työ)
040 546 5193 (GSM)
(09) 502 3465 (koti)
s-posti: leena.vanne@evl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Diakonissa, terv. hoit.
Riitta Hiedanpää
(09) 150 2287 (työ)
040 516 5557 (GSM)
(09) 477 3853 (koti)
s-posti: riitta.hiedan-
paa@dtl.inet.fi

JÄRJESTÖSIHTEERI

Diakonissa,
Ttm Raija Pyykkö
(09) 1502 286 (työ)
040 7650 477 (GSM)
09-588 1357 (koti)
s-posti:
raija.pyykkö@dtl.inet.fi

TOIMISTOSIHTEERI

Minna Lignell
(09) 150 2487 (työ)
s-posti:
minna.lignell@dtl.inet.fi

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin
klo 9.00-15.00
fax (09) 877 7397
kotisivu: www.dtl.fi

SUOMEN KANTTORI- URKURILIITTO

FINLANDS KANTOR- ORGANISTFÖRBUND R.Y.

Perustettu 15.6.1907

PUHEENJOHTAJA

Kanttori, DU
Marjukka Andersson
Myllykallionrinne 2 B 15,
00200 Helsinki
(09) 675 248 (työ)
040 513 6235 (GSM)
(09) 679 443 (koti)
s-posti:
marjukka.andersson@
kolumbus.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Valt. maist.
Annamari Jokinen
(09) 150 2445 (työ)
040 865 6630 (GSM)
s-posti:
annamari.jokinen@
suomenkanttori-
urkuriliitto.fi

TOIMISTOSIHTEERI

merkonomi Hely Hietikko
(09) 1502 446 (työ)
s-posti:
hely.hietikko@
suomenkanttori-
urkuriliitto.fi

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo
9.00-15.00
fax (09) 2787 177
kotisivu
www.kolumbus.fi/skul/
s-posti:
kanttori.urkuriliitto@
kolumbus.fi

PERUSALOJEN AKATEEMISTEN TYÖTTÖMYYSKASSA

PL 44 / P. Makasiinikatu
6A5, 00131 Helsinki
puh. (09) 2511 1611
ma-pe 9-11,
lisäksi ma, ke, to 13-15
käsittelijät:
Marita Arjamo, Tarja
Sanaksenaho, Minna Reina
Kassanjohtaja
Eero T. Anttila
fax (09) 2511 1612
s-posti:
etunimi.sukunimi@patkassa.fi

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTTÖMYYSKASSA

Asemamiehenkatu 2,
8 krs., 00520 Helsinki
puh. (09) 150 21
fax (09) 272 1212

Kasvatuksen ja pappisuuden näkökulmia

Vuodenvaihteen muutamien vapaapäivien ratona minulla oli kaksi kirjaa, jotka siemaisivatkin kohtalaisen siivun vapaa-ajasta. Molemmat kirjat liittyivät läheisesti omaan työidentiteettiin. Kirkollisen kasvatustieteen palvelujärjestön työntekijänä ja pappina sain tutkailla omaa roolia kirjojen avaamasta näkökulmasta. Molempien kohdalla kävi toteen vanha runonpätkä: »Luin rivin, luin kaks', vereni tunsin kuumemmaks'.»

Kasvatustieteen työntekijänä verta kuumensi juuri joulun alla ilmestynyt tohtori Mika Ojakangas kirja »Pietas -kasvatuksen mahdollisuus». Ojakangas on joku vuosi sitten väitellyt tohtoriksi suomalaista kasvatustiedettä koskevalla tutkimuksella. Hänen väitöskirjansa jo oli varsin kriittinen vallitsevia kasvatustieteen näkökulmia kohtaan. Kirjassaan ja eräissä artikkeleissaan Ojakangas väittää suomalaisen kasvatustieteen syyksi kasvatustieteen. Ne ovat peittäneet sen, mistä kasvatustieteessä itse asiassa on kysymys. Uusimmassa kirjassaan tutkija haluaa pelkistää kasvatustieteen olemuksen muutamaa yksinkertaista tosiasiaa.

Kasvatuksen olemus on tänä päivänä - näin kirjoittaja esittää - pietas. Pietas merkitsee omistautumista, sitoutumista, mutta myös armoa ja laupeutta. Kasvattaja omistautuu kasvatustehtävälleen ja sitoutuu kasvatettavansa. Aikamme vaatii sitä, että kasvattaja ennen muuta »välittää välittämistä», välittää rakkautta. Välittämiseen kuuluu aina, että kasvattajalla on auktoriteetti. Kasvatus on siinä omalaatuinen elämänalue, että siinä ei voi toimia — vaikka niin joskus kevytmieleisesti väitetään — samanlainen tasa-arvo, tasavertaisuus tai tasapuolisuus kuin muualla demokraattisessa yhteiskun-

nassa. Kasvattaja ja kasvatettava eivät ole tasavertaisia. Elämän suuret eettiset arvot, hyvyys, totuus ja kauneus, välittyvät vain aikuisen kasvattajan »välittämisen» kautta. Hyvän ja pahan, oikean ja väärän, ruman ja kauniin erottamiseen kasvava lapsi tarvitsee ehdottomasti aikuisen auktoriteettia. »Auktoriteettina oleminen tarkoittaa toista varten olemista, toisesta välittämistä ja välittämistä toiselle.»

Omastatunnosta puhuessaan Ojakangas ottaa esille myös käsitteet 'tuomio' ja 'armo'. Ihminen elää yhtäikaa tuomion ja armon maailmassa. Armo (pietas) on se alue, »joka tekee ihmisestä ihmisen, alkuperäisesti eettisyyteen osoitetun olennon».

Toinen aikaa vienyt ja ajatuksia liikutellut kirja oli piispa Eero Huovisen »Pappi?». Sen avulla pystyi peilaamaan omaa pappiskutsumustaan, identiteettiään ja käsitystään pappisviran monipuolisuudesta. Itselläni on ollut mahdollisuus työrupeamani aikana toimia kaikissa niissä neljässä virkatyyppissä, joihin kirkko voi papin vihkii: seurakuntapappina, seurakunnan ja kirkon erityistehtävissä, kristillisessä järjestössä sekä oppilaitostyössä. Koin sielunhoidollisena tukena, että Huovinen asetti mainitut neljä virkatyyppiä hyvin rinnakkaisiksi. Kahlatessaan vuosikymmenien kuluessa läpi noita erilaisia papintehtäviä, on joutunut aikaisemmin törmäämään siihen, ettei aina ole ymmärretty papin viran voivan toteutua tasavertaisesti todella kaikissa virkatyypeissä. Ei ole vielä kulunut kovinkaan paljon aikaa, kun vuosikausia jäpistiin seurakuntavirkkojen ja ns. selektiivivirkkojen suhteesta. Paikallisseurakunnissa toimivat papit saattoivat epäillä erityistehtävissä toimivien pääsevän vähemmällä työmäärällä, unohtavansa papin identiteetin (sielunhoitoon erikoistuvia syytettiin halusta olla »pikkuterapeuteja») ja vieraantuvan yleensäkin seurakunnan elämästä. Selektiivit puolestaan saattoivat katsoa seurakuntapappien pyörittävän vain pientä hurskaitten piiriä tai suurentelevan kiireitään.

Se, että on saanut tehdä papintyötänsä kaikissa em. neljässä virkatyyppissä, on opettanut näkemään papin työn mielettömän rikkauten ja monipuolisuuden, muuntumiskyvyn ja tarpeellisuuden. Kun Eero Huovinen arvostaa kirjassaan tasapuolisesti kaikkia virkatyyppejä, hän ikään kuin panee pisteen eriarvoisuuskeskustelulle. Yhdistyspapin mieltä lämmitää lause: »Yhdistyspapit tekevät kirkon ominta työtä, vaikkei heidän organisaatiotaan olekaan mainittu kirkkolaissa.» Konkreettisen ilmauksensa tämä muutos ja uusi painotus on saamassa myös siinä, että »virallinen» kirkko tulee lähiaikoina täsmentämään suhteensa järjestöihin, »epäviralliseen kirkkoon». Kirkkohallituksen asettaman, äskettäin työhönsä päättäneen työryhmän esityksestä kuluva vuoden ja ensi vuoden aikana järjestöjen asema kirkossa täsmentyy, työtehtävät kirkon ja järjestöjen välillä sovitaan uudelleen ja yhteistyö suunnitelmallistuu.

Kirjoittaja on Seurakuntien Lapsityön Keskuksen pääsihteeri, vuoden pappi 2001.

2

Hannu Ronimus:

AKI-toiminta yhteyden rakentajana

3

Juba Kauppinen:

Toimitusten kirjan uudet tuulet

4

Uutisia

10

Marjukka Andersson: Positiivisia muutoksia kanttoreiden virkatilanteessa

12

Ovatko eettiset ohjeet tarpeen?

13

Kirpas-selvitys on valmistunut

16

Leena Vanne: Märkä hiki

18

Iiris Kivimäki: EU:n asetukset ja arvot kirkon puntarissa

20

AKAVAn kansainvälisten asioiden päällikkö Markus Penttinen: »Yhdentymisen tiivistämiselle tarvetta»

22

Kimmo Saares: Rohkeutta rahanhaakuun.

26

Brysselin Pappila on suomalaisten oma olohuone

28

Akavalaista edunvalvontaa Brysselissä

29

Pirjo Työrinoja: Birgittalaissiset haastavat kirkkoja kohtaamiseen

31

Jarkko Kyhäräinen:

Yksin tekemisestä luovaan yhteistyöhön

32

Opiskelijavinkkeli *Riikka Turunen:* Kelpaanko minä?

34

Kommentti

35

Tekstin ääressä

51

Pertti Luumi: Kasvatuksen ja pappouden näkökulmia

Uudistuksia Cruxissa

Liittojen puheenjohtajat toimivat vuonna 2002 Cruxin pääkirjoitustoimittajina. Sen lisäksi he edelleen kirjoittavat puheenjohtajapalstalle. Pitkäaikainen pääkirjoitusten laatija, Pappisliiton toiminnanjohtaja Esko Jossas, kirjoittaa jatkossa erityisesti palkka- ja edunvalvontakysymyksiin liittyviä artikkeleita. Hannu Ronimuksen vastaavan toimittajan nimike on vaihtunut päätoimittajaksi. Uusina Tekstin ääressä -kirjoittajina toimivat seurakuntapastori Kari Kuula Kuopista, hiippakuntas sihteeri Jouko Lankinen Oulusta ja kappalainen Seija Molina Helsingistä.

Arviointia toimitusten kirjasta

Toimitusten kirjan ehdotuksesta on meneillään laaja lausuntokierros. Pappisliiton puheenjohtaja Juha Kauppinen toteaa s. 3, että erilaiset kaavat tulevat vaikuttamaan merkittäväällä tavalla seurakunnan henkilöstön toimintaan. On tarkoin mietittävä, millaisin työvoimaresurssein uuteen vaiheeseen ollaan siirtymässä. Kirkolliset toimitukset ovat niin keskeinen osa pappien ja kanttorien työtä, että kaavamuuksilla ei pidä huomaamatta sitä muuttaa.

Kirkon, seurakuntien ja Akavan EU-toimintaa

Useammassa artikkelissa tarkastellaan kirkon ja seurakuntien toimintaa EU:n puitteissa. Miten kirkko voi vaikuttaa ja miten yksittäinen seurakunta olla mukana EU:n alaisissa projekteissa? Entä millaista on suomalainen pappilaelämä tai akavalainen edunvalvonta Brysselissä? S. 18–28

Uusi kirjoitussarja »Yksin ja yhdessä»

Uudessa kirjoitussarjassa tarkastellaan diakoniatyöntekijöiden, kanttoreiden ja pappien työtä sisällön, edellytysten ja yhteistyömahdollisuuksien näkökulmasta. Monesti seurakunnissa eletään tilanteessa, missä ei riittävän hyvin tunnetta toisen työn sisältöä. Tämä voi osaltaan vaikeuttaa työyhteisön toimintaa, heikentää ilmapiiriä ja estää hyvien yhteistyöhankkeiden toteuttamista. Jarkko Kyhäräinen kirjoittaa s. 31 »Yksin tekemisestä luovaan yhteistyöhön».

Seuraava Crux ilmestyy viikolla 12. Aiheina mm. Kirkon työelämäfoorum 2002, kanttoreiden neuvottelupäivät, alaostojen viestintä ja vuosilomauudistus.